

SUOMENMAAN VIRALLINEN TILASTO.

XVII.

KRUUNUNMETSÄT.

Uusi jaks o.

2.

Metsänhoitohallituksen alamainen kertomus Suomenmaan kruunun-
metsien hoidannosta vuonna 1888.

HELSINGISSÄ,

KEJSARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINOSSA

1891.

Alamainen kertomus Suomenmaan kruununmetsien hoidan- nosta vuonna 1888.

Kun lähes kolmekymmentä vuotta on kulunut siitä, kun nykyisen metsänhoidannon järjestäminen säädettiin Armollisen Julistuksen kautta toukokuun 7 p:ltä 1859 ja hoidantoseikat likemmin määriteltiin Armollisen Ohjesäännön kautta 13 p:ltä samaa kuuta, niin tämä ajonjakso saattaa antaa riittävän syyn lyhyesti selvittää niiden alojen tähänastista kehitystä, joihin mainittu hoidanto asianmukaisesti on perustunut ja yhä perustuu.

Tässä ennintä huomiota ansaitsevat kruununmaiden käyttöä tarkottavat toimenpiteet.

13:o pykälän mukaan mainitussa armollisessa julistuksessa ja § 44:n mukaan armollisessa ohjessäännössä oli maanmittauksen ja metsänhallituksen silloisen Ylihallituksen tehtävänä, jonka sijaan Metsänhallitus, mitä tulee metsänhoidannon järjestämiseen kuuluviin seikkoihin, sitten omi astunut, alivirkamiehiä käyttämällä valmistella ja sitten ehdottaa Keisarilliselle Senaatille maan kruununmaiden käyttöä, jotka, mikäli näyttivät kelpaavan kruununpuistoiksi, semmoisiksi erotettaisiin ja julistettaisiin. Jott'ei mitään häiriötä syntyisi tästä, säädettiin jo varhemmin Armollisien Kirjeiden kautta 15 p:ltä joulukuuta 1853 ja maaliskuun 31 p:ltä 1854, että uudistalojen perustaminen Kuopion, Mikkelin, Waasan ja, paitsi Lapinmaata, Oulun lääneihin saisi jäädä sikseen, kunnes kruununpuistoiksi kelpaavat osat sikäläisiä kruununmaita niiksi olisivat muodostuneet.

Ja asia oli niin pitkälle saatettu, että kaikki siihen tarkotuksen kelvolliset kruununmaapalstat Hämeenlinnan läänissä, mikäli silloin läänin kartastoon olivat merkityt jo oli kruununpuistoiksi käytetty. Vaan kun kysymys Kuopion läänin kruununmaiden käytöstä, sittenkun kaikki sikäläiset kruununpalstat oli mahdollisimman tarkasti tutkittu ja valmistettu alistettiin Kejsarillinen Senaatin ratkaisu- tavaksi, niin Keisarillinen Senaatti, esiintyneistä syistä, näki hyväksi Armollisella kirjeellä 3 p:ltä toukokuuta 1864 säätää, että tämän läänin kruununmaita koskevia käyttö-asioita käynteiksi asianomainen Kuvernööri, noudattain erinäisiä Keisarillisen Senaatin antamia määräyksiä, mikä sääntö sittemmin Armollisella kirjeellä helmikuun 16 p:ltä 1866 noudatettavaksi käskettiin Vaasan läänin kruunun-

mailla ja Armollisella kirjeellä joulukuun 9 p:ltä 1868 Oulun läänin kruununmailla, sekä noudatettiin myöskin Mikkelin, Uusmaan ja Turun-Porin läänien harvoilla kruununmailla.

Ei ole siis ollut Metsänhallituksen tehtävänä ryhtyä toimeen mainitussa tarkoituksessa, vaan kruununpuistojen järjestäminen on asianomaisten kuvernöörin toimesta siten edistynyt, että semmoiseksi kruununomaisuudeksi tähän saakka on julistettu:

			Tekeviä % läänin kruununmaiden alasta.
Oulun läänissä	470,813,06 tyn:alaa eli	232,111,03 hehtaria	0,0181
Waasan	38,422,69 ” ”	18,942,38 ”	0,0470
Kuopion	536,438,52 ” ”	264,464,49 ”	0,5148
Mikkelin	11,932,14 ” ”	5,882,54 ”	0,2049
Wiipurin	444,577,16 ” ”	219,176,73 ”	0,8885
Uusmaan	3,116,38 ” ”	1,536,37 ”	0,6634
Turun ja Porin	276,161,71 ” ”	136,147,92 ”	0,8673
joihin liittyvät Hämeenlinnan läänin enimmäkseen varhemmin syntyneet kruununpuistot:	117,805,00 tyn:alaa eli	58,077,00 hehtaria	0,5638
Summa	1,899,266,66 tyn:alaa eli	936,338,46 hehtaria	0,00656

Koska olevia kruunumaa-alueita löytyi hyvin epätasaiset määrät maan eri lääneissä, niiden pääosa kun kuuluu yksinomaan Oulun läänin ja kruununmetsätalous siten antoi vähät takeet siitä, että maatalouden ja sahaliikkeen tarpeita varten paksumpaa puutavaraa varmasti oli saatavana maan eteläisemmissä osissa ja kun 1870:luvun edellisellä puoliskolla luultiin liikahakkuuta harjotettavan kaikkialla maan metsissä ja Suomen Talousseura sitä paitsi alamaissessa kirjotuksessa Hänen Keisarilliselle Majesteetilleen oli esittänyt vahingolliset seuraukset, joita seura luuli tästä liikahakkuusta olevan pelättävänä, ja samalla oli ehdottanut toimenpiteitä tämän liikahakkuun estännäksi, niin Keisarillinen Senaatti näki hyväksi lokakuun 16 p. 1873 jättää tämän kysymyksen komitean arvosteltavaksi, joka kokoutui seuraavana vuonna ja alamaissessa lausunnossa maaliskuun 24 p:ltä 1874 muun muassa lausui sen ajatuksen: „että metsänhaaskuu on Suomessa yleistä“ ja ehdotti sentähden, muiden tarpeelliseksi nähtyjen toimien ohella, toimenpiteitä „valtione metsien enentämiseksi siihen sopivilla paikoilla, etenkin ylänneillä mudostamalla isonlaisia yhtäjaksoisia alueita maan keski- ja etelä-osissa, sekä näiden metsien alistamisen metsänhoidollisen hallinnon alle.“

Tämän johdosta Keisarillinen Senaatti lokakuun 9 p:nä 1874 antoi metsän-

hallitukselle määräyksen tarkotusta varten valituilla sopivilla metsänhoitajilla teet-
tää tutkimuksia kruununpuistoiksi muodostettavien metsämaiden ostamista varten
Vaasan läänin läntisosassa, Turun ja Porin läänin lounasosassa, Mikkelin läänissä
ja Hämeenlinnan läänin kaakkoisosassa. Tätä varten tehtiin vuonna 1875 laveita
tutkimuksia mainituilla seuduilla ja Keisarilliselle Senaatille annettiin asiasta eh-
dotus, vaan valittujen maiden itse lunastaminen edistyi hitaasti, kunnes Keisaril-
linen Senaatti toukokuun 25 p:nä 1877 näki hyväksi myöntää, että Metsänhalli-
tukseen erityinen metsävirkamies saatiin tarkotusta varten asettaa. Sittenkun
tämä oli ryhtynyt työhön ja vapaana muista toimista oli saattanut antautua sove-
liasten maiden etsimiseen ja semmoisien ostamiseen, on, kruunulle sangen edulli-
silla ehdoilla, muutamat melkein pelkkien metsämaiden kaupat tehty vero- ja
relssimaanomistajain kanssa, jonka ohella Wiipurin ja Mikkelin lääneissä kruunu,
helpottaakseen ostettujen lahjotusmaiden asukkaille näissä lääneissä heidän ti-
lojensa lunastamista perinnöksi, on kruununpuistoiksi ostanut ne tilojen metsä-
maat, jotka eivät olleet taloilla tarpeen.

Siten ompi tähän saakka metsänhoidollista tarkotusta varten ostettu:

Turun ja Porin läänissä	24,735,06	tyn:alaa eli	12,194,38	hehtaria.
Waasan	21,375,00	„ „	10,537,00	„
Mikkelin	57,940,04	„ „	28,564,43	„
Oulun	} 210 —	„ „	103,00	„
Aavasaksa				
Wiipurin	318,510,03	„ „	157,025,44	„
Hämeenlinnan	12,591,62	„ „	6,207,66	„

hinnoista, jotka keskimäärin ovat olleet:

Turun ja Porin läänissä	13 m. 29 p.	tyn:alalta,
Waasan	2 „ 14 „	„
Mikkelin	6 „ 12 „	„
Oulun	17 „ 15 „	„
Wiipurin	13? „ — „	„
Hämeenlinnan	9 „ 59 „	„

Nämät kruununpuisto-alueet, jotka sijaitsevat verrattain metsättömissä seu-
duissa, joissa ennen ei kruununmetsiä ollut, täyttävät tosin osittain tarpeen, mutta
eivät kuitenkaan riitä turvaamaan itsekutakin paikkakuntaa vastaisesta paksum-
man puutavaran puutteesta, koska sekä paksumman että heinomman puutavaran
raiskaaminen sikäläisissä yksityismetsissä yhä jatkuu.

Kun nyt, kuten yllä on huomautettu, kruununmaat suurimmaksi osaksi
niiden tulevaan käytäntöön katsoen ovat olleet epämääräisiä sekä alaltaan ja ra-
joiltaan ovat muuttuneet, koska varhemmin, osittain peruuttamalla yllämainitut ase-

tukset uudistalorakennusten toistaiseksi lykkäämisestä, sellaisten perustaminen paikoin sallittiin ja uudistalojen lohkaiseminen myöhemmin Armollisella Julistuksella 27 p:ltä joulukuuta 1877 yleisesti määrättiin tapahtuvaksi yhdessä kruununpuisto-
tojen järjestämisen kanssa, niin eivät mitkään laajaperäisemmät toimenpiteet metsien jakamiseksi järjestettyä hakkuuta varten ole tulleet kysymykseen muualla, kuin kruununpuistoissa, koska, jos metsänjako käyttämättömillä kruununmailla olisi toimeen pantu, nämät seuraavien käyttötoimien tähden kokonaan olisivat hämmennyneet, jossa tapauksessa jakojen aikaansamiseksi käytetyt kustamukset olisivat jääneet ilman hyötyä tuottamatta.

Sitä vastoin kruununpuistoilla jakamistyö alkoi jo vuonna 1862 ja alussa toimitettiin ainoasti Hämeenlinnan läänissä maiden uudestaan mittaamista ja metsiköiden arvioimista, jolloin tarpeellisenä apuna käytettiin kruununmetsätorppien korkopäivätöitä. Sen nojalla täydelliset jako-ehdotelmat on tehty melkein kaikille mainitun läänin kruununpuistoille. Ja myöhemmin meneteltiin samoin Uudenmaan läänin kruununpuistojen kanssa. Vaan silloin vallitsevan ajatuskunnan mukaan tehtiin jako lohkohakkuuta varten maata paljastamalla, minkä käyttämistavan ehtona on mahdollisuus myydä, paitsi saahirsiä ja muita paksumpia puutavaralajeja, myöskin halkoja ja kaikenlaisia hienompia metsätuotteita. Koska kumminkin hienompia metsätuotteita, katsoen paikkakunnan yksityismetsien tähän saakka riittäviin varoihin tällaisia tuotteita, ei halkoina eikä muina hyötytavaroina ole voitu myydä, semminkin koska kruununpuistot sijaitsevat niin etäällä kaupungeista ja halkoja kysyvistä suuremmista laitoksista, niin ei ole voitu tehtyä jako-ehdotelmia soveltaa käytäntöön eikä niitä sentähden, mitä enemmistöön näitä ehdotelmia tulee, saattaa vahvistettaviksi. Jakokartat, jotka ovat erittäin tarkasti tehdyt, ja asiakirjat ovat kuitenkin antaneet ohjausta hakkauksille ja muille alueellisista oloista riippuville toimenpiteille, jotka ovat olleet puheenalaisina.

Alottaakseen kuitenkin soveliaampia hakkuutapoja tarkottavaa jakoa kruununpuistoiksi julistetuissa osissa Kuopion läänin kruununmaita, Metsänhallitus antoi vuonna 1867 Keisarilliseen Senaattiin anomuksen saada tämän työn toimittamiseksi, jossa ei voitu, kuten Hämeenlinnan läänissä, käyttää torpankorkopäivätöitä, tarpeellista rahanmääräystä; mutta, koska tämän läänin kruununmaat jo oli hoidon ja hallinnon alaisiksi pantu, ei Keisarillinen Senaatti, Maanviljelys Toimituskunnan tiedonannon mukaan 15 p:ltä elokuuta samana vuonna, ollut tahtonut suostua Metsänhallituksen esitykseen varojen myöntämisestä mainittuun tarkotukseen, vaan oli käskenyt Metsänhallituksen vastaisuudessa, kun paikkakunnan metsänhoidon lopullinen järjestäminen saattaisi tulla puheeksi, teettää talousehdotuksia jo syntyneille kruununpuistoille. Kun kaikkia läänin kruununmaita ei vielä ollut loppullisesti käytetty, ei ole mitään enempiä hallinnon järjestämistä ja taloussuunnitelmia tähän asti ehdotettu, varsinkin kun Keisarillinen Senaatti Valtiovarain

Toimituskunnan kirjotuksella 20 p:ltä marraskuuta 1860 myöskin oli määrännyt, että tehokkaamman hoidannon käytäntöönpano maan pohjoisosissa jätettäisiin sikseen.

Nämät ohjeet ovat sitten vaikuttaneet jakotyön toistaiseksi lykkäämisen muissakin osissa maata, mikäli entisiä myönnytyksiä samaan suuntaan ei ole ollut. Kuitenkin on erityisien suostumusten nojalla melkoisia kruununmetsä-alueita Viipurin, Vaasan, Oulun ja Hämeenlinnankin lääneissä järjestettyä hakkuuta varten tullut jaetuksi, noudattamalla eri käyttämistapoja, Evon metsäopiston oppilaiden toimesta opiston oppettajain johdolla, siten antaakseen näille oppilaille harjotusta metsänhoitajantoimituksissa. Sen lisäksi asianomainen metsänhoitaja on tehnyt jaon vähänlaisessa kruununmetsä-alueessa Mikkelin lääniä. Ja tulee kaikkien yllämainituiden jakojen laajuudesta tarkempi selko tehtäväksi seuraavassa esityksessä eri tarkastuspiirien hallinnosta.

Näiden olojen pakosta on hakkaus kruununmetsissä pääasiallisesti järjestetty katsomalla saharhirsipuiden varoihin siten, että olevista varoista „yli-käisiä puita, joiden enempi kasvu on lakannut“, hoitoalueittain on korkeintaan $\frac{1}{30}$ — $\frac{1}{40}$ osa vuosittain leimattu myötäväksi, jolloin leimaaminen, mikäli olot sen ovat sallineet, on ollut rajotettu vähimmin kestäväisiin metsiköihin, estääkseen näiden käyttämättömiksi joutumista, vaan mahdollisuuden mukaan myöskin katsomalla sahaliikkeen tarpeihin ja kaipuuden. Tämä menettely, jonka erinäisten kirjoitusten kautta 18 ja 24 p:ltä helmikuuta ja 1, 5, 14 ja 19 p:ltä maaliskuuta 1860 noudatettavaksi Oulun ja Kuopion läänien hoitopiireissä määräsi entinen maanmittauksen ja metsänhoito-asiaain Ylihallitus sekä hyväksyi Keisarillinen Senaatti 20 p. marraskuuta samana vuonna, samalla vahvistain vuotuiset leimaamismäärät jokaisessa eri tarkastuspiirissä, on, mikäli hakkuuta on ollut olemassa, myöskin noudatettu eteläisempienkin läänien tarkastuspiireissä ja, se on, katsoen maassa vallitseviin oloihin, nähty tarkotuksenmukaiseksi, koska sen kautta se etu on saatu, että, samalla kuin ikähuonoimmat tahi vahingottuneimmat metsiköt mahdollisimman pian tulevat käytetyiksi, ajoittain raskaasti työskentelevä sahaliike on ollut tilaisuudessa saada enemmän yhtäjaksoisista hakkausaloista sahaustarve-aineita, jotenka ulosottokustannus ei ainoastaan ole tullut melkoisen helpommaksi, kuin jos hakkaus olisi täytyntä laajentaa palstanjaon mukaan useampiin hajalla oleviin seutuihin yht'aikaa, vaan myös lauttaväylien perkuu on tapahtunut seuduttain ja vähitellen. Tähän tulee sahaliikkeelle Metsänhallituksense mielestä melkoinen etu, että hakkausmäärä on myöty ja tervettä puutavaraa määrättyä vähintä kokoa on annettu kuutiojaloittain ulos, jotenka sahanomistaja, tulematta raskautetuksi kustannuksilla aikaa kuluttavien joka tapauksessa vähemmin luotettavien edelläkäypien tutkimusten toimeenpanemisesta kaikissa metsiköissä, joista hän, saadakseen tarpeellista sahatarve-aineiden vuosimäärää, voisi huutokaupassa kilpailun takia tulla pakotetuksi tekemään tarjouksia, on ollut varma siitä, ettei hänen ole tarvinnut ostaa kelvotonta puutavaraa, samalla kuin kruunu on voinut määrätä kohtuullisen kor-

vauksen tavarastaan. Tämä myyntitapa, joka, muutamien Keisarillisen Senaatin jäsenien ja kokeneiden sahanomistajain muodostaman valtuuskunnan ynnä silloisen metsähoito-asiaain päällikön yhteisen neuvon mukaan, järjestettiin Armollisella Kirjeellä Metsänhallitukselle 16 p:ltä toukokuuta 1867 ja myöhemmin muutettiin niin, että hakkuun toimittaminen, missä ei toisin ollut sovittu, siirrettiin kruunulta ostajalle, on sitäpaitsi tehnyt mahdolliseksi sahanomistajan varmasta edeltäkin määrätystä hinnasta ostaa yhdellä kertaa korkeintaan kymmenen vuoden hakkausmäärän ilman panematta siinä mitään vaaraan, ja myöskin siihen liittyvillä määräyksillä on turvannut sahaliikkeelle pelkän senkokaisen puutavaran saamisen, jonka läpimitta on 10 kalutuumaa latvanleikkauksesta ja pituus 18—27 jalkaa, jotta saatu sahatavara on ollut sitä paksumpaa laatua, että se on voinut saavuttaa korkeamman hinnan maailmanmarkkinoilla, jos muuten edellytyksiä siihen on ollut eikä tavaraan sekotettu liioin hienompaa puutavaraa yksityismetsistä saaduista arvopuista.

Kun kuitenkin vuosihakkausmäärän arvaamiseksi perusteeksi pantu, vuonna 1860 tapahtunut ja vuonna 1865 likemmin tarkastettu silmämääräinen kruununmetsien hirsivarojen arvio luonnollisesti, katsoen metsäalojen laajuuteen ja karttojen puutteen, arveltiin vähemmän luotettavaksi, semminkin isommissa hoitopiireissä, ja hakkauksen järjestämiseksi todellisten hirsivarojen mukaan nähtiin tarpeelliseksi tarkemmin tietää nämä varat, niin Keisarillinen Senaatti, Metsänhallituksen siitä tekemän esityksen johdosta, huhtikuun 30 p. 1881 näki hyväksi myöntää, että erikoisarvio eli kaikkien sahaohiriksi kelpaavien puiden laskenta saataisiin tehdä Oulun läänin isommissa hoitopiireissä, jonka päästä Keisarillinen Senaatti vuonna 1883 suostui samanlaisen arvion tekoon Vaasan läänin hoitopiireissä ja vuonna 1886 samanlaisen arvion tekoon Kuopion läänin hoitopiireissä sekä 13 p. Syyskuuta 1887 sääsi hirrenarvioimisen laajentamisen maan kaikkiin hoitopiireihin. Ja koska isommissa hoitopiireissä metsänhoitaja vain satunnaisesti saattoi, syrjäyttämällä muita virkatöitä, toimittaa yllämainittua arvioimista, niin Keisarillinen Senaatti myönsi 24 p. toukokuuta 1883, että neljän soveliaan henkilön muodostama arvioitsijakunta olisi määrättävä, palkkana kullekin 2,000 markkaa vuodelta ja päivärahat toimitus- ja matkustusaikoina sekä velvollisuutena talvisina kuukausina, ilman muuta erityistä palkkaa kuin matkustuksista, olla apuna isommissa hoitopiireissä, jonka ohella Metsänhallitus vuodella 1885 alkain on oikeutettu vuosittain toimittamaan arvausta Iin tarkastuspiiriin kuuluvissa hoitopiireissä, asettamalla kolme ylimääräistä arvioitsijaa, jotka ovat ainoastaan nauttineet päivärahaa toimitusaikana ja matkakustannusten korvausta.

Mainituiden seitsemän arvioitsijan ja metsäpiirinhoitajain toimesta, mikäli nämät viimeiset muilta virkatoimilta siihen ovat joutaneet, on kertomusvuoden loppuun saakka eri hoitopiireissä seuraavat määrät mitantäyttäviä sahaohirspuita arvioitu, osaksi laskemalla osaksi arvaamalla arvioitujen koetusalojen mukaan, nimittäin:

L ä ä n i.	Tarkastuspiiri y. m.	Hoitopiiri.		Arvoitu ala, siihen luet- tua suot, nevat ja hylkymaät.	Arvoitu määrä mitantäyttä- viä sahaheirspuita, 10 ka- lutumaa latvanleikka- uksesta 20 jalan kor- kendelta.	
		Nimi.	Koko ala.			Kuivan met- sämaan ala.
T y n n y r i n a l a a.						
Oulun.	Kemi.	Kemi	608,539	485,869	608,539	870,724
		Tornio	1,129,121	518,397	1,129,121	2,198,145
		Muonio	2,321,516	1,213,011	Ei voi ilmoittaa.	10,610
		Ounasjoki	1,873,275	621,076	D:o d:o.	5,000
		Rovaniemi	1,662,402	741,000	1,662,402	1,709,127
		Sodankylä	3,255,775	2,454,651	Ei voi ilmoittaa.	27,317
"	Ii.	Simo	893,865,90	248,639,49	893,865,90	451,254
		Ii.	1,322,414,60	659,242,24	900,000	561,399
		Haukipudas	363,008,37	169,328,93	10,000	2,108
"	Oulujärvi.	Paltamo	359,687,72	190,030,78	3,500	7,639
		Pyhäjoki	153,757,11	79,394,11	11,000	45,912
		Kalajoki	180,521,62	110,551,74	19,082	12,063
Waasa.	Waasan lääni.	Lesti	114,680,00	63,385,50	1,800	6,758
		Alajärvi	124,114,16	55,564,09	27,944	3,713
		Jalasjärvi	96,155,92	43,360,00	2,415	1,209
		Wirtaa	53,500,89	26,694,56	16,679	74,055
		Multia	49,609,29	17,787,72	19,257	98,581
		Salamajärvi	150,582,05	76,230,06	17,200	116,391
		Saarijärvi	56,973,00	39,781,00	43,000	153,380
		Wiitasaari	83,867,75	53,067,62	18,075	130,631
Pyhäjärvi	55,126,38	25,873,07	10,309	76,018		
Kuopio.	Kuopion lääni.	Iisalmi	64,693,48	33,969,99	18,573	92,738
		Palojärvi	117,853,56	46,335,22	29,033	49,455
		Halmejärvi	110,015,76	66,446,32	42,444	91,676
		Kuohatti	114,637,70	60,470,54	24,088	79,907
		Savijärvi	58,702,28	39,697,71	24,460	67,066
		Ruunajärvi ja Ohtavaara.	150,531,97	84,327,96	43,404	129,048
		Suomusjärvi	148,774,00	51,950,70	15,576	80,863
Ilomantsi	276,897,00	146,848,90	14,171	91,090		

Wipurri.	Impilahki-Suistamo.	Loimala	110,278,77	46,415,88	24,816	20,962
		Uomainen	115,797,31	60,960,16	27,780	33,053
		Korpiselkä-Soan- lahti	172,632,62	73,479,99	15,000	26,650
		Ilmes ja Besbo- rodko	12,058,34	8,201,24	1,808	9,773
		Pällilä	32,272,00	16,935,00	4,299	23,324
Mikkeli.	Turku-Hämehlinna.	Mikkeli	58,245,29	40,193,02	10,841	8,169
		Jämsä	32,506,85	22,361,64	4,118	5,055
Hämehlinna.	Hämehlinna.	Längelmäki	22,583,63	17,902,81	7,066	68,991
		Orihvesi	29,515,25	18,991,78	5,335	57,473
		Itä Aure	84,163,41	46,747,43	12,852	57,740
Sama ja Us- maan.	"	Loppi	26,130,41	16,492,21	2,127	12,274
		Summa	16,650,782,39	8,782,663,41	—	7,567,341

Paitsi yllämainittua määrää mitantäyttäviä puita on hienommat, saharhirsiksi vielä kelpaamattomat puut, joiden läpimitta latvanleikkauksesta osaksi on 9, osaksi 8 ja 9 kalutuumaa 20 jalan korkeudella, arvioitu tarpeen mukaan vaariinotettaviksi mitantäyttävien puiden hakkuuta järjestettäessä.

Edistääkseen saharhirsien menekkiä suhteellisesti niiden kovin erilaiseen runsauteen eri paikkakunnilla ja siten saadakseen puutavaran hinnat, jotka etenkin maan pohjoisosissa pysyvät hyvin alhaisina, tyydyttävästi nousemaan, on Metsänhallituksen pyrintönä ollut ajan vaatimuksia vastaamattomien vesisahojen sijaan, jotka vanhoista ajoista astikka ovat toimineet itse metsäseuduissa, saada uusia tarkotuksenmukaisesti rakennettuja sahalaitoksia perustetuksi parhaasta päästä merenrannikolle. Siinä tarkotuksessa tulivat, osaksi metsänhallinnon välittömästä toimesta, osaksi Metsänhallituksen aloitteesta, muutamat vesistöt tarpeellisesti avatuiksi puutavaranlauttaukselle jo ennen metsätuotteiden uittamista koskevan Armollisen Asetuksen ilmentymistä 24 p. maaliskuuta 1873, mikä asetus sittemmin on pannut alkuun lauttaväylien järjestämisen ja laittamisen useimpaan maan vesijaksoon. Sillä tavalla parannettiin, ja laitettiin, paitsi muita, jo aikaiseen lauttaväylät Simoon, Iihin, Siikajokeen ja osiin Kemin jokivesistöä sekä vuosina 1868 ja 1869 Kyminjoen alajuoksuun, jonka jälkimmäisen toimenpiteen kautta, muiden muassa, hirsirikkaille Vaasan läänin itä-osien metsille saatiin myyntipaikkoja ranni-

kolla, jolle useita suuria sahalaitoksia kohta sen jälkeen perustettiin, ja ne melkoisesti kohosivat arvoltaan. Samalla vaikuttaakseen uusien sahalaitoksien synty- mistä Kemín joensuulle ja siten saadakseen menekkiä laajoille ja sisältörikkaille metsille Kemín jokilaaksossa, hankki Metsänhallitus oikeuden myydä isonlaisen määrän sahadirsia, aina 500,000 puuta, yhdessä joukossa ostajan monivuotisella hakkaus-oikeudella ja velvollisuudella saatavansa puutavaran sahaamiseksi maassa perustaa höyrysaha mainitulle joensuulle. Tämän johdosta syntyikin suurenlainen sahalaitos siihen paikkaan. Kun kumminkin toinen sahalaitos hirsimenekin tyydyttäväksi suurentamiseksi nähtiin samassa paikassa tarpeelliseksi, ehdotti Met- sänhallitus vielä Keisarilliselle Senaatille saadakseen etäisemmistä yllämainitun jo- kilaakson metsistä tarjota kaupaksi uusi määrä, 400,000—500,000 sahadirsipuuta ostajan monivuotisella hakkausajalla ja velvollisuudella perustaa sahalaitos, johon Keisarillinen Senaatti suostuikin; vaan kun huutokaupassa tehty kauppatarjous oli liian alhainen hyväksyttäväksi ja Metsänhallitus, ynnä ehdotuksella tämän tar- jouksen hylkäämisestä, pyysi saadakseen tarjota puut uudestaan kaupaksi ennen mainituilla ehdoilla, näki, kirjotuksen mukaan Maanviljelys-Toimituskunnalta 9 p:ltä lokakuuta 1874, Keisarillinen Senaatti syistä, jotka Metsänhallitukselle ovat olleet tuntemattomat, kohtuulliseksi lykätä puheena olevan puumäärän tarjoomisen tuonemmaksi, jonka jälkeen Keisarillinen Senaatti, silloinkin kun Metsänhallituksen samassa tarkoituksessa tekemä myöhempi esitys on hyväksytty, kuitenkin on sää- tänyt puumäärän tarjoamisen useammassa pienemmissä erissä, jotenka kysymys uusien sahalaitoksien aikaansaamisesta ei ole saavuttanut toivottua seurausta. Kuitenkin ovat puutavaran hinnat puheena olevalla paikkakunnalla siitä vähän kohonneet, että naapurivaltakunnasta Ruotsista asianhalullisia on saapunut, jotka ovat tehneet tarjouksiansa.

Koska paikoin kruununmetsissä isommat ja pienemmät alat, entisien tulen ja rajutuulien aikaansaamien hävityksien ja muunlaisien turmelemisten takia, ensimmäisinä vuosina metsänhallinnon asettamisen jälkeen havaittiin osaksi paljainksi, osaksi harvoja metsiköitä kasvaviksi, jotka eivät kelvanneet kehitettäväksi arvo- puiksi, ryhdyttiin koettamaan käteisellä siemenkylvöllä kasvattaa semmoisille maille nuorta kasvavaa metsää; vaan koska kustannukset siitä kävivät liian korkeiksi ja tulot metsistä eivät voineet edes korvata niitä kulunkeja, jotka semmoisten sie- menkylvöjen toimittamisesta suuremmissa määrin olisivat seuranneet, niin lykättiin tämänkaltainen viljelys toistaiseksi ja myönsi, tehdystä esityksestä, Keisarillinen Senaatti 23 p. joulukuuta 1868, että kokeita ensi aluksi kolmena vuotena saisi tehdä, missä tämä saattoi tapahtua, niin sanotulla kaskiviljelykseen yhdistetyllä met- sänkasvatuksella kasvattaa uusia metsiköitä, jolloin menetettiin siten, että viljelys- ala annettiin vouralle määrätystä maksusta asianhalullisille kaskiviljelystä varten, vuoraajan oikeudella kasketusta alasta ottaa korkeintaan kahden vuoden vilja- sato ja velvollisuudella sen jälkeen kylvää ketoon puunsiemeniä ja pitää sitä aidat-

tuna määrätynä vuosina. Tämä viljelystapa, joka monessa paikoin antoi sangen hyvät tulokset, sen ohella toimitti kruunulle tuloja ja sitä paitsi pakotti rahvaan, mikäli se käytti tilaisuutta, harjautumaan puunsiemenien keräämiseen ja metsänkylvöön, myönnettiin sentähden uudestaan 29 p. Helmikuuta 1872 vielä kolmeksi vuodeksi. Vaan koska vouraaajien usein tuli vaikeaksi hankkia kelvolliset siemenet ketojen kylvämiseen ja rahvas yleensä ei näyttänyt paljon huolehtivan puunviljelystä, näki Kejsarillinen Senaatti 12 p. helmikuuta 1875 hyväksi hylätä Metsänhallituksen ehdotuksen samanlaisten viljelyksien jatkamisesta kruununmetsissä paikkakunnilla, missä rahvas kaskiviljelystä halulla harjottaa. Metsänviljelys on sentähden kruununmetsissä rajottunut ainoasti Evon metsäopiston alle kuuluihin kruununpuistoihin, Hämeenselkään Kankaanpään pitäjää Turun ja Porin lääniä, Pällilän hoitopiiriin Viipurin lääniä, Punkaharjun kruununpuistoon ja siihen yhdistettyihin talonmaihin Mikkelin lääniä. Koska kuitenkin maan verraten kostean ilmanalan takia paljaat maat, missä ne eivät ole erittäin laihuneet ja kuivuneet, helposti metsistyvät luonnon kylvöstä, maan etelä-osissa tavallisesti 10—20 vuoden ja pohjois-osissa vähän pitemmän ajan kuluessa, ovat kuluneina kolmena vuosikymmenenä monet paljaat alat kruununmetsissä ruvenneet metsää kasvamaan, ilman että kruunun on tarvinnut puuttua kustannuksiin, vieläpä vaikka nautaeläimet, joilla vähäisestä maksusta on pääsy kruununmaille, pienemmillä näitä kruununalueita kyllä ovat vahingollisesti vaikuttaneet metsän uuteen kasvuun. Mainitut uuden kasvun olot selvästi näyttävät sen mielipiteen oikeuden, joka metsänhoito-asiain järjestämisen aikana määräsi kruununmetsien hoidon siihen suuntaan, että ne parhaasta päästä suojelemalla ja luonnon omalla häiritsemättömällä toiminnalla, mikäli hakkuuta ei väliytyisi, olisi saatettava alkuperäiseen kasvullisuuteen.

Mitä sitten tulee hallintotoimiin kruununmetsissä ja niissä tapahtuneihin alanmuutoksiin kertomusvuoden kuluessa, saapi Metsänhallitus niiden määräysten mukaan, jotka sisältyvät Armollisessa Kirjeessä Metsänhallitukselle 11 p:ltä toukokuuta 1866 ja sen nojalla, jonka sekä metsävirkamiehien tänne antamat selventeet että muut saapuneet asiakirjat osottavat, erittäin jokaisesta tarkastuspiiristä ja muusta hallintoalueesta alamaisuudessa esiintuoda seuraavaa.

Kemin tarkastuspiiri.

Sisältäen pyykittämättömät kruununmaat Uutsjoen ja Inarin pitäjissä, osin lopullisesti pyykitetyt, osin väliaikaisesti ja osin vielä pyykittämättömät kruunun-

maat Muonion, Tornion ja Kemin jokilaaksoissa sekä väliaikaisesti pyykitetyn kruununmaan itä-osassa Kuolajärven pitäjää, josta vedet juoksevat Venäjälle päin, on tämä tarkastuspiiri puheena olevana vuonna vähentynyt 11,473 tynnyrinalaa erilaatuista maata, jotka erinäisien Keisarillisen Senaatin vahvistamien verollepanoehdotelmien mukaan on jaettu viidelle uudistaloiksi lohkaistulle Tornion jokilaaksoissa olevalle kruununmetsätorpalle ja yhdelle kruununentalolle samassa paikassa, osin manttali- ja osin metsäverosta.

Jatkuvan väliaikaisen kruunun maiden pyykityksen kautta Armollisen 5 p. huhtikuuta 1872 annetun Julistuksen mukaan, joka koski Kuusamon, Kemi- ja Kuolajärven pitäjäläisten kanssa tehdyn ruotukontrahdin muuttamista, ynnä Keisarillisen Senaatin kirjeen nojalla 16 p:ltä joulukuuta 1885, on tosin Kuolajärven pitäjässä, missä pyykitys on päättynyt, ennen arvioitu sikäläinen kruununmaanala melkoisesti vähentynyt, vaan koska pyykitys Kemijärven pitäjässä ei vielä ole päättynyt ja siitä syntyvää tarkastuspiirin koko alan vähennystä ei siis saata kokonaisuudessaan laskea, niin entinen alanlasku on tälle piirin osalle säilytetty, samalla kuin ei niitäkään alanvähennyksiä ole huomioon otettu, jotka tulevat tapahtumaan kestävän isonjaon ja isonjaonjärjestelyn sekä metsäveromaiden lohkaistamisen takia monelle kyläkunnalle Ylitornion ja Kittilän pitäjissä.

Tarkastuspiiri siis lasketaan sisältävän 19,520,228 tynnyrinalaa, jotka jakautuvat eri hoitopiirejä kohti seuraavasti:

Hoitopiiri.	Yhteensä maanalaa.	Koko maanalan kuuluu.				Koko maanalasta on kruununpuistoa.
		Viljelysmaita.		Kuivaa metsämaata.	Soita, nevoja ja hylkymaita.	
		Peltoa.	Niittyä.			
T y n n y r i n a l a a .						
Kemin	608,539	40	600	485,869	122,030	584,63
Tornion	1,129,121	113	859	518,397	609,752	—
Muonion	2,321,516	5	200	1,213,011	1,108,300	—
Ounasjoen	1,873,275	21	412	621,076	1,251,766	—
Rovaniemen	1,662,402	92	532	741,000	920,778	—
Kemijärven	3,659,600	6	250	2,159,344	1,500,000	—
Sodankylän	3,255,775	14	150	2,454,651	800,960	—
Inarin	5,000,000	—	—	3,000,000	2,000,000	—
Summa	19,510,228	291	3,003	11,193,348	8,313,586	584,63
Hehtaria	9,618,542,404	143,463	1,480,479	5,518,320,564	4,098,597,898	288,22

Tästä laajasta alasta eivät allamainituista syistä seuraavat alueet ole jätäneet mitään tuloja niiden hallintoon ja vartioimiseen kuuluvien kulunkien

korvaamiseksi, nimittäin: 1:o) 5,000,000 tynnyrinalainen Inarin hoitopiiri, josta hoitopiirin aseman tähden ei ole mitään mainittavaa menekkiä voitu toimeensaada; 2:o) Enontekiäisten kappeliin kuuluvat Muonion ja Ounasjoen hoitopiirien osat, sisältävät yhteensä 2,538,480 tynnyrinalaa melkein metsätöntä maata; 3:o) koko Kemijärven hoitopiiri, sisältävä Kemijärven, Kuolajärven ja Kuusamon pitäjissä olevat 3,659,600 tynnyrinalaa, joissa näiden pitäjain kanssa sovittujen ruotukon-
trahtien vuoksi hakkuuta ei tähän asti ole voitu toimittaa. Se osa puheen-
alaista piiriä, jossa myyntiä ja hakkuuta on saattanut tapahtua, on siis alaltaan
ollut ainoastaan 8,312,148 tynnyrinalaa, siihen luettua suot, nevat, hylkymaat ja
muut pienemmät paljaat maat.

Likintä piirin valvontaa on Ylimetsänhoitaja pitänyt, joka myöskin pitää
huolen sattuvasta kirjeenvaihdosta Metsänhallituksen ja muiden virastojen kanssa.

Hoitopiirien hoidantoa ja niiden metsien vartioimista varten on käytetty
seuraava määrä henkilöitä:

H o i t o p i i r i .	Hoidantoon.		Vartioitsemiseen.		
	Metsänhoitajia.	Metsänvarti- taji.	Metsänvarti- joita.	Ylimääräisiä metsän varti- joita.	Vartiopiirien keskimää- räinen laa- juus. Tynn:alaa.
Kemin	1	1	9	4	67,615
Tornion	1	2	15	14	75,274
Muonion	1	2	10	—	130,000
Ounasjoen	1	2	9	1	100,000
Rovaniemen	1	3	13	2	127,877
Kemijärven	1	1	13	—	147,507
Sodankylän	1	2	10	—	325,000
Inarin	—	1	5	1	1,000,000
Yhteensä	7	14	84	22	—

Yllä olevan vartioväen alle ei ole pantu yllämainituista metsättömiä maita
Muonion ja Ounasjoen hoitopiireissä, 2,538,480 tynnyrinalaa, eikä sitä osaa Kemi-
järven hoitopiirin kruununmaata, joka sijaitsee itä-osassa Kuolajärven pitäjää ja
ylläkerrotusta hoitopiiriin kuuluvasta alasta sisältää 1,742,000 tynnyrinalaa, mutta
joka myöhemmin toimitetun väliaikaisen pyykityksen tähden ilmoitetaan ainoasti
1,000,000 tynnyrinalaiseksi. Kaikkien näiden maiden valvontaa on pitänyt hoi-
dantomiestistö, apuna Ounasjoen hoitopiirissä ylimääräinen metsänvartija. Ylimää-
räistä vartioväkeä taas on vain satunnaisesti otettu, viimein Keisarillisen Senaa-
tin suostumuksesta 23 p:ltä joulukuuta 1887 kahdeksi seuraavaksi vuodeksi.

Metsänhoitajanapulaisiksi vuoden puuaineita ulosannettaessa on ollut määrättyä Rovaniemen hoitopiirissä kaksi ja Tornion hoitopiirissä yksi niitä Oulun läänissä palvelevia metsänarvioitsijoita, jotka tällaisesta avunannosta eivät nauti mitään muuta, kun korvausta matkustuksista toimituspaikkaan ja -paikasta.

Rajankäyntiöitä ei metsävirkamiehistö tänä vuonna ole tehnyt, vaan satuneissa maanmittaustoimituksissa ovat toimitusmaanmittarit avanneet muutamat rajasuunnat kruununmaita vastaan. Näiden rajankäyntien pituutta ei kuitenkaan voi toistaiseksi ilmoittaa.

Tarkastuspiirin kartasto, jona parhaasta päästä on pienessä mittakaavassa tehtyjä maantieteellisiä karttoja ja vähemmäksi osaksi mittaustieteellisiä ynnä rajankäyntikarttoja, on vuoden kuluessa lisäytynyt yhden rajankäyntikartan, joka käsittää Rovaniemen pitäjän 1,100,000 tynnyrialaisen kruununmaan Rovaniemen ja Kemian hoitopiireissä, jonka mittakaava on 100,000 jalkaa 1 kymmenystruunaa kohti.

Kuten myötäseuraava ote piirinhoidannon pääkirjasta (liite N:o 1) näyttää, nousevat vuoden tulot metsätuotteiden myönnistä, niittyjen vouralle antamisesta ja maankäyttämisen oikeuksista 351,317 markkaan 22 penniin ja hoidannon ja vartioimisen menot 116,020 markkaan 25 penniin. Tulojen ja menojen erotus tekee siis 235,296 markkaa 97 penniä puhdasta voittoa.

Vuoden yleisessä puuaineiden huutokaupassa tarjottiin pienemmissä joukoissa hakattaviksi hoitopiirissä ei ainoastaan ehdotettuja 191,915 saahirsipuuta, vaan myös Keisarillisen Senaatin määräyksen johdosta 23 p:ltä joulukuuta 1887, 75,000 samanlaatuista puuta Muonion ja 125,000 puuta Tornion hoitopiiristä ja tehtiin silloin kauppatarjouksia kaikista myytävistä joukoista. Nämät tarjoukset olivat yleensä ylen korkeita. Vaan kun Keisarillisen Senaatin kirjeen nojalla Metsänhallitukselle 31 p:ltä lokakuuta 1873, joka koskee saahirsien myöntiä maan kruununmetsistä, tarjouksentekijä saattaa luopua tarjouksestaan menettämällä ne 500 markkaa, jotka hän on ennen huutokauppaa tallentanut metsäkassörille vakuudeksi tapahtuvien tarjouksien jatkamisesta, niin sattui, että useat tarjouksentekijöistä puheenalaisessa huutokaupassa menettämällä mainitun vakuuden luopuivat tarjouksistaan, jotenka vain 96,910 puuta koko myötävästä määrästä myötiin. Erityisen anomuksen johdosta on sitä paitsi 10,000 kuusista saahirsipuuta myöty, jonka lisäksi tulee 80,000 puun määrä, jonka Kauppaneuvos A. O. Snellman ilmoitti tahtovansa ulosottaa kruunun ja hänen välillään 20 p. kesäkuuta 1884 sovitun kauppakontrahdin nojalla, joka koskee 500,000 saahirsipuuta Rovaniemen ja Kemijärven hoitopiireistä.

Mainittavia hävityksiä piirin metsissä ei ole vuoden kuluessa tapahtunut.

Vaikka viime vuosina metsänhaaskuut ovatkin vähenneet, on kumminkin puheenalaisena vuonna 48 haaskuutapausta sattunut. Seuraavia metsätuotteita on niissä anastettu:

Hoitopiiri.	Haaskuiden lukumäärä.	Haaskatuista metsäntuotteita.						
		Salahirsia, kappaleita.	Rakennushirsia, kappaleita.	Polttopuita, kunniosyitä.	Vitsaksia, kappaleita.	Lehtiä, kerpoa.	Heiniä, leiviskää.	Peuransammalia, kuormaa.
Kemin	1	54	—	—	—	—	64	—
Tornion	40	552	97	11 ¹ / ₄	1,500	130	—	—
Muonion	2	193	—	—	—	—	—	—
Ounasjoen	2	12	5	—	—	—	—	—
Inarin	3	—	12	—	—	—	—	13
Yhteensä	48	811	114	11 ¹ / ₄	1,500	130	64	13
Näistä haaskatuista tuotteista:								
1:o) haaskaajat ovat poiskulettaneet	—	276	46	7 ¹ / ₂	1,000	60	18	5
2:o) metsänhoitohenkilöt rikki hakanneet syystä, ettei tuotteita voitu turvata	—	26	39	—	200	—	—	—
3:o) on annettu metsänvartijain käytettäväksi	—	3	—	—	—	—	36	—
4:o) on kruunun puolesta myöty	—	367	13	3 ¹ / ₂	200	70	10	—
5:o) on ladottu vartioitaviksi ja sopivassa tilaisuudessa myötäväksi	—	139	16	1/4	—	—	—	8

Osallisia mainituihin haaskuihin on tavattu ja oikeudessa syytetty: Tornion hoitopiirissä 6 henkeä, joista yksi on vapautettu, kaksi on tuomittu rikokseen syyppääksi ja kolme on edelleen syytteen alaisina; Muonion hoitopiirissä 1 henkilö, jonka tuominta riippuu enemmästä selvityksestä ja Ounasjoen hoitopiirissä 4 henkeä, joita koskeva oikeudenkäynti ei vielä ole päättynyt.

Sitä paitsi 1 henkilö Tornion hoitopiirissä on rikoksesta voimassa olevaa metsästysasetusta vastaan syytetty ja sakotettu.

Ennen riitaan pannuista haaskuujutuista on vuoden aikana ollut käsiteltävinä 5 Kemin ja 2 Muonion hoitopiirissä, jotka kaikki kumminkin jätettiin toistaiseksi.

Edellisiltä vuosilta ovat myöskin päättämättä erinäiset jutut, jotka koskevat kulovalkean viritäntää, laiminlyöntiä noudattamasta kutsua metsävalkean sammuttamiseen ynnä hirven tappoa.

Piirissä on vuoden kuluessa metsävalkea sattunut 7 paikassa, nimittäin: yhdessä paikassa Kemin hoitopiirissä, jossa on palanut enempi kuin 175 tynnyrinalaa; kolmessa paikassa Tornion hoitopiirissä, joissa on yhteensä palanut 49 tynnyrinalaa; yhdessä paikassa Rovaniemen hoitopiirissä, palanutta maata 420 tynnyrinalaa; yhdessä paikassa Kemijärven hoitopiiriä, vahingottunutta metsää 15 tyn-

nyrinalaa, sekä yhdessä paikassa Sodankylän hoitopiiriä, jossa on palanut 193 tynnyrinalaa. Kaikki nämät paloalat yhteensä nousevat 852 tynnyrinalaan tahi 420,036 hehtariin, ja tekevät 0,0043 prosenttia piirin koko alasta. Huomattavampia ovat kumminkin ainoasti ne vahingot, jotka valkeat ovat matkaansaattaneet Kemin ja Sodankylän hoitopiireissä, koska sikäläisissä palopaikoissa kasvava männikkö on tulesta kärsinyt ja luultava on, että tästä nuorempi- ja keski-ikäiset puut tulevat kuivumaan.

Paitsi tavallisia hoidantotoimia ei piirissä muita töitä ole ollut, kuin, Keisarillisen Senaatin määräyksen mukaan 25 p:ltä huhtikuuta ja 5 p:ltä toukokuuta 1888, hirrenarviominen Muonion, Ounasjoen, Sodankylän ja Rovaniemen hoitopiireissä, jolloin seuraava määrä puita on osin laskettu ja osin arvioitu:

Muonion hoitopiirissä	10,610	mitantäyttävää saharipsi puuta ja	4,718	hirsipuunalkua,
Ounasjoen	5,000	„	7,270	„
Sodankylän	27,317	„	21,307	„

Mitä erittäin koskee Rovaniemen hoitopiiriä, niin vuonna 1887 siellä aloitettu arvioimistyö on kertomusvuonna päättynyt; ja arvion tulos näyttää hoitopiirissä olevan kaikkiaan 1,709,127 mitantäyttävää saharipsi puuta ja 1,176,400 hirsipuunalkua, joista, kun koko hoitopiirin ala on, niinkuin mainittiin, 1,662,402 tynnyrinalaa, jokaista tynnyrinalaa kohti tulee noin yksi mitantäyttävä saharipsi puu ja kaksi kolmannelta hirsipuunalkua. Tämä huono tulos kehottaa säästäväisyyteen olevien varojen käyttämisessä.

Sittenkun vuoden kuluessa uudistaloiksi oli eronnut 5 kruununmetsätorppaa Tornion, yksi samanlainen torppa Ounasjoen ja yksi Rovaniemen hoitopiirissä ja sitä paitsi Tornion hoitopiirissä yksi torppa, joka riittävien tilusten puutteessa ei voinut tulla toimeen, oli hylätty, vaan sitä vastoin olivat lisäksi tulleet yksi torpanlaitos Kemin ja yksi Sodankylän hoitopiireihin, oli vuoden kuluttua sellaisien tilojen luku piirissä 272, joiden pitämisestä kontrahdit on haltijain kanssa tehty; näistä tiloista kuului 44 Kemin, 89 Tornion, 9 Ounasjoen, 118 Rovaniemen ja 12 Sodankylän hoitopiiriin.

Määräytyä taloudellisia tarkastuksia pidettiin 7 torpassa Kemin hoitopiiriä.

Vuoden tulon kaikinpuolisen kehnouden takia olisivat torppalaisien elinsuhteet olleet varsin huolestuttavia, elleivät hirrenhakuut piirissä olisi tarjonneet runsasta työnansiota.

Tarkastuspiirissä olevissa metsänhoitajavirkataloissa Ounasjoen, Sodankylän ja Kemijärven hoitopiirejä ne rakennustyöt, jotka varhemmin tapahtuneissa talonkatselmissa on määrätty, ovat vuoden kuluessa päättyneet, jonka ohella Sodankylän hoitopiirin virkataloon uusi saunatupa on rakennettu ja Kemijärven hoitopiirissä

tarveaineita on hankittu uuden navetan laittamiseksi, johon Keisarillinen Senaatti 6 p. maaliskuuta 1888, rakennusavuksi on myöntänyt 827 markkaa 85 penniä.

Metsänvartija-virkatalot, luvultaan 80, ovat kaikki määräyksenmukaisesti rakennetut, lukuunottamatta seuraavat, joiden varustamiseksi tarpeellisilla huoneuksilla työtä on osittain jatkettu, osittain ei sitä erinäisistä syistä ole aloitettu:

Milloin työ määrättiin.	Vartiopiirin tai virkatalon numero.	Miten työ on edistynyt.	Vuoden kuluessa käytetty rakennusrahaa.		Käyttämätöntä rakennusrahaa.	
			M:kaa.	p:ä	M:kaa	p:ä
		Kemin hoitopiiri.				
	VIII	Rakennustyö päätetty. Siitä rahanmääräyksestä, 1,248 markkaa, jonka yleinen maalaisapuyhtiö on antanut metsänvartijalle v. 1884 palaneesta vanhahkosta huoneuksesta, on puheena olevana vuonna maksettu	500	—	148	—
		<i>Muist.</i> Viidennessä vartiopiirissä riippuu virkatalon rakentaminen metsänvartijan asettamisesta, jota ei ole vielä tarvittu	—	—	900	—
		Tornion hoitopiiri.				
18 ¹¹ / _{XII} 85	XV	Rakennustyö päätetty ja katselmuksessa hyväksytty	100	—	—	—
		Muonion hoitopiiri.				
18 ³¹ / _I 85	III	V. 1883 palaneen asuinhuoneuksen sijaan on uusi rakennettu ja katselmuksessa hyväksytty	275	—	—	—
		Rovaniemen hoitopiiri.				
18 ⁶ / _{XI} 81	IX, XV	Työ jää vastaiseksi, koska ei metsänvartijaa ole tarvittu asettaa	—	—	1,860	—
	XI, XII	Rakennustyö jää toistaiseksi Keisarillisen Senaatin myönnytyksellä syyskuun 8 p:ltä 1876	—	—	1,860	—
		Sodankylän hoitopiiri.				
18 ⁶ / _{XI} 61	III, XIV	Rakennustyö jää vastaiseksi, koska metsänvartijaa ei ole tarvittu asettaa	—	—	1,920	—
	V, X	Sama jää vastaiseksi Keisarillisen Senaatin myönnytyksellä lokakuun 7 p:ltä 1876	—	—	1,820	—
		Summa	875	—	8,658	—

Kaskiviljelykseen yhdistetyn metsänkasvatuksen kautta saatuja metsiköitä löytyy Kemijärven hoitopiirissä yhteensä 6 tynnyrinalaa. Kertomusvuonna ei ole mitään metsänviljelyksiä tehty.

Viljelystyöt metsänvartijavirkataloissa ovat, käyttämällä niihin myönnettyjä määrärahoja, puheena olevana vuonna edistyneet seuraavasti:

Milloin työ määrättiin.	Vartiopiirin tai virkatalon numero.	Miten työ on edistynyt.	Vuoden kuluessa käytetty viljelysrahaa.		Käyttämätöntä rakennusrahaa.	
			M.	p.	M.	p.
Kemin hoitopiiri.						
18 $\frac{25}{V}$ 87	VII	Niittyä 2 tynnyrinalaa raivattu	47	—	—	—
"	VIII	Niitynraivuu alkanut, vaan ei päättynyt	—	—	47	—
Tornion hoitopiiri.						
18 $\frac{25}{V}$ 87	VIII	1,50 tynnyrinalaa niittyä raivattu	45	—	—	—
"	X	1,50 sam. sam.	45	—	—	—
"	XI	2 sam. sam.	75	—	—	—
"	XIV	2 sam. sam.	75	—	—	—
18 $\frac{24}{V}$ 88	V	1 sam. sam.	34	—	—	—
"	XV	0,50 sam. sam.	25	—	26	—
Muonion hoitopiiri.						
18 $\frac{25}{V}$ 87	I	1 tynnyrinala niittyä raivattu	30	—	—	—
"	II	1 sam. sam.	30	—	—	—
"	V	Toistaiseksi ei mitään ole tehty	—	—	30	—
Ounasjoen hoitopiiri.						
18 $\frac{25}{V}$ 87	III	Toistaiseksi ei mitään ole tehty	—	—	60	—
"	IV	Sam. sam.	—	—	60	—
18 $\frac{24}{V}$ 88	VII	Sam. sam.	—	—	33	—
"	VIII	0,50 tynnyrinalaa niittyä raivattu	18	—	18	—
Kemijärven hoitopiiri.						
18 $\frac{25}{V}$ 87	VI	4 tynnyrinalaa niittyä raivattu	90	—	—	—
"	X	2 sam. sam.	60	—	—	—
"	XI	3,50 sam. sum.	78	—	—	—
"	XII	2 sam. sam.	60	—	—	—

Sodankylän hoitopiiri.							
18 $\frac{25}{V}$ 87	II	2	tynnyrinalaa niittyä raivattu	54	—	—	—
"	VII	3	sam. sam.	56	—	—	—
"	VIII	3	sam. sam.	67	—	—	—
18 $\frac{24}{V}$ 88	I		Niitynraivuu alkanut, vaan ei päättynyt . .	—	—	96	—
"	VI	1	tynnyrinala niittyä raivattu	37	—	42	—
"	XIII	1	sam. sam.	30	—	30	—

Metsänhoidon tarkastus ei ole vuoden kuluessa tapahtunut.

Iin tarkastuspiiri.

Tähän kuuluvat kaikki kruununmaat Simon, Kuivaniemen, Iin ja Haukiputaan jokilaaksoissa Oulun lääniä sekä siinä osassa Kuusamon pitäjää, josta vesistöt juoksevat Venäjälle.

Nämät kruununmaat tekivät yhteensä 1887 vuoden lopulla 3,814,651,94 tynnyrinalaa, vaan on kertomusvuonna enentynyt 3,814,804,23 tynnyrinalaksi, paitsi moniasta määrää vettä, mikä seikka johtuu siitä, että kruunu 30,668,77 maatynnyrinalan ja 377,99 vesitynnyrinalan asemesta, jotka Keisarillisen Senaatin myöntymyksellä 5 piltä lokakuuta 1882 vuoden kuluessa on Kiimingin ja Utajärven pitäjissä pyykitetty Oulun pitäjäläisille, on saanut vastikkeeksi yhteensä 30,821,06 tynnyrinalaa maata ja 554,06 tynnyrinalaa vettä.

Siten enentynyt maanala on jaettu piirin neljää hoitopiiriä kohti, kuten seuraava esitys näyttää:

Hoitopiiri.	Yhteensä maan-alaa.	Koko maanalaan kuuluu.					Koko maanalaista on kruununpuutoksiksi julistettu.
		Viljelysmaita.			Kuivaa metsämaata.	Suota, nevaa ja hylky-maata.	
		Peltoa.	Niittyä.	Kytö-maata.			
T y n n y r i n a l a a .							
Simon	893,865,90	181,96	3,392,78	10,15	248,639,49	641,641,52	21,044,39
Iin	1,322,414,60	146,16	3,324,96	—	659,242,24	659,701,24	38,261,35
Kuusamon	1,235,515,36	106,59	1,131,11	—	617,138,83	617,138,83	—
Haukiputaan	363,008,37	99,73	2,125,13	23,28	169,328,93	191,431,30	90,242,64
Yhteensä	3,814,804,23	534,44	9,973,98	33,43	1,694,349,49	2,109,912,89	149,548,38
Hehtaria	1,880,698,48	263,48	4,917,17	16,48	835,314,29	1,040,187,06	73,727,35

Tästä maanalasta on Kuusamon pitäjässä 748,000 tynnyrinalaa, joista kuuluu 39,700 tynnyrinalaa Simon, 81,200 tynnyrinalaa Iin ja 627,100 tynnyrinalaa

Kuusamon hoitopiireihin, on ollut vapaa hakkuusta, koska näiden alueiden väliaikainen pyykitys on ollut valituksen alainen. Niinkuin tätä ennen ei kruunu siis puheenalaisina vuosina ole voinut hyötyä mainituiden alueiden metsistä, vaikka ne on luettu kuuluviksi tarkastuspiirin maanalaan.

Sittenkun Keisarillinen Senaatti 2 p. helmikuuta 1888 oli myöntynyt neljän ylimääräisen metsänvartijan asettamiseen Kuusamon osaan Kuusamon hoitopiiriä, on yhden ylimetsänhoitajan valvonnan alaisina hoitopiirien hoidannossa ja vartioimisessa käytetty seuraava määrä henkilöitä:

H o i t o p i i r i .	Hoidanto.		Vartioiminen.		
	Metsänhoitajia.	Metsänpäällismiehiä.	Metsänvartioita.	Ylimääräisiä metsänvartioita.	Vartiopiirien keskimääräinen laajuus, tynnyrinalaa.
Simon	1	2	15	—	59,591,06
Iin	1	2	23	2	52,896,58
Kuusamon	1	2	10	7	72,677,37
Haukiputaan	1	1	5	5	36,300,84
Yhteensä	4	7	53	14	—

Siihen katsoen, että paitsi suurempien huutokaupoissa tahi kontrahdeissa myötyjen hirsimäärien ulosantoa, puutavaraa on useissa pienissä joukoissa rahvaalle ulosannettu, ei metsävirkamiehistö yksinään riittänyt ulosantojen toimittamiseen, ja hakkuiden valvomiseen, jotenka Metsänhallitus on 9 p. tammikuuta 1888 on määrännyt kolme *metsäntalouden järjestäjää* siinä auttamaan Simon, Iin ja Kuusamon piirimetsänhoitajia, jonka ohella Keisarillisen Senaatin myöntymyksellä 4 p:ltä lokakuuta 1887 ja 11 p:ltä lokakuuta 1888 useita henkilöitä on ajoittain asetettu rahvaan puutavarankuletuksia valvomaan ja sitäpaitsi on Keisarillisen Senaatin myöntymyksellä 23 p:ltä joulukuuta 1886 ja 2 p:ltä helmikuuta 1888 väliaikaisia metsänvartioita otettu vähemmäksi aikaa kaikkiin hoitopiireihin metsän suojelemiseksi luvattomista anastuksista.

Rajankäyntitöitä eivät metsänhoitajat ole tehneet, vaan määrätty maanmittari on käynyt Kemin ja Simon pitäjien välisen rajan, joka samalla on Kemin ja Simon hoitopiirien välinen raja, siltä osalta, jota ei tämän edellisenä vuonna, kun työ aloitettiin, keretty avata.

Piirin maanalasta on 956,588,27 tynnyrinalaa maata ja näiden sisällä olevat 16,943,32 tynnyrinalaa vettä mittauksittain kartotettu ja selitetty, jota kartastoa löytyy metsänhoitajien arkistoissa kopiot ja jäljennökset 868,110,64 tynnyrinalasta. Muuten löytyy ainoasti enemmän tai vähemmän luotettavia maatie-

teellisiä karttoja ynnä rajankäynti- ja paikalliskartat kaikista piirin kruununmaista. Mitään erityistä tämän kartaston täydentämistä ei ole kertomusvuonna tapahtunut.

Mitä koskee menoja ja tuloja, niin seuraava ote tänä vuonna piirin hoitoa varten tehdystä pääkirjasta (liite N:o 2) osoittaa, että hoidanto ja vartioiminen ynnä muu ovat tuottaneet kustannusta 62,685 markkaa 97 penniä, jota vastoin tulot ovat nousseet 228,812 markkaan 83 penniin. Vuoden hoidanto on siis antanut puhdasta tuloa 166,126 markkaa 86 penniä.

Kun hirsivarastoa hakattaviksi sopivissa piirin kruununmaissa on verraten ahkerasti käytetty ja tämän johdosta arvioimista hirsimetsien sisällyksen selville saamiseen on edelleen toimitettu, on varovaisuus kieltänyt toistaiseksi myötäväksi tarjoamasta liian suuria hirsimääriä. Ne 70,216 saharhirsipuuta, jotka tässä tarkoituksessa vuoden kuluessa leimattiin, myötiin kaikki, osittain yleisissä huutokaupassa, osittain kontrahdin mukaan. Puiden yli-ikäisyys vielä seisovissa vanhimmissa metsiköissä ei kuitenkaan anna aihetta pelätä semmoista tavallisesti löytyvän tyvilahon leviämistä, että puut ennen pitkää kävisivät käytäntöön kelpaamattomiksi. Mainittavia, luonnonilmöiden matkaansaattamia hävityksiä metsiköissä ei ole vuoden kuluessa tapahtunut.

Sitä vastoin ovat seuraavat haaskaukset metsissä tapahtuneet:

Hoitopiiri.	Haaskuiden lukumäärä.	Haaskatuista metsäntuotteita.								
		Parruja, kappaleita.	Sahahirsia, kappaleita.	Rakennushirsia, kappaleita.	Rinkuja, kappaleita.	Kuivia puuta, kappaleita.	Aitaspuita, kappaleita.	Pärepuuta, kappaleita.	Teräksisiä, kuitiosyitä.	Lehtiä, kerpoja.
Simon	16	—	1,791	120	—	—	—	—	—	—
Iin.	55	3	1,203	58	12	10	70	10	5	—
Kuusamon	13	—	294	—	—	—	—	—	—	1,000
Haukiputaan	17	54	947	136	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	101	57	4,235	314	12	10	70	10	5	1,000
Näitä haaskuu-esineitä:										
1:o) ovat haaskaajat vieneet	—	—	350	12	12	10	70	10	5	—
2:o) on turmeltu rikki hakkaamalla, kun ei niitä ole voitu vartioida	—	3	1,756	56	—	—	—	—	—	—
3:o) on annettu metsänvartijatoimien käytettäväksi	—	—	—	20	—	—	—	—	—	—
4:o) on kruunun eduksi myöty	—	54	1,761	126	—	—	—	—	—	—
5:o) jääpi paikalleen vartioituna, sopivassa tilaisuudessa myötäväksi	—	—	368	100	—	—	—	—	—	1,000

Vain harvoista näitä haaskuita, nimittäin Simon 2:sta, Kuusamon 4:stä ja Haukiputaan hoitopiirin 3:sta ovat tekijät, yhteensä 11 henkeä, tavatut ja oikeudessa syytteen pannut. Ennen vuoden loppua kuitenkin vain kaksi siten riitaan pannuista jutuista ratkaistiin, jolloin toisessa jutussa syytetty tuomittiin rikokseen syyppääksi, toisessa vapautettiin.

Ennen vireille pantujen juttujen päätöksestä, jotka koskivat haaskuuta Simon hoitopiirissä, ei ole metsänhoitajalle ilmoitettu, mutta vanhemmista asioista, jotka koskevat haaskuuta muissa hoitopiireissä, on vuoden kuluessa 9 siten ratkaistu, että 4 henkeä on tuomittu lailliseen edesvastaukseen, 2 on puhdistusvalalla vannonut itsensä vapaaksi ja 3 on vapautettu, josta vapautannasta kuitenkin on tehty valitukset Keisarilliseen Vaasan Hovioikeuteen.

Metsävalkeita on vuoden kuluessa sattunut 21 eri paikassa, nimittäin 2:ssa Simon hoitopiiriä, joissa yhteensä on palanut 6 tynnyrinalaa, 10:ssä Iin hoitopiiriä, joiden laajuus on yhteensä 534,35 tynnyrinalaa, 7:ssä Kuusamon hoitopiiriä, palolaajuus yhteensä 113,70 tynnyrinalaa sekä 2:ssa paikassa Haukiputaan hoitopiiriä, yhteensä 28 tynnyrinalaa. Nämät paloalat yhdessä tekevät 682,05 tynnyrinalaa eli 0,0178 prosenttia piirin koko maanalasta. Nämät metsävalkeat ovat arvion mukaan hävittäneet 2,546 kuutiosta hienompia puuaineita ynnä joukon nuoria taimia sekä ovat enemmän tai vähemmän vahingottaneet 220 osaksi mitantäyttävää, osaksi hienompaa saharhirsipuuta. Yksi useinmainituista palotapauksista on todistettavasti syntynyt huolimattomasta tulen pitelemisestä ja on syyllinen saatettu lailliseen edesvastaukseen. Muiden metsävalkeiden synnystä ei ole selvitystä voitu saada, vaan arvellaan niiden syntyneen samasta syystä, kuin äsken mainittu.

Paitsi tavallisia hoidantotoimia on erityisten määräysten mukaan seuraavat työt toimitettu:

Milloin Keisarillinen Se naatti työn määräsi.	Työn laatu ja edistyminen	M ä ä r ä r a h a a .					
		Myönnettyä määrärahaa.		Vuoden kuluessa käytettyä määrä- rahaa.		Työn jatkumista varten jäljellä ole- vaa rahan määrää.	
		M.	p.	M.	p.	M.	p.
18 ³⁰ / _{IV} 81	V. 1883 alotetun Haukiputaan hoitopiiriä olevan Marttisen kruununpuiston kartotuksen jatkaminen eli kartan selityksen toimittaminen	1,808	90	—	—	94	—
18 ¹³ / _{IX} 87	Hirrenarvioiminen lähinmainitussa 4,914 tynnyrinalaisessa hoitopiirissä, jolloin on yhteensä arvioitu 2,108 mitantäyttävää ja 13,469 hirrenalkupuuta .	150	—	150	—	—	—

Simon ja 1 Iin hoitopiirissä, jotka niiden asujat ovat hylänneet, sekä 6 viimeinmainitun hoitopiirin äskenperustetuista torpista ja 3 torppaa Kuusamon hoitopiirissä, jotka oston kautta ovat siirtyneet uusille omistajille, jotka tähän asti eivät ole voineet näyttää tyydyttäviä kauppakirjoja, hallittiin kaikki puheenalaiset tilat kontraktien mukaan, jotka turvaavat omistajille hallinto-oikeuden niin kauan, kuin nämä käyttävät itsensä hyvästi. Vuodontulon niukkuuden takia on torpanasujain taloudellinen tila ollut vähemmän tyydyttävä, liiatenkin kun työnantajat niissä veraten harvoissa töissä, joita löytyy kruununmetsissä ja muuten paikkakunnalla, olivat melkoisesti polkeneet päivärahaa.

Talouden katselmus tapahtui 30 torpassa Kuusamon hoitopiirissä ja verollepanotutkimus 31:ssä v. 1887 tilusvaihdon kautta lisäksi tulleessa torpassa Haukiputaan hoitopiiriä.

Metsänhoitajavirkataloja ei ole.

Metsänvartijavirkatalot piirissä ovat luvultaan 55. Kolmessa niistä, kaikki Iin hoitopiirissä, on rakennustyötä ollut toimitettavana ja on siinä menetelty, kuten seuraava esitys näyttää:

Milloin työ määrättiin.	Vartiopiirin tai virkatalon numero.	Työn edistyminen.	Vuoden kuluessa käytetty rakennusrahaa.		Käyttämätöntä rakennusrahaa.	
			M.	p.	M.	p.
18 $\frac{23}{IV}$ 74	XVII	Ulkohuoneet salvetut, vaan ei sisustetut	200	—	50	—
18 $\frac{6}{XI}$ 61	XXI	} Metsänvartijat ovat käyttäneet joutoaikaa välttämättömpiin viljelystöihin virkatalotiluksien laajentamiseksi	—	—	68	—
18 $\frac{23}{IV}$ 74	XXII		—	—	73	33
Summa			200	—	191	33

Ne viljelytyöt, jotka useoissa metsänvartijavirkataloissa olivat määrätty tehtäviksi, ovat niihin myönnettyjen varojen käyttämisellä edistyneet seuraavasti:

Milloin työ määrättiin.	Vartiopiirin tai virkatalon numero.	Työn edistyminen.	Vuoden kuluessa käytetty viljelysrahaa.		Käyttämätöntä viljelysrahaa.	
			M.	p.	M.	p.
18 $\frac{25}{V}$ 87	V	Simon hoitopiiri.				
	V	Viljelty 0,25 tynnyrinalaa peltoa	50	—	—	—
„	XV	Avattu 350 sylen viemäri	40	—	60	—

		Iin hoitopiiri.				
18 $\frac{7}{VII}$ 80	IX	Ei ole mitään tehty	—	—	8	—
18 $\frac{28}{VI}$ 81	XVII	1,57 tynnyrinalaa niittyä raivattu	24	—	24	—
18 $\frac{29}{V}$ 83	XIX	Niitynviljelystyötä, ei ole saatettu loppuun	—	—	24	—
"	XII	Työ on päätetty, vaan ei ole tarkastettu	—	—	24	—
18 $\frac{30}{VI}$ 84	XX	Työtä ei ole päätetty	—	—	12	—
"	XXI	1 tynnyrinala niittyä raivattu	24	—	—	—
"	XXIII	$\frac{1}{2}$ samoin	12	—	—	—
18 $\frac{25}{V}$ 87	IV	Työ saatettu loppuun, vaan ei ole tarkastettu	—	—	14	—
"	V	Samoin samoin	—	—	49	—
"	XI	Työ vain aloitettu	—	—	45	—
"	XVII	0,31 tynnyrinalaa peltoa kuokittu	—	—	65	—
		Kuusamon hoitopiiri.				
18 $\frac{25}{V}$ 87	III	200 sylvä pellonoja kaivettu	18	—	—	—
"	"	1 tynnyrinala niittyä raivattu ja ojitettu	29	—	—	—
"	IV	Työ lykätty vastaiseksi	—	—	30	—
"	VII	Samoin samoin	—	—	30	—
"	X	0,2 tynnyrinalaa peltoa kuokittu	15	—	20	—
"	XI	Työ lykätty vastaiseksi	—	—	18	—
"	XII	Samoin samoin	—	—	48	—
"	XIII	0,6 tynnyrinalaa niittyä raivattu	18	—	24	—
18 $\frac{24}{V}$ 88	III	Kaivettu 200 sylvä pellonoja sekä raivattu ja ojitettu 3,4 tynnyrinalaa niittyä	69	—	—	—
Yhteensä			299	—	495	—

Hoidannon tarkastus on vuoden kuluessa tehty Kuusamon hoitopiirissä.

Oulujärven tarkastushoitopiiri.

Käsittäin kaikki ne kruununmaat, jotka sijaitsevat Oulujärven ja sen lisävesien ympärillä sekä Oulun, Siikajoen, Pyhäjoen ja Kalajoen jokilaaksoissa Oulun lääninä, tämä tarkastuspiiri, jona siis on joukko hajanaisia metsäpalstoja, jotka sitä paitsi rajoiltaan ovat hyvin epäsäännöllisiä, ei kertomusvuonna ole alaltaan muuttunut ja yhä edelleen jakautuu kuuteen hoitopiiriin alla olevan luettelon mukaan:

Hoitopiiri.	Yhteensä maanala.	Koko maanalaan kuuluu.					Koko maanalaista on kruunumpuutoksiksi julistettu.
		Viljelysmaita.			Kuivaa metsämaata.	Suota, nevaa ja hylky-maata.	
		Peltoa.	Niittyä.	Kytö-maata.			
T y n n y r i n a l a a .							
Hyrnsalmen	991,136,00	Kuuluvat likinnä seuraavaan sarakkeeseen.			440,000,00	351,136,00	—
Sotkamon	811,590,74	490,62	810,38	—	547,243,98	263,045,76	—
Paltamon	359,687,72	205,50	284,50	—	190,030,78	169,166,94	44,459,79
Siikajoen	165,608,59	Kuuluvat likinnä seuraavaan sarakkeeseen.			77,978,15	87,630,44	—
Pyhäjoen	155,757,11	251,00	1,672,00	28,00	79,394,11	74,412,00	104,887,80
Kalajoen	180,521,62	159,98	802,55	89,50	110,551,74	68,917,85	171,332,46
Summa	2,664,301,78	1,107,10	3,569,43	117,50	1,445,198,76	1,214,308,99	320,680,05
Hehtaaria	1,313,500,77	545,80	1,759,73	57,93	712,482,98	598,654,33	158,095,26

Tästä maanalasta 63,500 tynnyrinalaa, jotka on luettu kuuluviksi Kyrnsalmen hoitopiiriin, sijaitsee Kuusamon pitäjässä, jossa kruunun ja pitäjäläisien välillä tehdyn n. s. ruotukontrahdin johdosta kaikki metsänhakkuu on ollut lakkautettuna ja vasta tänä vuonna, kun kruununmaan väliaikainen pyykitys on tapahtunut, on tullut vapaaksi. Tähän lisäksi tulee, että piirin maanalaan eivät kuulu ainoasti Pelson metsättömät nevat, yhteensä 18,000 tynnyrinalaa, vaan myös nuorimetsäpalstat Paltamon, Siikajoen, Pyhäjoen ja Kalajoen hoitopiireissä, joiden likimääräinen laajuus on yhteensä 500,000 tynnyrinalaa, joissa kaikissa piireissä hakkuuta ei ole voinut tulla kysymykseen. Asiain näin ollen ja koska piirin metsämuuten varhemmin harjoitetun kaskeamisen ja kolomisen takia on ollut verraten köyhä saharhirsista ja muusta myötävästä puuaineesta, ovat yleensä kruununtulot katsoen piirin tynnyrinalalukuun olleet vähäisiä ja semmoisina tulevat vielä kauan pysymään.

Hoitopiirien hoidannossa ja niiden metsänvartioimisessa on ylimetsänhoitajan likimmän valvonnan alaisena ollut virassa seuraava virkamiehistö:

Hoitopiiri.	Hoidanto.		Vartioiminen.		Vartiopiirien keskimääräinen laajuus.
	Metsänhoitajia.	Metsänpäälysmiehiä.	Metsänvartioita.	Ylimääräisiä metsänvartioita.	
Hyrnsalmen	1	2	21	—	47,196,95
Sotkamon	1	2	21	1	36,890,49

Paltamon	1	1	17	—	21,158,10
Siikajoen	1	1	12	—	13,800,71
Pyhäjoen	1	1	13	—	11,981,31
Kalajoen	1	1	16	—	11,282,60
Yhteensä	6	8	100	1	

Vartioimisen vahvistamiseksi puutavaran ulosannossa on sitä paitsi, Keisarillisen Senaatin suostumuksella 28 p:ltä helmikuuta 1888, käytetty Hyrynsalmen hoitopiirissä osaksi kolme osaksi neljä apulaista eli väliaikaista metsänvartijaa aikana huhtikuusta kesäkuuhun.

V. 1887 viimeinmainitussa hoitopiirissä, käyttämällä Keisarillisen Senaatin 29 p:ltä huhtikuuta samana vuonna siihen myöntämää 255 markan rahanmääräystä, aloitettu niiden rajojen avaaminen, joita on kruunun liikamaiden ja yksityisien henkilöiden tituksien välillä Hyrynsalmen pitäjässä, ei ole jatkunut piirimetsänhoitajan johdolla, koska varamaanmittari K. Harlin kirjallisesti on ilmottanut saaneensa asianomaisen käskyn toimittamaan tätä rajanavaamistyötä. Muita rajankäyntitöitä ei ole piirissä määrätty toimitettaviksi. Kuitenkin asianomaiset metsänvartijat Paltamon hoitopiirissä voimansa perään ovat koettaneet pitää vartiopiiriensä rajoja auki, vaikka tämä on heille ollut crittään rasittavaa, koska rajat ovat sangen laajoja ja muutamissa vartiopiireissä nousevat 5—6 peninkuorman pituisiksi.

Kruununmaat tässä piirissä ovat sangen suureksi osaksi vielä mittaamatta. Sittenkun Pyhäjoen hoitopiirin metsänhoitaja vuoden kuluessa on hoitopiiriä varten kopioinut kartan 24,480 tynnyrinalasta äskenmitattua kruununmaata ja jäljentänyt siihen kuuluvan selityksen, on piirin kartaston laita, kuten seuraava luettelo näyttää.

Hoitopiiri.	M a a n a l a.		M u i s t u t u k s i a.
	Mitattua.	Mittaamaton.	
	T y n n y r i n a l a a.		
Hyrynsalmen	540,349,97	450,786,03	Täydelliden kartasto löytyy 436,349,97 tynnyrinalasta mitattuja maita, jota vastoin 104,000 tynnyrinalasta kartat suureksi osaksi puuttavat sekä kaikki tilusselitykset.
Sotkamon	456,006,56	355,584,18	Kartasto mitatusta maanalasta täydellinen.

Paltamon	287,687,72	—	Kartat mitatuista aloista on täydelliset, vaan ei ole niihin kuuluvia tilusselityksiä Puolangon ja Lahnajärven kruununmaita.
Siikajoen	165,608,59	72,000,00	Kartasto, mitä koskee äskenmitatuista kruununmaita, puuttuu vielä.
Pyhäjoen	155,757,11	—	Kartasto täydellinen
Kalajoen	180,521,62	—	" "
Yhteensä	1,785,931,57	878,370,21	

Syistä, joihin edellä on viitattu, ovat tulot katsoen piirin suureen maanalaan olleet tänä vuonna pieniä. Seuraavan piirin hoidantoa koskevan otteen mukaan pääkirjasta ne tekevät yhteensä 141,089 markkaa 97 penniä, jota vastoin menot nousevat 82,816 markkaan 14 penniin. Hoidanto on siis tuottanut 58,273 markan 83 pennin säästön.

Vuoden yleisissä huutokaupoissa tarjottiin myötäväksi erityisestä syystä ainosti 45,307 saharhirsipuuta. Niistä tehdyt kaupparjoukset, joita ei tällä paikakunnalla mikään kilpailu kohota, olivat kuitenkin niin alhaiset, että vain yhteen niistä, joka koski 2,000 puun määrää, voitiin suostua. Huutokauppojen jälkeen myytiin kuitenkin erityisien kontraktien mukaan 78,760 saharhirsipuu, kaikki korkeammilla hinnoilla kuin huutokaupoissa tarjotut.

Mitään hakattavien metsiköiden pahentumista yli-ikäisyyden takia ei ole huomattu eikä ole pelättävänä. Eivätkä ole mitkään myrskyt tahi muut luonnonilmiöt saaneet aikaan mitään hävityksiä metsissä, paitsi että Sotkamon hoitopiirissä entisien metsäkulojen vaikutuksesta puut paikottain ovat alkaneet kuivua, mitkä puut kuitenkin suurimmaksi osaksi jo on myyty ja muuten tulevat, kruununmetsissä hyväksytyin menettelyn mukaisesti ensin käyttää hyväkseen heikoimmat metsiköt, myöntiä varten leimattaviksi samassa määrin, kuin kuivunta jatkuu.

Seuraavat haaskuut ovat tapahtuneet:

Hoitopiiri.	Haaskuuden luku.	Anastetut metsätuottut.												
		Sahalirsii, kappaletta.	Rakennushirsii, kappaletta.	Kuivapuuta, kappaletta.	Polttopuuta, Kuutiosyitä.	Kuormaa.	Kuormaa.	Kolotuita puuta.	Tervak-sia.	Tervaa, tynnyriä.	Aitanspuuta kuormaa.	Sekalaisia puutarvaa, kuormaa.	Lehtiä, kerpoja.	Pentanjäkälää, kuormaa.
Hyrnsalmen	9	84	161	—	—	—	—	—	—	20	—	45	—	30
Sotkamon	16	132	97	10	—	1	—	2,180	—	10	—	2,500	—	—

Paltamon	3	15	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Siikajoen	2	—	3	—	1/2	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyhäjoen	5	5	113	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalajoen	5	—	64	—	29 2/3	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	40	236	441	10	34 1/6	1	2	2,180	20	10	45	2,500	30
Näistä haaskatuista esi- neistä:													
1:o) ovat haaskaajat vie- neet	—	159	405	10	29 2/3	1	—	180	—	10	20	850	20
2:o) ovat metsäpalvelijat hakanneet rikki, kosk'ei niitä voitu säilyttää	—	—	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3:o) on kruunun eduksi myöty	—	72	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4:o) on vartioitaviksi ko- koonpantu, tilaisuudes- sa myötäväksi	—	5	—	—	—	4 1/2	2	2,000	20	—	25	1,650	10

31:stä näitä haaskuita tekijät, 31 henkeä, on tavattu ja 26 niistä lailliseen edesvastaukseen saatettu, jota vastoin 5 ei sattuneista syistä ole syytetty. Syytteen pannuista 6 tähän saakka on anastuksista sakotettu ja 2 riittävien todistusten puutteesta edesvastuusta vapautettu.

Sitä paitsi on 13 metsähaaskuujutussa, jotka ennen on oikeudessa vireille pantu, vastaajat tuomittu rikokseen syyppääksi ja 9 samallaisessa vanhassa jutussa syytetyt henkilöt vapautettu. 4:stä vuodesta 1887 vastaiseksi lykätystä jutusta, jotka koskevat luvatonta kalastusta, kaksi on ratkaistu ja vastaajat sakotettu,

Ei kenkään piirin metsänvartijoista ole puheen alaisena vuonna saanut palkintoa etevästä uutteruudesta virkansa toimittamisessa. Kumminkin on Paltamon hoitopiirin metsänvartijalle Kustaa Huotarille sattuneen sairauden tähden Keisarillinen Senaatti antanut erityisen 100 markan apurahan ja Sotkamon hoitopiirin metsänvartijalle Antti Ohtoselle myöntänyt 40 markkaa hänen omistamansa karhun tappaman lehmän korvaukseksi, jota paitsi neljä virkaeron saanutta metsänvartijaa Kalajoen hoitopiirissä on saanut kantaa vuosieläkettä rahoissa ja jyvissä, jotka, kun jyvien hinta lasketaan verohinnan mukaan, yhteensä tekevät 201 m. 91 p.

Ainoasti Siikajoen hoitopiirin onnistui sinä heittämatönnä poutana, joka kesällä vallitsi, kokonaan säilyä metsävalkeasta. Muissa hoitopiireissä verraten laajat maanalat kärsivät tulesta, kuten seuraava luettelo tarkemmin näyttää:

Hoitopiiri.	Metsäkulut.		Muistutuksia.
	Luku.	Paloalo- jen maan- ala, tyn- nyrinalaa.	
Hyrnsalmen	10	2,254,00	Syyt metsäkulojen syntymiseen tuntematta. Hyötyviä nuoria metsiköitä melkoisesti vahingottanut.
Sotkamon	21	856,77	Metsäkulojen syntymisestä ei ole selvitystä saatu. Hyötyviä nuoria ja keski-ikäisiä sekä osaksi vanhojakin metsiköitä siten vahingottanut, että ne suurimmaksi osaksi kuivuvat.
Paltamon	5	685,00	Tuli useimmiten levinnyt likellä olevista yksityisien maista ja yksi henkilö on semmoisen kulon aikaan saamisesta oikeudessa syytetty. 60—80-vuotista metsää paikoin vahingottanut.
Pyhäjoen	8	510,00	Metsäkulojen synnystä ei mitään selvää ole saatu. Vahinko vähäpätöinen, kun tuli parhaastansa on käynyt hakatuiden metsämaiden yli.
Kalajoen	5	297,00	Kaksi metsäkuloista luullaan tahallaan syytetyksi. Tarkempaa selkoa ei ole saatu. Paloaloilla nuoret männiköt kuolleet.
Yhteensä	49	4,902,77	joka tynnyrinalaluku tekee 0,1840 prosenttia piirin koko maanalasta.

Erityisien määräyksien nojalla ovat paitsi tavallisia hoidantotoimia seuraavat työt olleet toimituksen alaisina:

Milloin työn määräsi.		Työn laatu ja edistyminen.	Määrärahaa.					
Keisarillinen Sennatti.	Metsänhallitus.		Myyntettyä määrärahaa.		Vuoden kuluessa käytettyä määrärahaa.		Työn jatkamista varten tallella olevaa rahaa.	
		M.	p.	M.	p.	M.	p.	
		Hyrnsalmen hoitopiiri.						
		Erinäisien, hoitopiirin kruununmetsätorppien välisten 6,500, jalkatie-sylen porrastaminen, käyttämällä 48 mäkitupalojen luonnossa tehtävää korkopäivätyötä.						

18 $\frac{25}{IV}$ 88	—	Hirrenarvioiminen aloitettu ja on laskettu 630,000 mitantäyttävää ja 90,000 n. s. hirrenalkua	3,000	—	1,829	75	1,170	25
Sotkamon hoitopiiri.								
18 $\frac{25}{I}$ 86	—	V. 1887 aloitetun Kuhmoniemen pitäjän jalkateiden porrastamisen jatkaminen, jossa paitsi 583 torpankorkopäivätyötä, on käytetty	600	—	142	50	128	25
18 $\frac{14}{IV}$ 88								
Paltamon hoitopiiri.								
18 $\frac{31}{V}$ 75	—	Varhemmin aloitetun Löytylän metsänvar- tijavirkataloon menevän jalkatien por- rastamisen jatkaminen ja päättäminen, käyttämällä 5 hoitopiirin mäkitupien luonossa tehtävää korkopäivätyötä . .						
18 $\frac{20}{III}$ 88	—	I, XIV ja XV vartiopiirien jalkateiden porrastaminen, käyttämällä 76 $\frac{2}{3}$ kruu- nunmetsätorppien korkopäivätyötä . .						
18 $\frac{5}{V}$ 88	—	Arvioitu 7,639 mitantäyttävää saharhirs- puuta ja 9,883 hirrenalkua	185	—	179	50	5	50
Pyhäjoen hoitopiiri.								
18 $\frac{5}{V}$ 88	—	Arvioitu 45,912 mitantäyttävää hirsipuuta ja 66,572 hirrenalkua, johon, paitsi 51 $\frac{1}{3}$ torpankorkopäivätyötä, on käy- tetty	185	—	185	—	—	—
Kalajoen hoitopiiri.								
..	—	Arvioitu 12,063 mitantäyttävää saharhirs- puuta ja 35,502 hirrenalkua, käyttä- mällä	185	—	185	—	—	—

Mitään metsänviljelyksiä ei ole vuoden kuluessa toimitettu, vaan vuosilta 1870—75 kasvaa Sotkamon, Hyrynsalmen ja Paltamon hoitopiireissä yhteensä 104,00 tynnyinalaa taimistometsiä, jotka on kasvatettu kaskeamisen ja viljanviljelyn avulla.

Mitään kruununpuistoksijulistusta ei ole vuoden kuluessa tapahtunut.

Sittenkun Lattulan kruununmetsätorppa Sotkamon hoitopiiriä, Keisarillisen Senaatin määräyksen mukaan 20 p:ltä huhtikuuta 1888, 300 markan summasta oli

lunastettu metsänvartijavirkataloksi ja Haapaniemen mäkitupa Paltamon hoitopiiriä asukkaan sattuneen kuoleman johdosta oli lakkautettu ja Metsänhallitus 15 p. lokakuuta 1887 oli myöntänyt kruununmetsätorpan perustamisen Kalajoen hoitopiiriin, josta veronlasku kertomusvuonna on vahvistettu, niin moisien torppien ja mäkitupien luku oli 573, nimittäin 97 torppaa, joista 6 on metsänvartijavirkataloksi valittu ja 21 mäkitupaa Hyrynsalmen, 190 torppaa ja mäkitupaa Sotkamon, joista 32 vastaiseksi nauttii verovapautta, 49 torppaa ja 3 mäkitupaa Paltamon, 72 torppaa Siikajoen, 59 torppaa Pyhäjoen, joista 4 vastaiseksi nauttii verovapautta, ja 82 torppaa Kalajoen hoitopiirissä.

Torpanasujoiden taloudellisesta tilasta on ilmoitettu, että se Sotkamon hoitopiirissä verraten hyvänlaisen vuodentulon johdosta on ollut vähemmän huolestuttava, vaan muissa hoitopiireissä yleensä on näyttänyt sangen tukalalta, parhaastansa eteläisemmissä, joissa useat peräkkäin sattuneet katovuodet ovat suuresti köyhdyttäneet torppalistoja, jonka sentakia on ollut pakko hakea elatuksensa työnsiivoksi, jota kumminkin on ollut hyvin niukasti olemassa, kun kruununmetsien yllä osotetun köyhyyden takia saharhirsipuista vain harvassa on sattunut vähäisiä hakkauksia.

Kiviön metsänhoitajavirkatalossa Hyrynsalmen hoitopiiriä, joka on ainoa piirissä, ovat tarpeelliset kunnossapitotyöt, joita varten Keisarillinen Senaatti 31 p. tammikuuta 1885 ja 25 p. kesäkuuta 1888 on myöntänyt yhteensä 1152 markan rahamääräyksen, jatkuneet ja melkein saatetut loppuun.

Piirin 99 metsänvartijavirkatalossa, jotka osaksi on yleisien varojen avulla rakennettu, osaksi ovat entisiä kruununmetsätorppia, joista maa on kruunulle lunastettu, ovat ainoasti seuraavat uudisrakennustyöt olleet toimitettavina, nimittäin:

Keisarillisen Senaatin 27 p. tammikuuta 1887 rakennettavaksi määräämä asuinhuoneus Hyrynsalmen hoitopiirin kahdeksannen vartiopiirin virkataloa, johon 500 markan apu on metsänvartijalle myönnetty:

uuden asuinhuoneuksen rakentaminen Siikajoen hoitopiirin yhdeksannen vartiopiirin metsänvartijavirkataloon, johon Keisarillisen Senaatin 3 p. tammikuuta 1888 tarkotusta varten myöntämä 500 markan rakennusapu kokonaan on käytetty, vaikka osa rakennuksen sisustusta vielä on valmistumatta; sekä

virkatelo-asuinhuoneuksen päättäminen ensimmäisessä vartiopiirissä Pyhäjoen hoitopiiriä, käyttämällä sitä 250 markan rahamääräystä, jonka Keisarillinen Senaatti 13 p. helmikuuta 1885 oli rakennusavuksi myöntänyt.

Muuten ovat itse metsänvartijat toimittaneet metsänvartijavirkataloissa vähäisempiä kunnossapitotyitä heidän omien varojensa mukaan.

Niiden viljelystöiden edistymisestä, jotka erinäisien metsänvartijavirkatalojen tilusetujen laajentamiseksi ovat olleet määrättyt, on seuraavaa ilmoitettu:

Metsänhoidannon tarkastus tarkastuspiiriin kuuluvissa hoitopiireissä ei kertomusvuonna ole tapahtunut.

Waasan läänin tarkastuspiiri.

Tämä piiri, johon kuuluvat kaikki Waasan läänin kruununmaat ja pienenlätä kruununmaa Ruoveden pitäjässä Hämenlinnan lääniä, on, sittenkun Perhon hoitopiirin metsänhoitajavirka, Keisarillisen Senaatin asetuksen mukaan 20 p:ltä marraskuuta 1879 ja 15 p:ltä helmikuuta 1888, on lakkautettu ja hoitopiirin alueesta 27,944,40 tynnyrinalaa on siirretty Alajärven ja 63,321,67 tynnyrinalaa Salamajärven hoitopiiriin, on ollut hoidantoa varten jakauneena yhdäksään hoitopiiriin, jotka ovat Virtain, Multian, Salamajärven, Saarijärven, Viitasaaren, Pyhäjärven, Lestin, Ala- ja Jalasjärven hoitopiirit, sekä on alaltaan kärsinyt seuraavasti;

Keisarillisen Senaatin määräyksen nojalla 28 p:ltä tammikuuta 1888 ompi Alavetelin kunnalta kruunun nimessä ostettu ja erotettu 11,011 tynnyrinalaa metsämaata, joka on yhdistetty Salamajärven hoitopiiriin;

Keisarillisen Senaatin päätöksen mukaan 21 p:ltä toukokuuta 1881 ompi Kuitulan lohkokunnasta Petäjaveden pitäjää 1,452,62 tynnyrinalan liikamaa pyykitetty ja luettu knuluvaksi Pyhäjärven hoitopiiriin;

Keisarillisen Senaatin päätöksen mukaan 3 p:ltä helmikuuta 1888 on osa Alajärven kruunuumaasta Alajärven hoitopiiriä, 18,98 tynnyrin alainen Vasikkasaari, pantu verolle Isoniemen tilon alle Kurenjoen kylää Alajärven pitäjää; ja

Keisarillisen Senaatin päätöksen mukaan 24 p:ltä helmikuuta 1888, on Sidebyn pitäjässä oleva 944,08 tynnyrin alainen Stormossan kruununmaa pantu verolle Bergvikin maatilan alle Ömossan kylää viimeinmainittua pitäjää.

Piirin siten muuntunut laajuus teki 816,609,44 tynnyrinalaa, osittain likimäärin laskettu ja sitä kuuhui hoitopiireihin, kuten seuraava taulu osottaa.

Hoitopiiri.	Koko maanala.	Koko maanalaan kuuluu.					Koko maanala on kruunupuitoksi julistettua.
		Viljelysmaita.			Kuivaa metsämaata.	Suota, nevaa, hylkymaata.	
		Peltoa.	Niittyä.	Kytömaata.			
T y n n y r i n a l a a .							
Wirtain	55,500,89	258,10	266,55	926,80	26,694,56	27,354,88	—
Multian	49,609,29	92,49	669,47	29,93	17,787,72	31,029,68	—
Salamajärven	150,582,05	59,26	214,45	—	76,230,06	74,078,28	28,753,00
Saarijärven	56,973,00	56,00	130,00	37,00	39,781,00	16,969,00	—
Viitasaaren	83,867,75	131,70	558,29	38,00	53,067,62	30,072,14	—
Pyhäjärven	55,126,38	218,33	470,97	297,55	25,873,07	28,266,46	7,268,75

Lestin	114,680,00	197,50	832,00	50,00	63,385,50	50,215,00	—
Alajärven	124,114,16	593,64	265,41	913,74	55,564,09	66,777,28	—
Jalasjärven	96,155,92	315,00	2,290,00	835,00	34,360,00	58,355,92	2,400,94
Pyykittämätöntä hyl- kymaata	30,000,00	—	—	—	15,000,00	15,000,00	—
Yhteensä	316,609,44	1,922,02	5,697,14	3,128,02	407,743,62	398,118,64	38,422,69
Hehtaria	402,588,45	947,56	2,808,69	1,542,11	201,017,60	196,272,49	18,942,38

Katsoen siihen, että tähän piiriin kuuluvat kruununmaat on lohkaistu hyvin pieniin palstoihin, joita on hajallaan ympäri koko Waasan lääniä ja myös ulottuu Hämeenlinnan lääniin, niin hoidantoa, samoten kuin vartioimista varten, on ollut verraten monilukuinen virkamiehistö, johon myös se on ollut synnä, että tämän maanosan metsiköillä on vähintään ollut kymmenen kertaa korkeampi myöntä-arvo, kuin samallaisilla metsiköillä pohjoisessa Suomessa ja sentakia ovat sitä enemmän olleet luvattomille anastuksille alttiit, ellei niitä poutevasti suojella. Ylimetsänhoitajan likimmän valvonnan alaisina on käytetty 9 metsänhoitajaa ja 156 metsenvartijaa, joita eri hoitopiireihin on kuulunut seuraavasti:

Hoitopiiri.	Metsänhoitajia.	Vartioiminen.		
		Metsenvartijia.	Ylimääräisiä ja väli- aikaisia metsän- vartioita.	Vartiopiirien keskimääräinen suuruus, tynny- rinalaa.
Wirtain	1	12	3	4,625,07
Multian	1	8	1	6,201,16
Salamajärven	1	18	5	8,365,67
Saarijärven	1	12	6	4,747,75
Wiitasaaren	1	11	2	6,451,36
Pyhäsaaren	1	14	2	3,937,59
Lestin	1	22	1	5,212,73
Alajärven	1	19	—	6,532,32
Jalasjärven	1	11	8	5,060,83
Yhteensä	9	127	28	

Saarijärven hoitopiirin Hännilän kruununmaan piirirajat ovat maanmittarit avanneet ja leveöiksi hakanneet, samalla kuin Hännilän lohkokunnan talojen tilusten lohkominen on tapahtunut. Muuten ei ole kruununmaita koskevia rajankäyntitöitä vuoden kuluessa ollut.

Piirin kuuluvat kruununmaiden alat ovat kaikki mittaustieteellisesti kartotetut, paitsi 1,451,65 tynnyrinalaa Virtain ja 200 tynnyrinalaa Jalasjärven hoitopiirissä, mutta moni vanhempi kartotus on epätydyttävä. Useammista kartotetuista kruununmaista puuttuu kuitenkin kartastoja metsänhoitajaarkistoissa, koska ei ole tahdottu rasittaa kruunua kartastokulunugeilla, niin kauan kuin kruununmaiden määrittely ei vielä on tullut toimeen ja siten on epämääräistä, mitkä osat kruununmaita tulevat kruunun metsänhoitoa varten säilytettäväksi.

Arvostellessa tämän piirin tuloja ja niiden suhdetta piirin maanalaan on huomattava, että Lestin koko 114,680 tynnyrinalaisessa hoitopiirissä jos 27,944,02 tynnyrinalalla Alajärven sekä 63,322,05 tynnyrinalalla Salamajärven hoitopiiriä löytyy vain vähäpätöisiä ja ala-arvoisia hirsimetsän jätteitä nuoren metsän seassa, sekä että muuten Alajärven hoitopiirissä Virtain länsiosassa, ja koko Jalasjärven hoitopiirissä, yhteensä 212,960,06 tynnyrinmaala, kasvaa melkien yksimomaan nuorta metsää, joista kaikista aloista, jotka yhteensä ja lisäksi lukien yllämainitut 30,000 tynnyrinalaa hylkymaita tekevät 448,906,13 tynnyrinalaa eli vähän toista puolta piirin koko maanalaa, mikään suurempi menekki, niin kauan kuin muita metsäntuotteita kuin hirsipuita, ei kysytä, ei voi tulla puheeksi, ennenkuin metsiköt tarpeesti kehettyään tuottavat hirrenkokoisia puita.

Hirsivaroista piirin muissa osissa, yhteensä 367,703,31 tynnyrinalaa, tarjottiin kaupaksi vuoden yleisessä puutavarahuutokaupassa yhteensä 76,654 saharhirsipuuta, joista asemaltaan edulliset 68,174 kappaletta myötiinkin ja verraten korkeista hinnoista, vaikka myöntä-ehdot velvottivat ostajan emäpuiden tarkempaan ulosottoon, kuin minkä edellisien vuosien myöntä-ehdot olivat vaatineet. Siten vuoden tulot, kuten seuraava ote hoidantoa käsittävästä pääkirjasta, liite N:o 4, osottaa, kohosivat 338,482 markkaan ja 44 penniin eli liki 1 markkaan tynnyrinalasta, siihen luettua tuottamattomat maat, mikä tulo on kahtatoista kertaa suurempi, kuin keskimääräiset tulot tynnyrinalalta hirsikkaimmissa Oulun läänin hoitopiireissä. Menot olivat 80,969 markkaa 74 penniä, joten 257,502 markan 70 penni säästö on vuodesta syntynyt.

Mitään myrskyin tai muiden luonnonilmiöiden aikaansaamia vanhingoita ei ole puheen alaisena vuonna sattunut piirin metsissä, vaan seuraavat haaskuut on harjotettu:

Hoitopiiri.	Anastetut mätsäntuotteet.									
	Haaskuiden luku.	Paruja, kappaletta.	Sahajirsiä, kappaletta.	Rakennushirsistä kappaletta.	Polttopuita kuutio-syitä.	Kuivia puita, kappaletta.	Pärepuita, runkoa.	Vissaksia, kappaletta.	Sammalia, kappaletta.	Pajinkuorta, leiviskää.
Wirtain	5	—	6	12	—	—	1	214	—	—
Multian	4	—	22	—	—	—	—	—	—	—
Saarijärven	3	2	—	—	—	2	—	—	4	—
Lestin	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Alajärven	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—
Jalasjärven	11	—	75	5	—	—	—	80	—	10
Yhteensä	25	2	103	20	1	2	1	294	4	10
Näistä haaskatuista esineistä:										
1:o) ovat haaskaajat vieneet . .	—	2	77	6	1	—	1	—	4	10
2:o) ovat metsäpalvelijat rikki hakanneet, mitä ei ole voitu vartioida	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
3:o) on kruunun eduksi myöty . .	—	—	12	—	—	2	—	—	—	—
4:o) on annettu kruunnmetsäasujain käytettäväksi	—	—	4	9	—	—	—	—	—	—
5:o) on pantu kokoon tilaisuudessa myötäväksi	—	—	3	5	—	—	—	294	—	—
6:o) on nähty käyttämättömäksi	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—

Yhdeksästä näitä haaskuita on tekijät tavattu ja lailliseen edesvastuuseen saatettu sillä seurauksella, että 4 henkeä on sakotettu ja tuomittu korvaamaan haaskatun puutavaran arvo ja 4 henkeä on vastuunalaisuudesta vapautettu. Mitä koskee muita syytettyjä, ovat jutut vielä ratkaisematta.

Sitä paitsi on varhemmista oikeudessa riitaan pannuista haaskuu-jutuista kahdeksan vuoden kuluessa tullut ratkaistuksi, 6:ssa on syytetty sakotettu ja 2:ssa vapautettu. Vielä on loppuun käsitetty kaksi juttua karjalaitumen luvattomasta käytännästä kruununmailla, jolloin toisessa jutussa syyllinen on sakotettu, toisessa vapautettu.

18 metsävalkea on vuoden kuluessa tapahtunut, nimittäin 1 Salamajärven hoitopiirissa, noin 380 tynnyrinalaa leviten, 4 Saarijärven hoitopiirissä, palo-alat yhteensä 17,10 tynnyrinalaa, 2 Pyhäjärven hoitopiirissä yhteensä 146 tynnyrinalan laajuudella, 9 Alajärven hoitopiirissä, joiden yhteenlasketut palo-alat tekevät 42 tynnyrinalaa ja 2 Jalasjärven hoitopiirissä yhteensä 10 tynnyrinalalla; nämä kaikki palo-alat yhteensä tekevät 595,10 tynnyrinalla eli 0,0728 prosenttia piirin koko laa-

juudesta. Valkeiden aikaansaama vahinko on parhaastansa nuoren ja keski-ikäisen metsän hävitys, jotenka tulevaisuus on kaipaava hirsituloa, joka muuten olisi ollut odotettavana.

Yksi puheenalaisista metsäkuloista Alajärven hoitopiirissä syntyi tulipalosta joka hävitti kahden kommunimetsäntorpan asuuirakennukset ja edelleen leveni metsään, ja kaksi muuta kuloa samassa hoitopiirissä alkoi palavista kytömaista, jotka oli jätetty ilman tarpeellista valoontaa. Kahden tämmöisen kytömaan omistajat on huolimattomuudestaan oikeudessa syytetty, vaan kolmannen on esityneistä, syistä Metsänhallitus vapauttanut syytännästä, sittenkun hän omin päin on kruunulle antanut asianmukaisen vahingonkorvauksen.

Paitsi tavallisia hoidantotoimia on eri määräysten nojalla seuraavat työt vuoden kuluessa tehty:

Milloin työn määräsi.		Työn laatu.	Myönnettyä määrärahaa.		Vuoden kuluessa käytettyä määrärahaa.		Käyttämätöntä määrärahaa.	
Keisarillinen Senatti.	Metsänhallitus.		Markkaa.	Paiwtoita.	Markkaa.	Paiwtoita.	Markkaa.	Paiwtoita.
18 ¹⁸ _{XII} 86	—	Ratsastien rakentaminen Ylimyksen metsänvartijavirkataloon Virtaan hoitopiiriä . .	—	82 ¹⁴ / ₂₉	—	82 ¹⁴ / ₂₇	—	—
—	18 ¹⁵ _{IX} 87	Ajotien parantaminen, joka viepi Kirvesmäen metsänvartijavirkataloon äskenmainittua hoitopiiriä	—	14	—	14	—	—
—	”	Tierakennuksen jatkaminen, joka viepi Piiliskosken metsänvartiavirkataloon Salamajärven hoitopiiriä	—	72 ²⁷ / ₁₀₀	—	72 ²⁷ / ₁₀₀	—	—
—	18 ¹³ _{VI} 77	Tienrakentamistöiden samoin entisessä Perhon hoitopiirissä .	—	202	—	202	—	—
18 ¹⁸ _{II} 87	—	Samoin samoin Lestin hoitopiirissä	—	478	—	478	—	—
18 ¹⁸ _{XII} 86	—	Samoin samoin Viitasaa- ren	—	23 ⁴ / ₁₀	—	27 ⁴ / ₁₀	—	—
—	18 ¹¹ _{IX} 88	Porrasteiden rakentaminen Linkkilän ja Mustanpuron torppaan Alajärven hoitopiiriä . . .	—	140 ¹ / ₂	—	119	—	21 ¹ / ₂
18 ¹⁴ _{VI} 83	—	V. 1883 alotetun hirrenarvioimisen jatkaminen Virtaan, Multian, Salamajärven ja Viitasaa- saaren hoitopiireissä, joka kä-						

18. ¹³ / _{IX} 87	—	sittää yhteensä 150,000 paksumpaa ja hienompaa hirsipuuta.	3,000	—	?	—	?	—
		Samoin samoin samoin Alajärven ja Lestin hoitopiirissä, yhteensä 19,114 paksumpaa ja hienompaa puuta	555	—	157,50	—	397,50	—

Metsänkylvöä tai istutusta ei ole vuoden kuluessa toimitettu, vaan luonnon omasta voimasta syntyy taimia kaikkialle paljaille maille, missä metsän uudestaan kasvaminen saapi häiritsemättä tapahtua.

Mitä koskee niiden metsätaimistojen menestystä, jotka on varhemmin kylvöllä kasvatettu, niin hoitopiireissä tehdyt viljelyluettelot ja selitykset sisältävät seuraavan:

Viljelys vuosi.	
1870	Toimet, jotka ovat nusset Lestin hoitopiiriin 4 ja 16 vartiopiirissä kuivalle somerikolle kylvetyistä havupuun siemenistä, ovat yhä edelleen ollut huonokasvuisia, jokon maan voimattomuus on ollut syynä.
"	Nuurilla puilla Kokkokankaalla, 6½ tynnyrialaa, Alajärven hoitopiirissä on hyvä lisäkasvu.
1870—1871	Samoin 94 tynnyrialalla Multian hoitopiiriä, kaskiveljelykseen yhdistetyn metsänkasvatuksen tuottamat, osottavat rehevää kasvua.
1880	Kankaanpään torpanpellalla Alajärven hoitopiiriä, johon 0,75 tynnyrialan suuruiseen peltoon on kylvetty kuusen ja lehtikuusen siemeniä, on taimia harvassa, vaan nämät kasvavat hyvin.

Vielä käyttämättömillä kruununmailla ei vuoden kuluessa ole mihinkään toimiin rykdytty metsien metsänhoidollista jakoa varten muuten, kuin että 7,788,69 tynnyrin alainen Heinäkankaan kruununmaa Multian hoitopiiriä, Keisarillisen Senaatin myönnytyksellä 20 p:ltä toukok. 1888, on harjotuksen vuoksi Evon metsäopiston oppilaiden toimesta, opiston opettajien johdolla, tullut mitatuksi ynnä metsäarvioiduksi.

Mitään kruununpuistoksi julistusta ei ole vuoden kuluessa tapahtunut.

Kruununmätsätorppia ja mäkitupia on piirissä 368, nimittäin 54 Virtain 14 Multian 23 Salamajärven, 46 Viitasaaren, 11 Saarijärven, 38 Pyhajärven, 23 Lestin, 112 Alajärven ja 47 Jalasjärven hoitopiireissä. Näistä tiloista 346 hallitaan kontrah-tien nojalla, jota vastoin muiden tilojen hallinto-oikeudesta, jotka kaikki olivat uusia, kontrahteja toistaiseksi erityisistä syistä ei oltu tehty.

Torpanasujien taloudellinen kanta oli yleensä tavallista parempi, mutta kuitenkin useampien heistä, joiden maanviljelys pakkasen aikaansaamien vahinkojen vuoksi antoi vain vähäisen sadon, täytyi tullakseen toimeen hakea työnansioa, missä moista oli tarjona.

Taloukskatselmuksia on vuoden kuluessa tehty 9 torpantilassa Salamajärven, 23 Lestin, 16 Alajärven ja 14 Jalasjärven hoitopiirissä.

Rakennustyöt metsänvartijatorpissa, joiden luku, sittenkun neljä niistä mätsänvartioimisen uudessa järjestännässä Alajärven hoitopiirissä, oli muuttunut kruununmetsätorpiksi, tekee 121, ovat muuten päätetyt, paitsi mitä koskee, virkataloja VI, VII ja VIII vartiopiireissä Viitasaaren hoitopiiriä, joissa on jällellä pienempiä rakennustäydennyksiä, vaikka rakennusapurahat on maksettu.

Metsänvartijoiden viljelystöiden jatkamisesta ja siihen myönnettyiden määrärahojen käyttämisestä on ilmoitettu:

Millöin Keisarillinen Se- naatti on määrännyt viljelystyön.	Vartiopiiriin tai metsänvar- tija virkatalon numero.	Työn laatu ja edistyminen.	Myönnettyä määrää- rahaa.		Vuoden kuluessa maksetuna määrää- rahaa.		Käyttämätöntä määrärahaa.	
			<i>Smk.</i>	<i>ruä.</i>	<i>Smk.</i>	<i>ruä.</i>	<i>Smk.</i>	<i>ruä.</i>
		Virtaan hoitopiiri.						
18 $\frac{25}{V}$ 87	XII	Pelto, 0,15 tynnyrinalaa, kuokittu ja ojitettu	90	—	30	—	—	—
18 $\frac{24}{V}$ 88	IX	Samoin, 0,47 tynnyrinalaa, samoin samoin	90	—	70	—	20	—
		Salamajärven hoitopiiri.						
18 $\frac{29}{V}$ 83	I	Kytömaa, 0,5 tynnyrinalaa, kuokittu ja ojitettu	50	—	36	—	—	—
"	VI	Samoin, 1 tynnyrinala, samoin samoin	90	—	45	—	—	—
"	VII	Niitty, 0,25 tynnyrinalaa, ja pelto, 1 tynnyrinala, viljelty	45	—	2	—	—	—
"	VIII	Samoin, 0,25 tynnyrinalaa, ja pelto, 2 tynnyrinalaa, viljelty	40	—	5	—	—	—
"	IX	Kytömaa, 1 tynnyrinala, viljelty . .	40	—	18	—	—	—
18 $\frac{24}{V}$ 88	III	Pelto, 0,5 tynnyrinala, viljelty . . .	40	—	40	—	—	—
"	IV	Niitty, 1 tynnyrinala, samoin . . .	80	—	80	—	—	—
		Alajärven hoitopiiri.						
18 $\frac{25}{V}$ 87	XI	Peltoa viljelty, 0,25 tynnyrinalaa . .	95	—	50	—	—	—
"	XII	Työ toistaiseksi lykätty	—	—	—	—	—	—

Pyhäjärven hoitopiiri.							
18 $\frac{24}{V}$ 88	VI	Miittyä viljelty, 0,5 tynnyrinalaa . .	30	—	30	—	—
"	VII	" " 0,5 " . .	28	—	28	—	—
"	X	" " 0,5 " . .	28	—	28	—	—
"	XI	" " 0,5 " . .	28	—	28	—	—
Lestin hoitopiiri.							
18 $\frac{25}{V}$ 87	II	Kytömaata viljelty, 0,83 tynnyrinalaa	172	—	172	—	—
"	VI	" " 1 " . .	172	—	172	—	—
"	XX	" " 1,25 " . .	165	—	165	—	—
Saarijärven hoitopiiri.							
18 $\frac{24}{V}$ 88	I	Suon viljelystä ja ojitusta	130	—	65	—	65
"	V	Samoin samoin, 0,5 tynnyrinalaa . .	112	—	60	—	52
"	IX	" " 1,5 "	58	—	58	—	—
"	X	" " " "	81	—	40	—	41
"	XI	Työ toistaiseksi lykätty	22	—	—	—	22
"	XII	Suomaata viljelty ja ojitettu, 2 tynn:alaa	187	—	150	—	37
Viitasaaren hoitopiiri.							
18 $\frac{24}{V}$ 88	II III IV	} Kaikki työ toistaiseksi lykätty	133	—	—	—	133

Metsänhoidon tarkastus ei ole tässä tarkastuspiirissä vuoden kuluessa tapahtunut.

Kuopion läänin tarkastuspiiri.

Tämä piiri, joka sisältää kaikki pyykitetyt kruununmaat Kuopion läänissä, ei puheena olevana vuonna ole muuttunut alaltaan. Monessa kohden epäluotettavan kartaston mukaan tämä ala tekisi 1,042,105,75 tynnyrinalaa ja, sittenkun metsänhoitajavirka Ohtavaaran hoitopiirissä, Keisarillisen Senaatin määräyksistä 20 p:ltä marraskuuta 1879 ja 17 p:ltä marraskuuta 1887, on lakkautettu ja hoitopiiri hallinnollisesti on yhdistetty Ruunajärven hoitopiiriin, on ollut jaettuna kahdeksaan hoitopiiriin, kuten seuraava taulu osottaa:

Hoitopiiri.	Yhteensä maanala.	Koko maanalaan kuuluu.					Koko maanalaista on krunnumpu- toksi julistettu.
		Viljelysmaita.			Kuivaa met- sämaata.	Suota, ne- vaa ja hylky- maata.	
		Pel- toa.	Niittyä.	Kytö- maata.			
T y n n y r i n a l a a .							
Iisalmen	64,693,48	61,94	117,46	44,46	33,969,99	30,499,63	54,801,54
Palojärven	117,853,56	{Sisältyvät vielä tunte- mattomana määränä kuivassa metsämaassa}			46,335,22	71,518,34	117,853,56
Halmejärven	110,015,76	286,36	456,28	—	66,446,32	42,826,80	110,015,76
Kuohatin	114,637,70	70,00	590,00	3,00	60,470,54	53,504,16	110,975,20
Savijärven	58,702,28	96,80	316,60	37,17	39,697,71	18,554,00	58,702,28
Ruunajärven (Ohta- vaaran kanssa)	150,531,97	56,96	593,30	4,00	84,327,96	65,549,75	71.871,00
Suomusjärven	148,774,00	86,30	437,79	12,00	51,950,70	96,287,21	11,464,18
Ilomantsin	276,897,00	110,00	286,60	11,50	146,848,90	129,640,00	755,00
Yhteensä	1,042,105,75	768,36	2,798,03	112,13	530,047,34	508,379,89	536,438,52
Hehtaaria	513,758,13	378,80	1,379,43	55,28	261,313,34	250,631,28	264,464,19

Näiden hoitopiirien hoitoa ompi ylimetsänhoitajan likimmän valvonnan alla pitänyt yksi metsänhoitaja missäkin hoitopiirissa ja 124 metsänvartijaa on, kuten edelliselläkin vuonna, vartioimisen toimittanut, jakautuen eri hoitopiirejä kohti seuraavasti:

Hoitopiiri.	Metsänhoitaja.	Vartioiminen.	
		Metsänvartijoina.	Vartioimien kes- kimääräinen laa- uus, tynnyrialaa.
Iisalmen	1	13	4,976
Palojärven	1	17	6,933
Halmejärven	1	10	11,001
Kuohatin	1	9	12,737
Savijärven	1	6	9,784
Ruunajärven (Ohtavaaran kanssa)	1	16	9,408
Suomusjärven	1	19	7,830
Ilomantsin	1	34	8,144
Yhteensä	8	124	—

Rajankäyntitöitä on vuoden kuluessa ollut vain Iisalmen ja Kuohatin hoitopiireissä. Määrätty maanmittari on vuoden kuluessa avonaiseksi hakannut ja

Savijärven	1	—	—	—	6	—	—	—
Suomusjärven	2	13	46	—	—	—	—	—
Ruunajärven	1	19	—	—	—	—	—	—
Ilomantsin	1	7	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	12	41	46	10	12	1	1	1 ¹ / ₂
Näistä haaskuu-esineistä:								
1:o) ovat haaskajat vieneet	—	2	—	10	12	1	1	1 ¹ / ₂
2:o) on kruunun puolesta myöty	—	19	—	—	—	—	—	—
3:o) on myömätönä poiskuletettu	—	—	46	—	—	—	—	—
4:o) kokoon pantu tilaisuuden tullen myötäväksi	—	20	—	—	—	—	—	—

Viidestä edellämainitusta haaskuusta Palojärven hoitopiirissä ja kummastakin Kuohatin ja Savijärven hoitopiireissä sekä 1:stä Suomusjärven hoitopiirin haaskuusta on tekijät tavattu ja laillisen syytteen alaisiksi ilmoitettu. Sitä vastoin Ruunajärven hoitopiirissä tehtyä anastusta ei ole saatettu syytteesen, koska se on syntynyt oikean rajasuunnan hnomamattomuudesta, ja 1 Palojärven hoitopiirin anastus, ollen vähäarvoinen, on jätetty varteen ottamatta, sittenkun rikoksen tekijä on ankarasti varotettu. Mainituista vireille pannusta jutuista vain yksi on vuoden kuluessa ratkaistu, jolloin tekijä on sakotettu ja velvotettu korvaamaan haaskatun arvo.

Muutamista kertomusvuoden alussa päättämättä olevista vanhoista jutuista on vuoden kuluessa yksi, koskeva metsätuotteiden anastusta, ja yksi luvottomasta kaskeamisesta ratkaistu siten, että syytetyt on tuomittu.

Puheenalaisen vuoden kevätkesällä sattui piirissä yhteensä 13 metsäkuloa, joita tarkka metsän vartioiminen kumminkin saattoi rajottaa verraten vähäisiin aloihin. Näitä kuloja, joista useimmat olivat yksityisien tiluksilta tunkeuneet kruununmaille, tapahtui 1 Iisalmen hoitopiirissä, palo-alana 4¹/₂ tynnyrinalaa, 1 Kuohatin hoitopiirissä, palo-alana 3 tynnyrinalaa, 2 Savijärven hoitopiirissä, käsittäin yhteensä 7 tynnyrinalaa, 3 Ohtavaaran osassa Ruunajärven hoitopiiriä, palojen laajuus yhteensä 10,50 tynnyrinalaa, 2 Suomusjärven hoitopiirissä, yhteensä levi-
ten 105 tynnyrinalan yli, sekä 4 Ilomantsin hoitopiirissä yhteensä 8¹⁶/₁₀₀ tynnyrinalan leviämisellä. Nämät palo-alat ovat yhteensä 137,91 tynnyrinalaa eli 0,0132 prosenttia piirin koko alasta. Vahinko, jonka mainitut kulot ovat tehneet, on muuten vähäarvoinen, paitsi Suomusjärven hoitopiirissä. Siinä vahingottuneet puut saattavat kumminkin saahirren kokoisina tulla käytäntöön.

Paitsi tavallisia hoidantotoimia on tehty seuraavat työt:

Milloin työ määrättiin.	Työn laatu.	Myönnettyä rahan määrää.		Vuoden kuluessa käytetty määräraha.		Käytämätöntä määrärahaa.	
		M.	p.	M.	p.	M.	p.
18 $\frac{12}{II}$ 86	54,593 sahadirsipuun ja 39,443 hirsipuunalun arvioiminen Iisalmen hoitopiirissä	500	—	295	90	—	—
„	21,683 sahadirsipuun ja 46,774 hirsipuunalun samoin Palojärven hoitopiirissä	500	—	87	20	127	05
18 $\frac{20}{V}$ 88	40,706 sahadirsipuun ja 46,294 hirsipuunalun samoin Halmejärven hoitopiirissä	800	—	255	01	172	00
18 $\frac{21}{I}$ 87	Siltojen kuntoonpano lähinmainitussa hoitopiirissä, käyttämällä 20 hevos- ja 123 $\frac{1}{2}$ renkipäivätyötä, rahassa	—	—	126	14	—	—
18 $\frac{12}{II}$ 86	4,600 sahadirsipuun ja 12,640 hirsipuunalun arvioiminen Kuohatin hoitopiirissä	500	—	43	75	191	50
„	25,619 sahadirsipuun ja 29,386 hirsipuunalun samoin Savijärven hoitopiirissä	500	—	103	50	221	—
„	29,000 sahadirsipuun ja 34,331 hirsipuunalun samoin Ruunajärven hoitopiirissä (Ohtavaaran kanssa) .	1,000	—	126	—	481	50
„	28,951 sahadirsipuun ja 10,163 hirsipuunalun arvioiminen Suomensjärven hoitopiirissä	500	—	95	40	159	60
„	47,872 sahadirsipuun ja 13,872 hirsipuunalun samoin Ilomantsin hoitopiirissä	500	—	164	—	242	—
18 $\frac{25}{V}$ 87	Siltojen rakentaminen likinmainittuun hoitopiiriin . <i>Muist.:</i> Yllämainittuun hirren arvioimiseen on, Keisarillisen Senaatin määräyksestä 5 p:ltä touko-kuuta 1888, paitsi merkityitä puhtaita menoja käytetty torpankorkopäivätoita, joita on vuoden verohinnan mukaan Palojärven hoitopiirissä arvattu olevan 55: 40, Ruunajärven hoitopiirissä 20: 58 ja Suomensjärven hoitopiirissä 7: 56, elikkä yhteensä	1,149	—	388	—	296	50
		—	—	83	54	—	—

Metsänkylvöä tahi istutusta ei vuoden kuluessa ole toimitettu. Vuosilta 1870—1875, jolloin tehtiin kokeita tavallisen kaskiviljelyksen yhteydessä kylvää havupuunsiemeniä ja kasvattaa metsää, kasvaa piirissä 26,40 tynnyrinalaa siten syntyneitä nuoria metsiköitä.

Mikään kruununpuistoksijulistus ei ole vuoden kuluessa tapaktunut.

Piirin kruununmetsätorppien lukumäärä on sama 141 kuin edellisenä vuonna, mitkä tilat, paitsi kahta entistä metsänvartiavirkataloa, hallitaan asian mukaisesti

vahvistettujen kontraktien nojalla ja sijaitsevat: 2 Iisalmen, 25 Palojärven, 38 Halmejärven, 20 Kuohatin, 27 Savijärven, 17 Ruunajärven (Ohtavaaran kanssa), 6 Suomusjärven ja 6 Ilomantsin hoitopiirissä, jota paitsi vähäpätöinen mäkitupa löytyy Suomusjärven hoitopiirissä. Vuoden kuluessa on sitä paitsi kaksi äskenperustettua torppaa Kuohatin hoitopiiriä pantu verolle ja perustettaviin on tilukset määrätty: 2 torppaan Iisalmen, 2:teen Ruunajärven ja 4:een Suomusjärven hoitopiirissä.

Useimmissa mainituita verolle pautuja tiloja asujain taloudellinen kautta ei ole niin turvattu, kuin toivottava olisi, joka tosin johonkin määrin saattaa riippua torppatiluksien voimattomuudesta, vaan ennen kaikkia johtuu siitä, että nämät asukkaat, jotka osaksi itse nuoruudessaan ovat saaneet elatuksensa kaskiviljelyksestä, osaksi isiltään perineet vakuntuksen kaskiviljelyksen suuresta etevämmyydistä jokaiseen muuhun maan viljelystapaan verraten, kaipaavat halua suurempi-arvoiseen maanviljelykseen, eivätkä sentakeen kehitä tilojaan siksi, joksi ne todellisten viljelymaiden puutteesta huolimatta kumminkin voisivat tulla.

Metsänhoitaja-virkataloja ei ole.

Metsänvartijoiden torppatilat, joita virkataloina hallitaan, vaan joita kruunu suureksi osaksi ei ole lunastanut, tekevät muuttumatta 124 ja ovat hyvin harvoilla poikkeuksilla täydellisesti rakennetut. Sittenkun Keisarillinen Senaatti 6 p:nä syyskuuta 1888 oli myöntänyt rakennuslisänä 300 markkaa palaneen asuinhuoneuksen uudestaan rakentamiseen Karsikkoniemen virkatalossa Ruunajärven hoitopiirin Ohtavaaran osaa ja 40 markkaa samaa tarkotusta varten on vanhemmasta määrärahadista jällellä, on otaksuttava, että uusi asuinhuoneus siellä kohta saadaan aikaan. Vuonna 1881, 21 p:nä lokakuuta Keisarillisen Senaatin käskemä virkatalon uudisrakennustyö III:essa vartiopiirissä Ilomantsin hoitopiirin Liusvaaran osaa on nyt päättynyt ja tulee seuraavana vuonna lopullisen katselmuksen alaiseksi. Muuten ovat metsänvartijat paikoin tehneet tarpeellisia korjauksia ja uudisrakennuksia omalla kustannuksellaan.

Mitä koskee Keisarillisen Senaatin 25 p:nä toukokuuta 1887 määräämiä viljelytöitä muutamissa metsänvartiavirkataloissa ja niihin myönnettyjen määrärahojen käytäntää, niin ne ovat vuoden kuluessa jatkuneet, kuten seuraava esitys osottaa:

Milloin Keisarillinen Senaatti myönsi viljelysrahaa.	Vartiopiirin tai virkatalon numero.	Miten työ on edistynyt.	Myönnettyä määrärahaa.		Vuoden kuluessa käytettyä määrärahaa.		Käytämätöntä määrärahaa.	
			M.	p.	M.	p.	M.	p.
Palojärven hoitopiiri.								
18 ²⁵ / _Δ 87	IX	Kaivettu 157 sylvä ojaia y. m. y. m.	100	—	40	—	60	—
”	XIII	Niitynraivaaminen alotettu	56	—	—	—	56	—

		Halmejärven hoitopiiri.								
18 ²⁵ V-87	III	Niitynraivuu, 0,75 tynnyrinalaa	50	—	25	—	25	—		
"	VII	Työ lykätty vastaiseksi	35	—	—	—	35	—		
"	VIII	Määrätty työ tehty	35	—	35	—	—	—		
		Kuohatin hoitopiiri.								
"		0,50 tynnyrinalaa niittyä raivattu	84	—	30	—	54	—		
		Ruunajärven hoitopiiri.								
"	IV	Niitynraivuu alotettu	40	—	—	—	40	—		
		Suomusjärven hoitopiiri.								
"	XIV	Työ lykätty vastaiseksi	100	—	—	—	100	—		
		Ilomantsin hoitopiiri.								
"	III	Niitynraivuu päätynyt	38	—	38	—	—	—		
"	XXII	Lamminlasku tehty	18	—	18	—	—	—		
"	XIII	Niitynraivuu osaksi toimitettu	45	—	27	—	18	—		
"	VI, XII	Työt lykätty vastaiseksi	99	—	—	—	99	—		

Hoitopiirien metsänhoidon tarkastus on vuoden kuluessa jatkunut kymmenessä vartiopiirissä.

Viipurin läänin kruununmaat.

ovat seuraavat läänissä hajallaan olevat metsämaat:

Impilahden ja Suistamon kruununpuistot, yhteensä 134,529,72 tynnyrinalaa, jotka liikamaina ovat kruunulle omistuneet;

Kruununtilat N:o 1 Hutjakan, N:o 18 Jalonvaaran ja N:o 10 Leppäsyvän kylissä Suistamon pitäjää, yhteensä 10,209,66 tynnyrinalaa, mitkä tilat kruunu on ostanut, sekä

alla olevat valtion lunastamista lahjotusmaista oston kautta kruunulle omistuneet metsäalueet:

Salmin kruununpuisto Salmin pitäjää,	84,277,00 tynnyrinalaa;
Korpiselän " Korpiselän "	129,295,00 "
Soanlahden " Soanlahden "	40,211,62 "
Ilmeksen " Hiitolan "	5,282,85 "
Besborodkon " Jaakkiman "	6,775,49 "

Pällilän kruununpuisto Moulaan pitäjää 32,272,00 tynnyrialaa.

Miehikkälän „ Miehikkälän „ 10,176,41 „

mitkä kruununmaat ollen muuttumatta vuodelta 1887, yhteensä tekevät 453,215,45 tynnyrialaa sekä ovat hallinnon puolesta olleet jaetut erinäisiin hoitopiireihin ja muihin hallinto-alueihin, kuten seuraava taulu, joka myös ilmottaa eri tiluslajit, tarkemmin osottaa.

Hoitopiiri tahi muu hallintopiiri.	Koko maanala.	Koko maanalaan kuuluu.					Koko maanala on kruununpuistoksi julistettu.
		Viljelymaita.			Kuivaa metsämaata.	Suota, nevaa, ja hylkymaata.	
		Peltoa.	Niittyä.	Kyttömaata.			
T y n n y r i n a l a a .							
Impilahden-Suistamon tarkastuspiiri:							
Uomaan h. p.	115,797,31	23,15	376,59	—	60,960,16	54,437,41	115,797,31
Loimalan	110,278,77	14,34	956,63	—	46,415,88	62,891,92	103,008,19
Korpiselän-Soanlahden.	172,632,62	14,20	213,78	—	73,479,99	98,924,65	169,506,62
Ilmeksen ja Besborodkon	12,058,34	—	44,21	841,93	8,201,24	2,970,96	12,058,34
Pällilän	32,272,00	3,75	182,58	—	16,935,00	15,150,67	32,272,00
Miehikkälän	10,176,41	2,54	89,72	—	9,221,29	862,86	10,176,41
Yhteensä	453,215,45	57,98	1,863,51	841,93	215,213,56	235,238,47	442,818,87
Hehtaaria	223,435,22	28,58	918,71	415,09	106,100,28	115,972,56	218,309,70

Mainituista hallintopiireistä Uomaan ja Loimalan hoitopiirit ovat olleet kumpikin oman metsänhoitajan hoidossa, joista Loimalan piirimetsänhoitaja on eri palkkiosta pitänyt molempien hoitopiirien ylimetsänhoitajatoimet; Korpiselän-Soanlahden sekä Ilmeksen ja Besborodkon hallintopiirit ovat Metsänhallituksen välittömän valvonnan alla kukin olleet oman määrätyn metsänhoitajan hallussa, joka on nauttinut pienempiä palkkioita ja matkarahoja; Pällilän hoitopiiriä on vakinainen metsänhoitaja hoitanut, jonka virka-asioissa on ollut velvotettu kääntymään välittömästi Metsänhallitukseen, sekä Miehikkälä on ollut Metsänhallituksen hoidossa, jolla on oikeus tarpeen vaatiessa lähettää sinne joku virkamiehistään. Seuraava taulu ei ainoasti näytä mainittua hoitovirkamiehistöä, vaan myös sen luvun metsänvartijoita, joita on jokaisessa hallintopiirissä ollut kertomusvuonna asetettu y. m.

Hoitopiiri tahi muu hallintopiiri.	Metsänhoitaja.	Vartioiminen.	
		Metsänvartioita.	Vartiopiirien keskimääräinen laajuus tynnyrynalassa.
Impilahden-Suistamon tarkastuspiiri:			
Uomaan	1	8	14,475,66
Loimalan	1	8	13,784,85
Korpiselän-Soanlahden	1	8	21,579,07
Ilmeksen ja Besborodkon	1	2	6,029,17
Pällilän	1	6	5,378,67
Miehikkälän	—	3	3,392,14
	Yhteensä	5	35

Miehikkälän kruununpuiston järjestetty vartioiminen on kertomusvuonna voimaan astunut, Keisarillisen Senaatin määräyksestä 20 p:ltä syyskuuta 1887, toisen vartiopiirin metsänvartijan velvollisuudella, jonka tulee olla Evon metsänvartijakoulun läpikäynyt, pitää kahta muuta metsänvartijaa silmällä ja Metsänhallitukselle ilmoittaa sattuvista tapahtumista, jotka vaativat Metsänhallituksen pikaista välintuloa.

Muita rajankäyntitöitä ei ole ollut, kuin että tekeillä olevan isonjaon yhteydessä Korpiselän yhteismaalla Korpiselän pitäjää rajalinjaa Korpiselän kruununpuistoa vastaan on avattu 59,200 jalkaa.

Täydelliset kartastot mainituista kruununmaista on metsänhoitaja-arkistoissa.

Mitään tuloja Ilmeksen ja Besborodkon sekä Miehkälän hallintopiireistä ei ole ollut. Vaan kuten osottavat seuraavat yhteenliitetyt otteet pääkirjoista, joita on pidetty eri hallintopiirien taloudenhoidossa, liite N:o 6, on muista alueista saatu tuloja 166,342 markkaa 86 penniä, jvta vastoin menot kaikista alueista nousivat yhteensä 40,258 markkaan 4 penniin. Vuoden säästö on siis ollut 126,084 markkaa 82 penniä.

Puuaineen myönti tapahtui seuraavasti:

yhteensä 8,530:sta vuoden yleisessä huutokaupassa Uomaan ja Loimalan hoitopiireistä kaupaksi tarjotusta saharipsipuusta ja 5,000 kuutiosylestä halkometsää kaikki saharipsipuut ja 3,200 kuutiosyltä halkometsää myötiin, jota paitsi Keisarillisen Senaatin myönnytyksellä 14 p:ltä tammikuuta puheenalaisina vuonna Pitkärannan vaski- ja tinatehtaan kanssa tehtiin kontrahti 14,000 kuutiosylen miilupuiden hankinnasta;

Korpiselän-Soanlahden hallintopiirin yleisessä huutokaupassa ei tarjotuita 10,000 sahahirsipuuta ja 400 kuutiosyltä halkometsää voitu myödä kelpaavien ostotarjousten puutteesta;

viisi vuosilohkoa Pällilän hoitopiirissä lohkohakkuuta varten jaetusta metsästä tarjottiin sikäläisessä yleisessä puuainehuutokaupassa, ostajan velvollisuudella itse hakkauttaa metsä ja siinä jättää paikoilleen tarpeelliset siemenpuut, ja tulikin myödyiksi vaikka verraten halvasta hinnasta kuutiosylettä.

Varhemmin myödyistä ulosannettiin 32,905 sahahirsipuuta ja 429 kuutiosyltä halkoja, ynnä muita pienempiä metsäntuoteita.

Sitä vastoin mitä koskee Ilmeksen, Besborodkon ja Miehikkälän kruununpuistoja, niin kosk'ei isompaa varastoa sahahirsipuuta sikäläisissä metsissä ole, ei myömsiäkään näistä puistomaista ole tullut pueheksi.

Uomaan ja Loimalan hoitopiireissä muutamat pienet metsiköt, joita metsäkulo varhemmin on hävitellyt, ovat kuivuneet, ja Korpiselän-Soanlahden hallintopiirissä on lumenpaino vahingoittanut paikoin nuorta metsää, vaan muuten ei ole mitään luonnonilimöiden aikaansaamia hävityksiä tämän läänin kruununmetsissä ollut.

Metsänhaaskuuta ei ole missään muulla muotoa tapahtunut, kuin että linnustajat Uomaan ja Loimalan hoitopiirissä ja Korpiselän-Soanlahden hallintopiirissä ovat kaataneet ja käyttäneet muutamat nuoret puut ansojensa virittämiseen; että yksi henkilö laittomasti on ajanut elukkansa laitumelle Loimalan hoitopiirissä, sekä että Uomaan hoitopiirissä eräs kruununmetsäntorppari on kaskennut noin $\frac{1}{2}$ tynnyrinalaa suontapaista maata ja siinä on kaatanut sekametsää 6 normalisyltä. Kaksi viimeistä rikosta on ilmoitettu lailliseen syytteeseen saatettavaksi.

Puheenalaisilla kruununmailla sattui vuoden kuluessa yhteensä 9 metsäkuloa, nimittäin 5 Uomaan hoitopiirissä, paloalat yhteensä 230 tynnyrinalaa, 1 Loimalan hoitopiirissä 50 tynnyrinalan leviämällä, 2 Korpiselän-Soanlahden hallintopiirissä, joiden palolaajuus huiteenkaan ei noussut yli 0,75 tynnyrinalaa sekä 1 Pällilän hoitopiirissä 9,50 tynnyrinalan laajuudella.

Kaikkien näiden paloalojen koko maanala on 290,25 tynnyrinalaa eli 0,0640 procenttia läänin kaikkien kruununmaiden maanalasta. Puheenalaisien metsäkuolojen synnystä ei muuta ole saatu tietää, kuin että Pällilän hoitopiirissä valkea, joka raivosi kummallakin puolen hoitopiirin poikki kulkevaa rantatietä on syttynyt rautatie höyryveturin kipinöistä ja on levinnyt osaksi niittyjen osaksi heikosti kasvavien suomaiden yli. Muutenkin on vahingoittunut metsä enimmiten ollut arvotonta alikasvua.

Kehotukseksi osotetusta utteruudesta metsän suojelemisessa kulovalkeilta, Keisarillinen Senaatti on 24 p:nä helmikuuta 1888 myöntänyt kolmelle metsänvartijalle Loimalan hoitopiirissä 20 markan lahjapalkkion kulleksin.

Paitsi tavallisia hallintotoimia on vuoden kuluessa toimitettu seuraavat työt.

Milloin Keisarillinen Se- naatti työn määräsi.	Työn laatu ja edistyminen.	Myönnetyн rahan- määrä.		Vuoden kuluessa an- netua määrärahaa.		Käytämätöntä mää- rärahaa.	
		M.	p.	M.	p.	M.	p.
18 $\frac{5}{V}$ 88	33,053 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 115,717 hirrenalkupuun arvioiminen Uomaan hoitopiirissä .	185	—	185	—	—	—
”	20,902 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 28,998 hirrenalkupuun sam. Loimalan hoitopiirissä . . .	185	—	179	—	6	—
”	26,650 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 29,936 hirrenalkupuun Korpiselän-Soanlahden hallintopiirissä	185	—	185	—	—	—
”	9,773 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 27,883 hirrenalkupuun sam. Ilmeksen kruununpuistossa . . .	60	—	52	—	8	—
”	6,660 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 10,441 hirrenalkupuun sam. Pällilän hoitopiirissä	200	—	200	—	—	—
18 $\frac{20}{I}$ 88	Kahden sillan rakentaminen ja vetisien paikkojen porrastaminen Korpiselän-Soanlahden hoitopiirin ajoteilla	208	20	208	20	—	—
18 $\frac{21}{IX}$ 76	Taimitarhojen kylväminen ja puhdistaminen, 183,000 mäntytaimen istuttaminen paikka Palopaikoin ja Muolajärven kankaalle ja Lehmiojan seuduille sekä 196,000 männyntaimen istutus Lehmiojan ja Wierustenkankaalle ja lehtipuuntaimien Perkjärven aseman luo	2,074	50	821	74	1,252	76
18 $\frac{18}{II}$ 85	Vuonna 1885 alotetun harventamis- ja (puhdistamis- hakuun jatkaminen Pällilän hoitopiirissä . . .	1,500	—	300	—	300	—
	Jatkoa uuden ulkokuoneen rakentamisessa Galitzinan majataloon palaneen sijaan (Metsänhallituksen määräyksestä 31 p:ltä elokuuta 1887) . . .	3,590	—	120	10	776	41
18 $\frac{24}{II}$ 88	Halkojen hakkuu ja kuletus niitynpalstojen metsämäkilöiltä useinmainitussa Pällilän hoitopiirissä .	4,000	—	1,232	02	2,767	98
18 $\frac{19}{IV}$ 88	Niiden oksien karsinta ja kokoaminen, jotka ovat jääneet vuoden hirrenhakkuusta jällelle Pellilän hoitopiirissä	1,000	—	835	—	165	—
18 $\frac{5}{V}$ 88	Niiden oksien karsinta ja kokoaminen, jotka ovat jääneet vuoden hirrenhakkuusta jällelle Pellilän hoitopiirissä	625	—	311	70	288	30

Mitä koskee puhenalaisissa kruununmetsissä olevia viljelysaloja, joina on 27,50 tynnyrialaa Uomaan ja 7 tynnyrialaa Loimalan hoitopiirissä ja arviolta

noin 750 tynnyrinalaa Pällilän hoitopiirissä, niin taimistot kasvavat jotenkin hyvästi ja ovat vain kuivemmillä paikoin Pällilän hoitopiiriä tarvineet apuistutuksilla täydentämistä.

Kun kaikki tässä kertomuksessa mainitut Viipurin läänin kruununmaat ovat lopullisesti käytetyt, ei mitään käyttötointa ole puheenalaisena vuonna tarvittu, mutta kuitenkin on huomattava että muutamat kruununpuistoista ovat moisiksi julistettut sillä määräyksellä, että perintötaloiksi muutettujen lampuotitilojen omistajilla niillä yhteismailla, joista nämät kruununpuistot ovat lohaistut, on oikeus viiden vuoden kuluessa siitä saakka, kun kauppahinnat heidän tiloistaan kruunulle on maksettu, yhteismetsiksi lunastaa kruununpuistot samasta hinnasta, jonka kruunu on niistä maksanut erottaessaan ne yhteismaista, ja sitä paitsi saada se voitto, jonka kruununpuistot kruunun hallinnon alaisina mahdollisesti ovat autaneet.

Pällilän hoitopiiri on jaettu 15 talouspalstaan ja kullekin talouspalstalle on tehty hoitosuunnitelma, jonka Keisarillinen Senaatti on vahvistanut. Näiden suunnitelmien mukainen hakkuu on puheenalaisena vuonna alkanut.

Sittenkun Keisarillinen Senaatti 23 p:nä maaliskuuta puheenalaisena vuonna oli myöntänyt, että hyljätty ja heikko Saarijärven kruununmetsätorppa Uomaan hoitopiiriä lakkautetaan ja sikäläiset rakennukset käytetään metsänvartiavirkataloon hoitopiirin kolmannessa vartiopiirissä, ei kaikissa hallintopiireissä ole kuin yksi kruununmetsätorppa, joka myös sijaitsee Uomaan hoitopiirissä ja hallitaan kruunun kanssa tehdyn kontrahdin mukaan. Haltija on parhaastansa hankkinut elatuksensa työnansiolla hoitopiirin hirrenkuletuksesta.

Uoman ja Loimalan hoitopiirien metsänhoitaja virkataloissa ei ole muita rakennus töitä ollut kuin metsänhoitajien itsensä kustantamat korjuutyöt. Kruunun omia, Pällilän hoitopiirissä olevia rakennuksia löytyy nykyään, sittenkun vanhat majatalorakennukset Galitzinan ja Perkjärven rautatie-asemien luona on myyty, ainoasti kaksi, molemat Galitzinan aseman luona. Niistä metsänhoitaja on käyttänyt toista asuinhuoneistonaan ja toinen on ollut vouralle annettuna majataloksi.

Vouralle annetuista 10 huvilapaikasta samaa hoitopiiriä ja 5 muusta tontista Perkjärven sekä kolmesta Galitzinan aseman luona on vuokramaksot säännöllisesti suoritettu.

Sittenkun Keisarillinen Senaatti 20 p. syyskuuta 1887 oli säätänyt, että Miehikkälän kruununpuiston vartioimiseksi oli asetettava kolme metsänhoitajaa, joista yhden tulee olla Evon metsänvartijakoolun läpikäynyt, sekä sen ohella oli myöntynyt rahanmääräykseen erään kruununmetsätorpan rakennusten kuntoon panoa varten, joka on määrätty metsänvartijan virkataloksi ensimmäisessä vartiopiirissä, sekä uusien virkntalohuoneusten rakentamiseksi metsänvartijoille kahdessa muussa alueessa, niin kaikkien metsänvartiavirkatalojen luku puheenalaisilla kruununmailla oli 33. Kaikki nämät olivat täydelleen rakennuksilla varustetut, paitsi seuraavia, joissa määrätyt rakennustyöt edistyivät, kuten seuraava esitys osoittaa.

Milloin työ määrättiin.	Vartiopiiri tai virkatalon numero.	Miten työ on edistynyt.	Vuoden kuluessa annettua rakennusrahaa.		Käytämättömiä rakennusrahaa.	
			M.	p.	M.	p.
		Uomaan hoitopiiri.				
18 $\frac{23}{III}$ 88	III	Rakennusten tänne siirtäminen yllämainitusta Saarijärven torpasta on alkanut	837	05	837	05
		Loimalan hoitopiiri.				
18 $\frac{29}{X}$ 87	VIII	Uusi asuintupa on rakennettu	375	—	25	—
		Korpiselän-Saonlahden hoitopiiri.				
18 $\frac{23}{V}$ 78	I	Rakennustyö on jatkunut	35	—	50	—
"	IV	Rakennustyö on jatkunut, vaan jääpi jällellä vähäpätöinen täydennys	50	—	—	—
		Miehikkälän hoitopiiri.				
18 $\frac{20}{IX}$ 87	I	Työt alkaneet	—	—	200	—
"	II	Työt alkaneet	—	—	300	—
"	III	Työt alkaneet	—	—	300	—

Niistä viljelysrahoista, jotka Keisarillinen Senaatti 30 p:nä kesäkuuta 1884 on myöntänyt metsänvartijoille II—VIII vartiopiireissä Korpiselän-Saonlahden hallintopiiriä yhteensä 656 markalla, on tähän saakka aloitettuja viljelyksiä varten III, IV, V, ja VIII vartiopiireissä annettu vain 102 markkaa, joten siis 554 markkaa kertomusvuoden päättyessä jäi jällellä olevien töiden toimittamiseen. Metsänvartijoiden haluttomuus lienee ainoa syy töiden lykkäämiseen vastaiseksi.

Hoidannon tarkastus ei ole missään tapahtunut vuoden kuluessa.

Lintulan kruununmaa ynnä Hovinmaan kruununpuisto.

Mainittu kruununmaa, joka ynnä hopinmaan kruununpuisto on erityinen Viipurin läänin Kivennavan ja Uudenkirjon pitäjissä sijaitseva hallintopiiri, käsittää yhteensä 47,127,01 tynnyrinalaa eli 23,233,61 hehtaaria, joista 45,368,72 tynnyrinalaa kuuluu kruununmaahan ja 1,758,29 tynnyrinalaa kruununpuistoon. Kun jaetaan hallintopiiri eri tiluslajeihin, kuuluu siihen 18,91 tynnyrinalaa peltoa, 57,90

tynnyrinalaa niittyä, 35,000 tynnyrinalaa kuivaa metsämaata ja 12,050,20 tynnyrinalaa suota, nevaa ja hylkymaata.

Kun osa Lintulan kruununmaista on määrätty perintotaloiksi muuttuvien lampuotitilojen vahvistamiseksi lähisillä Lintulan yhteismailla, niin lienee, kuten kohta päättynyt isojako mainituilla yhteismailla osottaa, kruunulle jääpi vain 19,825,23 tynnyrinalaa, jotka ynnä Hovinmaan kruununpuisto tulee muodostamaan 21,583,52 tynnyrinalaisen metsäryhmän.

Hoitoa on Metsänhallituksen likimmän valvonnan alla pitänyt määrätty metsävirkamies, joka samalla kun on pitänyt huolen puheenalaisesta hallintopiiristä myös on ollut velvoitettu valvomaan ja järjestämään metsänhakkuu Lintulan lampuotien yhteismailla, jonka tähden eräs nuorempikin metsävirkamies on ollut määrätty hänen apulaisekseen. 1 p:n perästä huhtikuuta sittenkun lampuotien yhteismaiden rajat ovat tulleet avatuiksi ja yhteismaan omistajien hakkuu-oikeus supistunut omihin siten rajottuneihin metsä-alueihin, on hallintoa pitänyt vain yksi metsävirkamies. Hallintopiirin metsänvartijoina on palvellut 10 henkeä, jota paitsi 2 ylimääräistä metsänvartijaa lyhyeksi vuoden ajaksi on ollut virkaan asetettuna toinen suojelemaan hirviä laittomasta vainoamisesta ja toinen auttamaan hakkuun valvontaa Lintulan kruununmaalla. Jullakin paikallisista metsänvartijoista on siis keskimäärin 4,712,70 tynnyrinalaa vartiotavana.

Mittaustieteellistä kartastoa ei ole ollut.

Yllämainittu hakkuu on tapahtunut Lintulan maatilán entisen omistajan, pankkiiri C. Vinbergin nimessä, Vinberg on näet myödessään puheenalaisen Lintulan metsäalueen kruunulle pidättänyt itselleen oikeuden ulosottaa kaikki siellä löytyvät havu- ja koivupuut, jotka leimatessa huomataan myötävän puuaieen kokoisiksi; ja tämän nojalla on leimattu vähän yli kaksi miljoonaa, joiden hakkuu ja kuletuks on tapahtunut Vinberg kustannuksella ja muutamia vuosia on jatkunut, Vinbergin velvollisuudella kustantaa hakkuupaikan puhdistamisen, mikä puhdistuksen metsäpalvelijat ovat toimittaneet. Asiain näin ollen kruunulla ei ole voinut olla muita tuloja hallintopiiristä, kuin se, joka on karttunut haaskuu-esineiden, tuulenmurtojen, kantojen ja muiden vähäpätöisten metsäntuotteiden sekä 386 rakennushirren ja 47 pietarilaisen lapuhalkosylen myönnistä, kaksi viimeainittua joukkoa Hovinmaan kruununpuistosta. Kruunun vuoden tulot ovat sentähden olleet vähäiset ja nouseet vain 9,633 markkaan 18 penniin, jota vastoin menot ovat nousneet 18,464 markkaan 40 penniin. Hoidanto on siis tuottanut 8,831 markan 22 pennin vahingon. Tämä epäsuotuissa seikka kuitenkin tulevaisuudessa parhantunee, sittenkun Vinbergin hakkuu kerran on päättynyt.

Missä mainittu hakkuu on liikkunut on jällellä jäänyt metsä hyvin harva, jonka vuoksi se helposti kuivuu ja kaatuu tuulien voimasta, joka seikka on seuraus jokaisesta liiasta harvennuksesta eikä saata estyä. Siten syntyneet tuulen-

murrot ja kuivat puut on kuitenkin voitu myödä. Metsänpuhdistus Vinbergin hakkuun jälkeen on joutuun tapahtunut.

Erittäin mainittavaa on, että Kejsarillisen Senaatin myynnytyksestä 24 p:ltä helmikuuta 1888 Merisuon Hovinmaan kruununpoistoon kuuluva rahkasuo, joka on alaltaan 700 tynnyrinalaa, 30 vuoden ajaksi maksutta on annettu yhtiölle, joka turvepehunvalmistusta varten saapi käyttää sammalen sphagnum kerrosta kolmen jalan syvyydeltä asti; ehdolla, että yhtiö luovutusajan kuluttua jättää kruunulle rahkasuon jälleen, täydelleen ojitettuna.

Vuoden kuluessa tapahtui hallintopiirin Lintulan osassa 2 metsänvalkeaa, joiden paloalat yhteensä tekevät 11 tynnyrinalaa eli 0,0233 procenttia hallintopiirin maanalasta. Toinen näitä valkeita hävitti vielä kelvollisen alikasvun 1 tynnyrinalan alalta ja toinen, joka syntyi palavasta ratakarttatuovasta kruununmetsän poikki kulkevan rautatien varrella, hävitti lupaavan 15—20 vuotiaan 10 tynnyrinalaisen petäjikön. Kumpasessakin tilaisuudessa, etenkin edellisessä, jolloin suurin vaara oli pyörimässä, osottivat metsänvartijat Müller ja Suokas, lähisen rahvaan avulla, kiitettävää neuokkaisuutta ja tarmoa.

Hovinmaan osa hallintopiiriä on vuoden kuluessa ollut vapaa haaskuusta, mutta Lintulan osassa on 5 haaskuuta sattunut, jolloin anastetut metsäntuotteet kumminkin ovat olleet vähänarvoisia. Haaskaajat, jotka ovat kaikki olleet Lintulan hovin lampuoteja, on paikkakunnan kihlakunnan oikeus tuominnut jokaisen 40 markan sakkoon. Voimassa olevan metsästysasetuksen rikonnasta ja metsästysmaan luvattomasta astunnasta sekä väkivallan käytännästä metsänvartijaa kohtaan on eräs venäläinen kauppias Pietarista tuomittu 90 markan sakkoihin, jonka ohella eräs toinen herrasmies, Venäjän alamainen, on syytetty metsästämisestä luvattomana aikana, vaan juttu on vielä päättymättä.

Hirvet hallintopiirissä on huomattavasti lisäämässä, johon etupäässä se hirven rauhotus on syynä, jonka laki säätää, vaan myös elävien suojelemiseksi asetettu ylimääräisen metsänvartijan valppaus.

Hallintopiirin alan tarkempi määrääminen ja lopullinen rajoitus kohta lie-nee päättynyt.

Mikkelin hoitopiiri.

Tämä hoitopiiri, joka paitsi valtion ostamaa Karvion maatilaa Heinäveden pitäjässä, jonka metsänhoitoa varten aiottu alue ei vielä ole lopulleen määrätty, teki 1887 vuoden lopussa 54,452,98 tynnyrinalaa ja sisältää joukon isompia ja pienempiä valtion samoin ostamia metsäpalstoja ja maatiloja Joroisen, Sulkavan,

Säämingin, Kerimäen, Heinäveden, Rantasalmen, Mäntyharjun ja Leivonmäen pitäjissä, on kertomusvuonna enentynyt erinäiset Järvikylän säteristä ja muutamista Joroisen, Heinäveden ja Rantasalmen pitäjään maataloista ostetut metsäpalstat, yhteensä 3,725,71 tynnyrinalaa. Tähän tulee 66,60 tynnyrinalan tilusala, joka on sisältynyt valtion varhemmin ostamassa alueessa Säämingin pitäjää eikä ole otettu lukuun, mutta jonka valtio nyt on lunastanut.

Hoitopiirin koko alue on vuoden kuluessa siten enentynyt 3,792,31 tynnyrinalaa ja teki tämän lisän kanssa 58,245,29 tynnyrinalaa, joiden likimäärin lasketut tiluslajit olivat seuraavat:

Koko maanala.	Koko maanalaan kuuluu:						
	Viljelymaita.			Kuivaa metsämaata.	Suota, nevaa, hylkymaata.	Koko maanala- sta kruunun- puistoksi julis- tettu määrä.	
	Peltoa.	Nüttyä.	Kyttö- maata.				
T y n n y r i n a l a a .							
Hektaaria:	58,245,29	41,99	52,01	35,44	40,193,02	17,922,83	11,932,14
	28,714,92	20,70	25,64	17,47	19,815,16	8,835,95	5,882,54

Tätä hoitopiiriä yksi metsänhotaja on Metsänhallituksen likimän valvonnan alla hoitanut ja 14 metsävartijaa ynnä 5 viiniksi ostettuja palstoja varten epämääräiseksi ajaksi asetettua vartioitsijaa vartioineet. Hallintoon on myös ollut yhdistetty Punkaharjun hotelliin silmälläpito, joka on perustettu matkailijoita vasten.

Mitään rajankäynti tahi kartantäydennystöitä ei vuoden kuluessa ole tapahtunut.

Koska puheenalaisista kruununmaista ja tiloista, ennenkuin ovat siirtyneet valtion omiksi, konnut ovat pitkällisen kaskeamisen kautta isoimmaksi osaksi kadottaneet vanhat metsikkönsä ja palstatut metsäalueet myös ovat kaivaneet senalaisia hirsimetsiä, jotta edullinen hakkuu olisi voitu alottaa, ja koska kalkometsättä edelleen on puuttunut menekkiä, niin metsätuotteiden myönti vain vähissä määrin on voinut tapahtua, jonka takeen hoitopiirin tulot eivät ole riittäneet vastaamaan vuoden menoja. Kuten seuraava pääkirjanote (liite N:o 8) osottaa, niin edelliset ovat näet nousneet vain 2,628 markkaan 65 penniin ja jälkimäiset 8,635 markkaan 20 penniin. Hallinto on siis tuottanut 6,006 markan 55 pennin vahingon.

Myrskyjen tekemiä vahingoita tahi muita luonnon ilmiöiden hävityksiä ei ole metsissä vuoden kuluessa tapahtunut, mutta sitävastoin ovat haaskaajat anastaneet ja viidestä eri paikasta vieneet yhteensä 11 saahirsiputa, 43 rakennushirttä, 3 1/2 kuutiosyltä halkoja, 18 kuormallista kuusihavuja ja 1 kuormallisen sammalia, jonka ohella on tavattu pieni kaski. Sekä tämä luvaton kaskeaminen että mainituiden metsätuotteiden haaskuut ovat kaikki sattuneet Leivonmäen pitäjän kruununmetsissä, jonkatähden ja kun erityiset seikat ovat nostaneet epäluulon asianomaisien metsävalvainten rehellisyydestä, niin nämät on paikkakunnan oikeudessa syytetty ja käsketty viroistansa eroamaan.

Kolme metsävalvea on vuoden kuluessa levinnyt 7 tynnyrinalan yli useimainmitun Leivonmäen pitäjän kruununmetsissä ja Kangaslammen kappelissa, mikä ala on 0,0120 procenttia hoitopiirin kruununmetsäalasta. Näistä valkeista yksi, joka on hävittänyt 10 kuutiosyltä nuorta kuusikkoa, on syntynyt erään loisen huolimattomuudesta, jonka velvottamisesta korvaamaan tapahtunut vahinko vaatimus on tehty asiomaaiseen oikeuteen. Muiden kahden kulovalvean synnynnän syystä ei ole saatu mitään selvitystä. Näiden tuottama vahinko onkin melkein mitätön.

Seuraavat työt ovat vuoden kuluessa toimitetut käyttämällä niihin myönnettyt varat.

Aika milloin Keisarillinen Senaatti työn määräsi.	Työn laatu ja edistyminen.	Myönnettyä määrärahaa.		Vuoden kuluessa käytetty määrärahaa.		Käyttämätöntä määrärahaa.	
		M.	p.	M.	p.	M.	p.
18- ²⁸ _I -88	Hakkuu, veistäminen ja veto, tehdystä Punkaharjun ravintolarakennuksen korjauksesta	500	—	500	—	—	—
18- ²⁹ _{IX} -82	Keisarillisen Senaatin vahvistaman taloussuunnitelman mukaan Punkaharjun metsäpalstaa varten on seuraavat työt tehty: 690 lehtikuusitaimen 350 pichtakuusi- ja 25 lehmustaimen istutus sekä 30,000 mäntytaimen koulutus ja osaksi istutus ynnä 6,360 pichtakuusitaimen uudestaan istuttaminen, käyttämällä 263 päivätyötä; puisto-alueen siivoaminen ja viljelyskenttien puhdistus, 128 päivätyötä; ojitus, 11 päivätyötä; tienkorjauksia, 5 hevospäivätyötä; aituutöitä, 76 1/2 päivätyötä;						

	rungonkarsinta, 129 päivätyötä;					
	apuharvennus, 79 päivätyötä, sekä					
18 $\frac{13}{IX}$ 87	taimitarhan lavennus ja siemenien ynnä työaseit-					
18 $\frac{5}{V}$ 88	ten hakinta; y. m.	900	—	900	—	—
	8,169 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 64,464 hir-					
	renalkupuun arvioiminen	185	—	185	—	—

Kruunun kustannuksella on myös, paitsi sitä tien kunnosapitoa, josta erinäiset kruununmaille asettuneet vouraaajat pitävät yleisillä maanteillä huolen, Mäntyharjun pitäjän kruununpuistoja varten tehty tienrakennuksia 50 markan arvosta.

Punkaharjun kruununpuistoon varhemmin toimituista metsänkasvatuksista voipi ilmentää, että taimet yleensä kasvavat jotenkin hyvin, vaan että osa niitä lehtikuusentaimia, jotka on korkeimmalle harjulle siiretty, ovat lakanneet kasvamasta ja paikoin kuolleet, vaikka ovat ahkerasti tulleet kasteluiksi ja kasvatusmultaa on niiden juurien ympärillä. Kun nämät taimet ovat ajotut täyttämään aukkoja harjulla kasvavassa männikössä ja siten ovat vanhempien puiden varjossa on luultavaa, että riittävän valon puute on aikaansaanut niiden kuihtumisen ja kuoleman.

Kuten yllä on viitattu, niin Punkaharjun kruununpuistoaluetta ja sen yhteydessä olevaa kolmea talonmetsää varten löytyy Keisarillisen Senaatin vahvistama taloussuunnitelma, jonka mukaan metsä saapi olla hakkaamatonna vuoteen 1,902 ja tarpeen mukaan täydennetään metsänkasvatuksella. Hoitopiirin muille metsille ei ole toistaiseksi mitään taloussuunnitelmaa tehty.

Punkaharjun ravintola huoneustossa tarpeellinen kunnosapitotyö, jota varten Keisarillinen Senaatti on myöntänyt 10,000 markan summan, on tehtäväksi annettu yleisten rakennusten Ylihallitukselle.

Piirin vouralle annetuista kantataloista ja torppia oli vuoden kuluessa yhteenä 16 tilaa, jotka korkomaksujen ohella kruunulle toimittavat tienrakennusta ja hollikyttä kautatalojen puolesta. Tilat hallitaan kontrahtien nojalla.

Varsinaisten 14 metsänvartijatalon asuinhuoneukset ovat täydelleen rakennetut, paitsi kolmea, joissa pieniä täydennyksiä on katsottu tarpeellisiksi ja toimitettu.

Metsäntarkastusta ei ole vuoden kuluessa toimitettu.

Evon ja Wesijaon kruununpuistot.

Nämät kruununpuistot, joista ensimmäinen ynnä pienempi kruununpuistoon, erotettu talonmaa sijaitsee Lammilla ja jälkimmäinen Padasjoen pitäjässä Hämeen lääninä, ovat koemetsinä asetetut Evon metsänhoito-opiston alaisiksi ja sisältävät samaten kuin vuonna 1887 seuraavan maanalan ja tiluslajit:

Koko maanala.	Koko maanalaan kuuluu.						Koko maanalasta kruununpuistoksi on julistettu.
	Viljelysmaita.			Kuivaa metsämaata.	Soita, nevoja, hylkymaita.		
	Peltoa.	Niittyä.	Kytömaata.				
T y n n y r i n a l a a .							
Hehtaaria:	18,739,65	145,35	373,60	2,89	11,026,91	7,190,90	18,724,74
	9,238,64	71,66	184,18	1,42	5,436,27	3,545,11	9,231,29

Kruununpuistojen hoitoa mainitun opistojohtajan likimmän valvonnan alla on pitänyt metsänhoitaja, joka myös on hoitanut opettajavirkaa opistossa ja siihen yhdistetyssä metsänvartijakoulussa, ja metsiä on vartioinut 8 metsänhoitajaa, nimittäin 6 Evon ja 2 Vesijaon kruununpuistoja, joista siis kullakin on keskimäärin ollut vartioitavana 2,342,45 tynnyrialaa maata.

Rajankäynti- ja kartantäydennystöitä ei ole vuoden kuluessa ollut tarves.

Koska hienomman metsätuotteen menekkiä ei ole, on vuoden kuluessa lohkokahkausta toimitettu vain niissä kahdessa talouspalstassa, joissa on jereämpi metsä, jonka ohella yksin seisovia vanhoja puita on ulosotettu muista metsän osista. Kaadetut arvopuut on hakattu paruksi, rakennusaineiksi ja sahariksi, mitkä jälkimäiset on opiston höyrysaahassa sahattu lankuiksi ja laudoiksi. Jälle jääneitä latvoja sekä kuivia puita on poltettu hiiliksi myöntiä varten ja hakattu polttopuiksi. Hakkuu-kulutus- ja jalostuskustannukset, 3,207 markka 61 penniä, on niillä määrärahoilla suoritettu, jotka Keisarillinen Senaatti lokakuun 16 p:nä 1886 ja 23 p:nä maaliskuuta 1888 siihen tarkotukseen on myöntänyt. Mutta kun saadusta puutavaroista vain rakennusaineet ja pienempi määrä parruja ja sahan valmistamia tavaroita voitiin vuoden kuluessa myydä, niin tulot eivät riittäneet menojen korvaamiseen. Sen mukaan mitä myötäseuraava sinä vuonna tehdyn pääkirjan ote (Liite N:o 9) osoittaa, niin hallinnon, vartioimisen, hakkuun, kuletuksen ja jalostuksen menot ovat nouseet 8,209 markkaan 20 penniin ja tulot sitä vastoin vain 3,752 markkaan 14 penniin, joka näyttää vuoden tappion olleen 4,457 markkaa 6 penniä. Kumminkin tämä tappio on vain näennäinen, koska jalostettuja metsätuotteita on varastossa seuraavaksi vuodeksi 80 kappaletta parruja ja 63 standerttia sahatavaroita ynnä kaikellaisia hylkytavaroina, yhteensä arvattu vähintään 4,000 markan arvoiseksi, ja kun kruununpuistot sitä paitsi ovat antaneet polttopuut ja muita metsätuotteita opistolle.

Vuoden kuluessa ei ole metsänhaaskuuta harjoitettu eikä ole mitään myrskujen ja muiden luonnonilmiöiden tekemiä vahinkoja ja hävityksiä metsissä tapah-

tunut, vaan matkustavien huolimattomuudesta syntyi kulovalkea kolmesti Evon kruunupuistossa. Kaksi näistä tulista kuitenkin sammutettiin, ennenkuin ne kerkesivät tehdä mainittavaa vahinkoa, vaan kolmas kävi 11 $\frac{1}{4}$ tynnyrialan yli Savijärven vartiopiiriä, mikä maanala on 0,0600 prosenttia hruununmetsien yhteenlasketusta alasta. Palossa hävisi kaikki nuori metsä ja on myöhemmin poistettu.

Muuta Metsänhallinnollista ei ole ollut mitään mainittavaa.

Seuraavat metsänkasvatukseen kuuluvat työt on tehty:

siemenkylvöä metsäopiston taimitarhoihin, joten Valkjärven ja Mustajärven talouspalstoihin kylvettiin 52 $\frac{1}{6}$ naulaa cembra-, sylvestris- ja montanamännyn, marjakuusen, virginiana- katajan, sibiriaca- ja europaea-lehtikuusen, pichta- ja crataeguskuusen siemeniä, jonka ohella on koulutettu yhteensä 34,286 tainta.

1,400 kuusen-, 2,800 männyn- ja 1,100 lehtikuusentaimen ulossiirtäminen taimitarhoista Savijärven ja 5,400 kuusen- ynnä 725 pichtakuusen taimen Hankalan talouspalstaan Evon kruunupuistoa.

Sitä paitsi on toimitettu:

apuharvennusta Hokajärven talouspalstan kuusikasvostoissa sekä taimistojen puhdistusta Vahtervehmaan ja Savijärven talouspalstojen ensimmäisillä vuosilokaloilla sekä lehtimetsän apuharvennusta kasvatusaloilla Evon kruunupuiston Vappulan talouspalstaa että Vesijaon kruunupuistoa;

metsänhakkuuta ynnä halkojen hakkuuta metsänhoito-opiston tarvetta varten Vahtervehmaan, Savijärven, Rautajärven ja Ruuhijärven talouspalstoilla Evon kruunupuistoa, hakattu määrä yhteensä 270 parrupuuta (joista on veistetty 1,197 $\frac{1}{2}$ pituussyltä pölkyjä); 909 saharhirttä, 417 rakennushirttä ja 229 aidasseivästä ja 88 normaalisyyltä halkoja.

Kaikissa näissä sekä muissa puunjalostus- ja metsänkasvatustöissä ovat metsänvartijakoulun oppilaat yhteensä tehneet 2,839 päivätyötä.

Kasvullisuudesta puheenalaisien kruunupuistojen vanhemmilla kasvatusaloilla on ilmotettu;

että taimet vuosilta 1860—1876 jo ovat kehjenneet nuoriksi puiksi, jotka muodostavat kasvavia kasvostoja;

että sama on laita hakkausalojen sekä Vahtervehmaan että Savijärven palstoilla Evon kruunupuistoa, joilla vuonna 1877 ja likin seuraavina vuosina kasvatetut männyn ja lehtikuusentaimet jo muodostavat nuoria täysin tiheitä metsiköitä ja rehevästi edistyvät;

että myöhemmän ajan hakkausaloilla, jossa maata ennen kasvatuksen toimittamista ei ollut poltettu, taimet vielä ovat vähemmin kehjenneitä;

että Rautjärven talouspalstan hakkuu-aloilla taimet, jotka kauan aikaa ovat näyttäneet kuihtuvan, nyt ovat alkaneet edistyä, vaikka vielä hitaasti kasvavat.

Mainitusta metsänkasvatuksesta huomattavaa on, että Siperialainen lehti-

kuusti on nähty helposti kasvavan maasamme, semminkin missä maata on ennen poltettu, ja kehittävän täysimuotoisia ja suorakasvuisia runkoja.

Kaikilla talouspalstoilla löytyy valmiit taloussuunnitelmat.

Olevista 12 kruununmetsätorpastaa on 9 Evon ja 3 Vesijaon kruununpuistossa. Torppatiluksien mukaan sadon tähden asujain on pakko työllä muualla edistää toimeentuloansa.

Metsänvartijavirkataloissa, joita on 6 Evon ja 2 Vesijaon kruununpuistossa ei uudisrakennus vuoden kuluessa ole tapahtunut eikä ollut määrätty. Tarkastuskatselmus on toimitettu viidessä mainituista virkataloista.

Turun—Hämeenlinnan läänien tarkastuspiiri ynnä kruununmetsät Yläneen ynnä muissa pitäjissä.

Koska erinäiset Keisarillisen Senaatin päätöksellä myönnetty Turun ja Hämeenlinnan läänien kruununmaiden käyttämiset ja järjestämiset eivät ole vielä tapahtuneet, niin mitään muutosta puheenalaisessa tarkastuspiirin ja kruununmetsien maanalassa ei ole sattunut kuin että, sittenkun Keisarillinen Senaatti esiytyneistä syistä 28 p. tammikuuta 1888 oli kumonnut metsäpalstan oston Kankaan säteristä Maskun pitäjää, se on vähentynyt 170 tynnyrinalaa ja siten oli 513,316,09 tynnyrinalaa, joista 492,137,03 tynnyrinalaa kuuluu tarkastuspiiriin ja 21,179,06 tynnyrinalaa Yläneen ja muiden pitäjasten kruununmetsiin. Tähän tulevat lisäksi Sammin ja Pyndäisjoen kruununliikamaat Siikaisen pitäjäässä Turun ja Porin läänissä, jotka, vaikka jo 22 p:nä maaliskuuta 1876 ja 6 p. joulukuuta 1879 Keisarillinen Senaatti ne määräsi kruununpuolesta lohkaistaviksi, eivät vielä ole tulleet pyykitetyiksi ja sentähden ovat toistaiseksi alaltaan tuntemattomia.

Tarkastuspiirin jaosta sen kahdeksaan hoitopiiriin ja eri tiluslajeista missäkin hoitopiirissä sekä Yläneen ynnä muiden kruununmetsissä seuraava taulu luettelee summittaiset ilmoitukset:

Hoitopiiri.	Koko maanala.	Koko maanalaan kuuluu.					Koko maanalasta on kruununpuistoksi julistettu.
		Viljelymaita.			Kuivaa metsämaata.	Suota, nevaa, ja hylkymaata.	
		Peltoa.	Niittyä.	Kyttömaata.			
T y n n y r i n a l a a .							
Kankaanpään	105,667,82	530,63	4,318,78	487,01	48,403,80	51,927,60	93,545,45
Karvian	94,994,53	526,63	2,163,19	275,24	43,430,68	48,598,07	86,041,13

Parkanon	96,575,13	350,33	330,20	162,42	51,214,37	44,517,81	96,575,13
Itä Aureen	84,163,41	344,50	308,31	53,07	46,747,43	36,710,10	—
Orihveden	29,515,25	165,90	488,76	271,98	18,991,78	9,596,83	29,515,25
Jämsän	32,506,85	170,48	280,57	109,11	22,361,64	9,585,05	27,605,01
Längelmäen	22,583,63	176,32	461,07	—	17,902,81	4,043,43	21,571,89
Lopen	26,130,41	118,72	570,65	—	16,492,21	8,948,83	23,504,49
Kruununmetsät Ylä- neen y. m. pitäjissä	21,179,06	75,00	700,06	—	14,984,00	5,420,00	—
Yhteensä	513,316,09	2,458,51	9,622,31	1,358,83	280,528,72	219,347,72	378,358,35
Hehtaaria	253,064,83	1,212,05	4,743,80	669,90	138,300,66	108,138,42	186,530,66

Tarkastuspiiriin kuuluvien hoitopiirien hoidanto on ollut ylimetsänhoitajan valvonnan alla, jota vastoin yläneen y. m. pitäjien kruununmetsien hoitoa Metsähallitus on pitänyt, joka tarpeen tullen on lähettänyt jonkun omista virkamiehistäan toimittamaan sattuneita töitä. Paikallinen hoito- ja vartiamiehistö on ollut seuraava:

Hoitopiiri.	Metsänhoitajia.	Vartioiminen.		
		Metsänvartioita.	Ylimääräisiä metsänvartioita.	Vartiopiirien keskimääräinen suuruus, tynnyrimalaa.
Kankaanpään	1	21	2	4,594,25
Karvian	1	18	1	4,999,71
Parkanon	1	19	—	5,082,90
Itä Aureen	1	14	—	6,011,67
Orihveden	1	14	—	2,108,23
Jämsän	1	14	1	2,167,12
Längelmäen	1	7	—	3,226,23
Lopen	1	13	—	2,010,03
Kruununmetsät Yläneen ynnä muissa pitäjissä	—	5	1	4,235,81
Yhteensä	8	125	5	—

Yllä olevasta vartijaväestä on Itä-Aureen hoitopiirin vartijaväki vain väliaikainen ja asetettu ilman virkataloja, koska tämän hoitopiirin kruununmaat eivät vielä ole lopulleen käytetyt. 4 ensimmäistä ylimääräistä metsänvartijaa tulevat jäämään vain siksi kunnes maamittaustöitä keretään toimittaa vartioitujen maiden lohkaisemiseksi taloiksi, Keisarillisen Senaatin määräyksistä 5 p. marraskuuta 1878 ja 14 p. huhtikuuta 1883, ynnä muita.

Puutavarankuletuksien tarpeellisiksi valvomiseksi paitsi yllämainittua var-
tijaväkeä, Keisarillisen Senaatin määräyksistä 11 p:ltä tammikuuta, 25 p:ltä hel-
mikuta, 8 p:ltä syyskuuta ja 8 p:ltä marraskuuta 1888, on vuoden kuluessa ajot-
tain Kankaanpään hoitopiirissä asetettu milloin 3 milloin 4 väliaikaista metsänvar-
tijaa ja Itä-Aureessa on virkaa toimittanut yksi.

Kruununmetsien suojelemista tarkastuspiirin pohjois-osassa, Vaasan läänin
rajaa, myöten, on voimakkaasti edistänyt se ylimääräinen kruununnimismies, joka
Keisarillisen Senaatin 14 p. lokakuuta 1887 undistetusta määräyksestä on siinä tar-
kotuksessa ollut sijoitettu mainittuun paikkakuntaan.

Kehotukseksi osotetusta uutteruudesta virantoimituksessa Keisarillinen Se-
naatti on 24 p. helmikuuta 1888 antanut Karvian hoitopiirin metsänvartijalle, Lam-
minmäelle, hänen erotessaan metsänvartijatoimestaan 100 markan lahjapalkkion ja
26 p. helmikuuta 1889 määrännyt Jämsän hoitopiirin metsävartijalle Kasperson'ille
uutterasta toimeilaisuudesta vuoden 1888 kuluessa 30 markan lahjapalkion.

Mitään laajempia rajankäyntitöitä metsävirkamiehistö ei ole toimittanut.
Sekä tarkastuspiirin että Yläneen ynnä muiden pitäjäiden kartasto on melkein
täydellinen.

Tätä kertomusta seuraava yhteenveto (liite N:o 10) niistä pääkirjoista, jotka
käsittävät sekä tarkastuspiirin että Yläneen ja muiden pitäjän hoidannon, ilmoittaa
vuoden tuloiksi 268,856 markkaa 42 penniä ja menoiksi sitä vastoin 73,141 mark-
kaa 58 penniä. Hoidanto on siis antanut 195,714 markan 84 pennin säästön.

Tästä säästöstä on Yläneen ja muiden pitäjasten antama lisä vain vähäinen,
oka saapi siitä selityksensä, että nämät metsät, jotka valtio myöhempänä aikana
on lunastanut, sitä ennen olivat tyhjentyneet hirsipuista ja sentakia on nähty
parhaaksi antaa niiden edelleen koskematta kasvaa. Kankaanpään, Parkanon ja
Längelmäen hoitopiirien erityinen hoidanto on tuottanut tappiota, joka on johtu-
nut siitä, että ensimmäinissä ja isossa osassa Parkanon hoitopiiriä metsät niin-
ikään ovat tyhjentyneet mitantäyttävistä tukkipuista sekä että muussa osassa Par-
kanon ja samoin Längelmäen hoitopiirissä olevia tukkipuita katsoen paikkakunnan
metsien liikanaiseen raiskaukseen on katsottu parhaaksi käyttää säästävästi, jotte'i
paikkakunnalta kerrassaan riistettäisi kaikki paksumpien saha-aineiden saatavuus.
Kuitenkin myötiin vuoden kuluessa yleisessä huutokaupassa 26,400 saharhirsipuuta
Parkanon ja 2,509 puuta Orihveden hoitopiiristä ja erityisen kontrahdin nojalla
20,000 puuta Parkanon hoitopiiristä, joiden puumäärien ulosanto ja sitä seuraava
maksun suoritus ei ole kumminkaan puheenalaisena vuonna saattanut tapahtua.

Mitään muita hävityksiä puheenalaisissa metsissä, lukematta allamainitut
palovahingot, ei ole vuoden kuluessa sattunut, kuin että vähemmässä määrin myrs-
kyt ovat kaataneet ja lumi katkonut puita Jämsän ja Lopen hoitopiireissä.

Seuraavia haaskuja on vuoden kuluessa tapahtunut:

Hoitopiiri, y. m.	Haaskuiden luku.	Anastetut metsäntuotteet.									
		Sahahirsia, kappaletta.	Rakennushirsia, kappaletta.	Pärepuita, runkoa.	Polttopuita kanto-syitä.	Pieniä puita, kappaletta.	Veistopuita, kappaletta.	Aikupuita, kuorma.	Vitsaksia, kappaletta.	Tuohia, leiviskää.	Puunkuoria, taakkaa.
Kankaanpään	50	89	31	5	1,4	9	6	—	64	5	13
Karvian	4	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Parkanon	21	54	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Itä-Auréen	14	58	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Orihveden	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämsän	4	1	12	—	—	39	91	15½	—	—	—
Yläneen ynnä muiden pitäjäiden kruunumetsät	1	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	95	224	49	21	1,4	48	97	15½	64	5	13
Näistä haaskuuesineistä:											
1:o) ovat haaskaajat vieneet	—	134	48	21	1,4	48	95	15½	—	5	13
2:o) on rikki hakattu, kosk'ei sitä voitu vartioida	—	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3:o) on annettu käytettäväksi kruunumetsätorpissa	—	11	—	—	—	—	2	—	—	—	—
4:o) on kruunun nimessä myöty	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5:o) pantu kokoon tilan tullen myötäväksi	—	56	1	—	—	—	—	—	54	—	—

12:sta mainittuja haaskuita on tekijät, 14 henkeä, tavattu ja lailliseen syytteen saatettu, jota vastoin 3 henkeä on syytetty karjalaitumen luvottomasta käytämästä kruununmetsissä; ja ennen vuoden loppua neljä siten viritetyistä jutuista ratkaistiin, jolloin kolme syytetyistä tuomittiin asiaan syypääksi ja yksi vapautettiin. Muut vireille pannut jutut jäivät toistaiseksi päättämättä. Huomatavaa tällöin on, että syytettyjen joukossa on eräs kruununmetsäntorppari ynnä poika Karvian hoitopiiristä.

Varhemmin riitaan pantuja haaskuujuttuja, 4 on vuoden kuluessa lopulle päätetty ja niissä yksi syytetty on vapautettu ja kolme syyllisenä sakotettu.

Kesällä puheenalaisena vuonna sattui tähän kuuluvissa metsissä yhteensä 23 metsävalkeaa, nimittäin Kankaanpään hoitopiirissä 2, joiden paloalat olivat yhteensä 230,50 tynnyrialaa ja jolloin 200 saharhirsipuuta ja noin yhtä monta hirrenalkupuuta enemmän tai vähemmän vahingoittuivat; Karvian hoitopiirissä 2, paloalajuus yhteensä 117,50 tynnyrialaa, jolloin vähemmän arvokas nuori metsä hä-

vitettiin; Parkanon hoitopiirissä 1 laajuus 128,79 tynnyrinalaa, jolloin 1,850 män-
tyistä saharhirsipuuta ja 51 kuusta poltettiin sikäli, jotta ne ovat alkaneet kuivua;
Itä-Aureen hoitopiirissä 3, käynyt yhteensä 6,10 tynnyrinalan yli nuorta metsää;
Orihveden hoitopiirissä 2, hävittäen yhteensä 11 tynnyrinalaa nuorta metsää; Jäm-
sän hoitopiirissä 12, palolaajuus yhteensä 12,25 tynnyrinalaa, jolloin niinkään
nuorta metsää on vahingoittunut; ja Längelmäen hoitopiirissä 1, käynyt 52 tyn-
nyrinalan yli, kuitenkin saamatta suurempaa vahinkoa. Kaikkien näiden palo-
alojen laajuus on yhteensä 558,14 tynnyrinalaa eli 0,1087 prosenttia kruununmai-
den koko maanalasta. Mitään varmaa selvitystä useinmainituiden tulien synty-
misen syistä ei ole saatu.

Paitsi tavallisia hoidantotoimia on erinäisien määräyksien nojalla seuraavat
työt toimitettu:

Milloin Keisallinen Se- naatti työn määräsi.	Työn edistyminen ja laatu.	Vuoden kuluessa käy- tettyä määrärahaa.		Käyttämätöntä määrärahaa.	
		M.	p.	M.	p.
18 ²⁰ XI 86	4 metsänvartijavirkatalon ajoteiden raivuu Kankaanpään hoitopiirissä	454 1060 ² / ₃ päivä- töitä.	50	Osaksi käyt- tämät- tömiä.	—
18 ¹⁷ V 77	Metsänkylvön jatko Hämeenkaan kruununmaalla vii- memainittua hoitopiiriä, jolloin 21,50 tynnyrinalaa on tullut kylvetyksi		502		
18 ¹³ IX 87	57,740 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 137,070 hirrenal- kupuun arvioiminen 12,071,73 tynnyrinalalla Itä-Aureen hoitopiiriä	21	—	164	—
18 ⁵ V 88			57,473 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 47,127 hirrenal- kuun samoin 5,335,40 tynnyrinalalla Orihveden hoito- piiriä	72	—
”	68,991 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 57,146 hirrenal- kuun samoin 7,066,77 tynnyrinalalla Längelmäen hoito- piiriä	42	—	143	—
”	5,055 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 12,885 hirrenal- kupuun samoin 4,118,38 tynnyrinalalla Jämsän hoito- piiriä	41	25	143	75
18 ¹³ IX 87	12,274 mitantäyttävän saharhirsipuun ja 27,885 hirren- alkupuun samoin 2,127,03 tynnyrinalalla Lopen hoito- piiriä	34	40	150	60
18 ⁵ V 88					

18- ¹³ _{IX} -87)	leen järjestetty, metsänhoitajan vaihtoja on sattunut ja aukioloaikoja sen johdosta on ollut	555	—	555	—
18- ⁵ _V -88)					
	<i>Muist.</i> Paitsi ylläolevia rahamenoja on torppakorkopäivätoita käytetty.				

Varhaisemmat 1864 alotetut viljelykset, 1,122,25 tynnyrinalaa männyn- ja kuusentaimia Karvian ja Kankaanpään hoitopiireissä, 15,90 tynnyrinalaa kaskiviljelyksen avulla kasvatettuja männyn- ja kuusentaimia Jämsän hoitopiirissä, kaksi pienempää pinus cembra'n koetusalaa Orihveden ja Lopen hoitopiireissä ja kaksi yhteensä 5,300 siperian lehtikuusentaimen istutusta samaten Orihveden ja Lopen hoitopiirissä kasvavat, vaikka paikoin osittain harvenneina, jotenkin hyvin ja todistavat mahdolliseksi viljelyksen kautta aikaansaada metsää hävitetyille ja laihuneille metsämaille.

Mitään kruununpuistoksi julistusta ei ole vuoden kuluessa sattunut.

Sittenkun Keisarillinen Senaatti 19 p. lokakuuta 1888 oli myöntänyt kahden torpan oston, jotka sijaitsevat Lahden taloon kuuluvilla liikamailla Längelmäen hoitopiirissä, ja 10 p. marraskuuta samana vuonna oli vahvistanut uuden torpan veron Lopen hoitopiirissä, ja Keisarillinen Turun hovioikeus päätöksellä 15 piltä sen edellistä helmikuuta oli kruunulle kuuluviksi tuominut kaksi Yläneen ja muiden pitäjäiden kruununmetsissä olevaa toppaa, joiden hallinto-oikeus on ollut riidanalainen, niin torppien ja mäkitupien luku puheenalaisilla kruununmailla hoidantovuoden lopulla, lukematta metsänvartijoiden virkatalotorpat, oli yhteensä 387. Näistä taloista 60 torppaa kuului Kankaanpään, 64 torppaa Karvian, 41 torppaa Parkanon, 70 torppaa Itä-Aureen, 26 torppaa Orihveden, 28 torppaa Längelmäen, 42 torppaa 15 mäkitupaa Jämsän ja 18 torppaa ja 8 kantataloa Lopen hoitopiiriin^s sekä 15 torppaa Yläneen ynnä muiden pitäjästen kruununmetsiin. Kaikkia näitä tiloja hallitaan kontraktien nojalla.

Useastimainituiden tilojen asujain taloudellisesta kannasta on ilmoitettu, että se on vuoden kuluessa ollut enemmän tai vähemmän huolestuttava Kankaanpään, Karvian, Parkanon ja Jämsän hoitopiireissä, mutta miltei tyydyttävä muissa hoitopiireissä.

Metsänvartijavirkataloissa, joita on 125, rakennustyöt ovat Keisarillisen Senaatin määräyksestä olleet toimitettavina vain neljällä tilalla ja on niissä menetetty, kuten seuraava taulu osoittaa.

Milloin Keisarillinen Se- naatti työn määräsi.	Vartiopiirin tahin virkata- lon numero.	Miten työ on edistynyt.	Käyttämätöntä raken- nusrahaa.		Vuoden kuluessa käy- tetty rakennusrahan määrä.	
			M.	p.	M.	p.
		Kankaanpään, entisen Wourijärven hoitopiiri.				
18 $\frac{2}{III}$ 82	VII	Työ lykätty toistaiseksi	—	—	100	—
"	IX	Työ lykätty toistaiseksi	—	—	50	—
		Karvian hoitopiiri.				
18 $\frac{2}{III}$ 82	VIII	Työ päätetty	150	—	—	—
		Parkanon entinen Wourijärven hoitopiiri.				
18 $\frac{2}{III}$ 82	VI	Työ päätetty, vaan metsänvartija on laiminlyönyt rakennusrahan kantamisen	—	—	100	—

Metsänvartijain viljelysyrityksien edistymisestä ja niihin myönnettyiden määrärahojen maksamisesta on ilmoitettu:

Milloin Keisarillinen Se- naatti työn määräsi.	Vartiopiirin tahin virkata- lon numero.	Miten työ on edistynyt.	Käyttämätöntä mää- rärahaa.		Vuoden kuluessa käy- tetty määrärahaa.	
			M.	p.	M.	p.
		Kankaanpään hoitopiiri.				
18 $\frac{24}{V}$ 88	VII	Vain valmistavat työt on tehty	67	—	—	—
"	VIII		60	—	—	—
"	IX		67	—	—	—
"	X		52	—	—	—
		Parkanon hoitopiiri.				
18 $\frac{24}{V}$ 88	X	Raivattu on 0,50 tynnyrialaa peltoa	24	—	—	—
		Jämsän hoitopiiri.				
18 $\frac{24}{V}$ 88	XIII	250 syltä lasku-omia kaivettu	37	—	—	—

18 $\frac{24}{V}$ 98	XIV	205 syltä lasku- <i>ojia</i> kaivettu, ja niitynraivuu . . .	22	05	8	95
Lopen hoitopiiri.						
18 $\frac{24}{V}$ 88	X	Kuokittu 298 syltä sarkapalstoja, jotka ovat 5 syltä leveät, ja kaivettu 308 syltä sarka- <i>ojia</i>	48	—	—	—
„	XI	Kuokittu 40 syltä sarkapalstoja, jotka ovat 5 syltä leveät, ja kaivettu 7 syltä lasku ja 50 syltä sarka- <i>ojia</i>	16	65	34	35
„	XII	Kuokittu 92 syltä sarkapalstoja 5 sylen leveydellä sekä kaivettu 70 syltä lasku ja 50 syltä sarka- <i>ojia</i>	42	—	3	—
„	XIII	Kuokittu 170 syltä sarkapalstoja 5 sylen leveydellä, ja kaivettu 77 syltä sarka- <i>ojia</i>	50	20	—	80

Tarkastuskatselmus on vuoden kuluessa toimitettu Karvian hoitopiirissä.

Paremmiin selvittääkseen erinäisiä kertomuksen koskettamia erityiskohtia myötäliitetään seuraavat yhteenvedot: 1:o) erinäisten tarkastus ja hallintopiirien tuloista ja menoista, y. m.; 2:o) näiden maanaloista; 3:o) kulovalkeoista ja niiden laajuudesta; 4:o) metsänhaaskuista, sekä 5:o) niiden manttaalien luvusta, jotka on kruununpuistoille määrätty yleisien *teiden* ja siltojen kunnossapitämiseksi ja uudelleen rakentamiseksi, mitkä yhteenvedot tekevät liitteet N:o 11, 12, 13, 14 ja 15.

Maamme sahaliike.

Kuten tämän kertomuksen alussa huomautettiin, se komitea, joka Keisarillisen Senaatin määräyksestä 16 p:ltä lokakuuta 1873 kokontui käsittelemään jo varhemmin nostettua kysymystä pelätystä liikahakkauksesta maan metsissä, alamaisessa lausunnossa 24 p:ltä maaliskuuta 1874 on lausunut sen ajatuksen, että metsänhävitys oli Suomessa yleinen ja että sen vahingolliset seuraukset olisivat häädettävät ostamalla metsiä maan eteläisemmistä osista metsänhoidollisesti hallittaviksi. Tämän selityksen nojalla, jonka Keisarillinen Senaatti katsoi huomiota ansaitseväksi, on viimeisinä kuutenatoista vuonna tosin useampia metsäalueita Turun ja Porin, Vaasan, Hämeenlinnan, Mikkelin ja Viipurin läänissä ostettu ja pantu Metsänhallituksen hallinnon alle, vaan sitä vastoin sahaliike on enemmistään enennyt samalla kuin hakkaus yksityismetsissä sahojen tarpeeksi on ollut sikäli laava,

jotta näiltä metsiltä nykyään miltei kaikkialla puuttuu mitantäyttäviä saharirsi-puita. Hakkaus mainituissa metsissä viimeisenä knhtena vuosikymmenenä on sitä paitsi ulottunut hyvinkin vähäkokoisin puihin ja sahaliike on tämähden tuottanut suuren palojouden hienoa puutavaraa ulosvietäväksi. Tämä hienon puutavaran määrä näyttää yhäkin olevan vahvasti lisäymässä, jonka voipi osaksi siitäkin päättää, mitä tuotteita puheenalaisena vuonna maasta vietäväksi on tullattu. Niinpä näyttää Tullihallituksessa tehty, Metsänhallitukselle suosiollisesti tiedoksi annettu yhteenveto tullikammarien tekemistä laivattavan sahatavaran luetteloista, että puheenalaisena vuonna niitä on ollut:

sahantuotteita vähintään 6 jalan pituutta	1,122,689 kuutiometriä,
samoin vähempää kuin 6 jalan pituutta	1,006 „
lankun- ja laudanpätkiä	38,903 „
astianlaidaksia	40,997 „
muita lajittamattomia tuotteita	943 „
eli yhteensä 1,204,538 kuutiometriä, mikä määrä vastaa 46,024,192,44 kuutiojalkaa eli 2,707,305,43 niin sanottua mittatolttia, kukin sisältävä 17 kuutiojalkaa.	

Koska kumminkin vientimäärä oli:

vuonna 1883	2,967,954,17 mittatolttia	=	50,455,221 kuutiojalkaa
„ 1884	2,844,523,35	„	= 48,356,897 „ „
„ 1885	2,842,469,47	„	= 48,321,981 „ „
„ 1886	2,402,861,64	„	= 40,848,648 „ „
„ 1887	2,466,381,96	„	= 41,928,493,31 „ „

niin tämä osottaa, että 1888 vuoden yllä mainittu vientimäärä on 41,944,38 kuutiojalkaa eli 1,097,76 kuutiometriä suurempi keskimääräistä vientimäärää vuosilta 1883—1887. Vaan koska, kuten mainittiin, 1888 vuoden vientimäärässä suurin osa oli vähempi kokoisia puita, on seuraus siitä ollut, että sinä vuonna käytettyjen puiden luku on ollut verraten suuri sekä että, koska kruunu metsien osa kulutetusta määrästä oli vain 722,517 saharirttä, 18,563 puomipuuta, 25,237 tuulenmurtoa ja kuivaa puuta sekä 134,377 latva- ja hylkypölkkyä eli ainoasti 18 prosenttia, yksityismetsät täyttääksensä sahojen tarvetta ovat antaneet melkoiset määrät ja sikäli siihen määrin harventuneet, että järeillä olevien metsiköiden pysyväisyys ja kehitys erityisissä oloissa saattaa vahingoittua.

Koska kuitenkin jo vuonna 1874 kruunu katsoi tarpeelliseksi ostaa metsämaita metsänhoidollista tarkotusta varten, niin lienee, koska yksityismetsien raiskuu hillitsemättömästi on jatkunut ja nämät nykyään sahaliikkeen tarpeiksi tyhjentyvät semmoisistakin puista, joista saatavat arvopuut läpimitaten ovat vain 6 kalutuunaa latvaleikkauksesta ja vähemmin sekä 12—24 jalan pituisia, nyt kruunulle sitä tärkeämpi maan eteläisissä lääneissä ei ainoastaan säilyttää niitä kruununmetsiä, joita siellä on järeillä, vaan myös hallita niitä moisten periaatteiden mukaan,

että paksumpaa puutavaraa eri tarkoituksia varten tarpeen tullen on saatavana ja että nämät metsät auttaisivat sahaliikettä mitantäyttävillä sahausaineilla, jotta sitä johonkin määrin edullisesti voitaisiin harjottaa. Helsingissä Metsänhallituksessa, 30 p. kesäkuuta 1890.

A. af Forselles.

K. J. Numell.

Ote Lintulan kruununmetsä-alan ja Hovinmaan kruununpuiston hoidanto-tileistä vuonna 1888.

M e n o j a.													T u l o j a.																							
Päivätöitä käytetty:				Yhteensä päivätöitä.	Päiväpalkkoja.		Metsänhoito-henkilökunnan palkat.		Metsänvartiain palkat.		Kaikenlaisia vähennyksiä ja kustannuksia.		Yhteensä menoja.	Ulosannettu- ja metsän- tuotteita.		Palkintoja puutaravoista.	Vuokralle annettuja niittuja kuormamaata.		Vuokramaksuja.	Käytettäväksi jätettyjä varas- topaikoja, neliojalkaa.	Tuloja varastopaikoista.		Torpanveroja rukiisia.		Torpanverojen raha-arvo.		Kaikenlaisia tuloja.		Yhteensä tuloja.		Voittoa.		Tappiota.			
Metsänperkaamiseen.	Tienparannuksiin.	Puiden hakkaamiseen ja kuljettamiseen.	M.		p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.		p.	Polttopuita, kuutiositytä.		Rakennushirsistä, kappaleita.	M.			p.	M.	p.	Tn:r	Kpr.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.
44	2,365 1/4	28	141	2,578 1/4	4,279	25	9,090	—	5,050	—	45	15	18,464	40	492	355	2,480	73	20	77	18	39,159,5	103	56	8	7 17/40	177	20	6,794	51	9,633	18	—	—	8,831	22

Ote Mikkelin hoito-alueen pääkirjasta vuonna 1888.

M e n o j a.														T u l o j a.																														
Päivätöitä käytetty:													Yhteensä menoja.		Ulosannetuita metsätuotteita.				Tuloja puutavarosta.		Vuokralle annettua niittyjä, kuormannasta.		Laidunta seuraavalle eläinluville.		Laidunmaksuja.		Torpanveroja.				Torpanverojen rahavarvo.		Kaikenlaisia tuloja.		Yhteensä tuloja.		Voittoa.		Tappiota.					
Metsänharjoitukseen.		Viilejyksiin.		Ojittamiseen.		Tientekotöihin.		Aitautöihin.		Puiden karsimiseen.		Apuharvennukseen.			Puiston siivoamiseen.		Ravintolan huoneen korjaamiseen.										Rukiissa.		Kappaa.												Tynnyriä.		Rahassa.	
M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.									
307½	128	79	129	76½	5	11	263	102	1,101	1,355	22	5,200	—	1,128	50	951	48	8,635	20	8,5	300	622	36	45	30	71	10	32	15	70	13	20	250	—	484	90	2,020	50	2,628	65	—	—	6,006	55

Ote Evon-Wesijaon kruununpuistoa varten tehdystä pääkirjasta vuonna 1888.

M e n o j a.										T u l o j a.																																								
Päivätöitä käy- tetty:		Yhteensä päivätöitä.		Päiväpalkkoja.		Metsähoitajain palkka.		Metsävarojain palkat.		Metsärahastonhoitajan palk- kio ja provisioni.		Kaikenlaisia vähennyksiä ja kustannuksia.		Yhteensä menoja.		Ulosannettuja metsätuotteita.																																		
M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	M.	p.	Tuloja puutavaroista.		Kunseenhavuja, kuormaa.		Syytä, tynnyriä.		Veistopuita, kuutiojalkaa.		Kartoperteitä, kappaletta.		Aidaksia, kappaletta.		Pare-puita, kuutiosyitä,		Tervaksia, kuutiosyitä.		Poltopuita, kuutiosyitä.		Hylky-sahatarvotia, kuutiojalkaa.		Kuivia puita, kappaletta.		Rakennushirsit, luku- määrä.		Parruja, kappaletta.		Sahatarvotia, kuutio- jalkaa.								
70	1,200	10	1,280	3,207	61	4,300	—	410	75	224	34	66	50	8,209	20	346,89	176	204	4	860,34	11,59	1,50	3,26	2,170	207,000	65,0	453	1	3,184	37	167 ¹ / ₂	45	67	12	6	—	12	—	296	—	482	—	34	10	3,752	14	—	—	4,457	6

Luettelo, joka osoittaa maa-alojen laajuutta Suomenmaan metsänhoito-tarkastuspiireissä y. m. vuonna 1888.

Tarkastuspiiri tahi muu hoidanto-alue.	Koko maanalaan kuuluu:							Ilmotus niistä maanaloista, jotka, kuten kertomuksessa tarkemmin mainitaan, vuosihakkauksarviossa ovat jääneet laskusta pois.	Lyhyt viittaus syihin, miksi maanala on jäänyt pois hakkuarvioista.
	Maanala yhteensä.	Viljeltyjä maita				Koko maanala on kruunpuistiksi julistettu:	Maanaloista.		
		Peltoa.	Niittua.	Kytömaata.	Kuivaa metsä-Soita, nevoja ja hylkymaita.				
	T y n n y r i n a l a a								
Kemin	19,510,228	291	3,008	—	11,193,348	8,313,586	584,63	11,198,080	Osaksi puutuva menekki, osaksi metsätömyys, osaksi hakkuun kiello ruotukontrahtisen ja päättömättömän pyykityksen takia.
Iin	3,814,804,23	534,44	9,973,98	33,43	1,694,349,49	2,109,912,89	149,548,38	748,000	Maan pyykitys kruunulle on ollut valitusten alainen ja siten hakattavaksi soveltunut.
Oulujärven	2,664,301,78	1,107,10	3,569,43	117,50	1,445,198,76	1,214,308,99	320,680,05	581,500	Osaksi uskonmaitusta syystä johtuva hakkuun kiello, osaksi metsätömyys, osaksi saharisipuiden puute metsiköiden nuoruuden vuoksi.
Waasan läänin	816,609,44	1,922,02	5,697,14	3,128,02	407,743,62	398,118,64	38,422,69	448,906,13	Sahahirsiiden puute metsän nuoruuden syystä.
Kuopion läänin	1,042,105,73	768,36	2,798,03	112,13	530,047,34	508,379,89	536,438,52	—	—
Viipurin läänin kruununmaat	453,215,45	57,98	1,863,51	841,93	215,213,56	235,238,47	442,318,87	10,176,41	Hirsimetsän puute. Halkometsän hakkuu ei ole kerinnyt järjestyä.
Lintulan	47,127,01	18,91	57,90	—	35,000,00	12,050,20	1,758,29	47,127,01	Määräyksen mukaan maan ostossa kruunulle on kypsynee sekä havu että lehtimetsän hakkuu-oikeus on ollut myyjälle vakutettuna.
Mikkelin hoito-alue	58,245,29	41,99	52,01	35,44	40,193,02	17,922,83	11,992,14	58,245,29	Sahahirsiiden vähyys eikä mitään poltopuiden kaipua.
Evon ja Wesijaon kruununpoistot	18,739,63	145,35	373,60	2,89	11,026,91	7,190,90	18,724,74	—	—
Turun-Hämeenlinnan läänien tarkastuspiiri ja Yläneen y. m. pitäjien kruununmaat	513,316,09	2,458,51	9,622,31	1,358,83	280,528,72	219,347,72	378,358,35	206,179,06	Koska hirsii siitä alasta hakattiin ei täyttä 20 vuotta sitten, on katsottu lisäkasvuun kautta paikka paikoin jälleen nousneiden hirsimetsikkojen pitävän edelleen saada kasvaa.
Yhteensä	28,938,692,69	7,345,66	37,010,91	5,630,17	15,852,649,42	13,036,056,53	1,899,266,66	13,298,213,90	
Hehtaria	14,266,775,49	3,621,41	18,246,38	2,775,67	7,815,356,16	6,426,775,87	936,338,46	6,556,019,45	

**Yhteenpano Suomenmaan kruununmetsissä pa-
laneiden alojen laveudesta vuonna 1888.**

Tarkastuspiiri tahi muu hoidanto-ala.	Kulovaikeain lukumäärä.	Palo-aloja, tynnyrin- maata.	Palalojen laajuus kutta- kin sadalta tarkastuspiiri- rin tahi hoidanto-alan la- veudesta.
Kemin	7	852,00	0,0043
Iin	21	682,05	0,0178
Oulujärven	49	4,902,77	0,1840
Waasan läänin	18	595,10	0,0728
Kuopion läänin	13	137,91	0,0132
Wiipurin läänin kruununmaat	9	290,25	0,0640
Lintulan	2	11,00	0,0233
Mikkelin	3	7,00	0,0120
Evon ja Wesijaon	3	11,50	0,0600
Turun—Hämeen läänien y. m.	23	558,14	0,1087
Yhteensä	148	8,047,72	0,0277

Yhteenveto, joka osoittaa Suomenmaan kruununmetsistä luvottomasti otettujen metsäntuotteiden lukumäärän vuonna 1888.

Tarkastuspiiri tahi muu hoidanto-ala.	Haaskuiden lukumäärä.	Haaskatuita metsäntuotteita.																												
		Parruja, kappaletta.	Sahatukkeja, kappaletta.	Rakennushirsistä, kappaletta.	Kuivia puita, kappaletta.	Kuusipuita, kappaletta.	Keloja.	Pärepuita, runkoa.	Rinkuja, kappaletta.	Veistopuita, runkoa.	Polttopuita.		Tervaksia.		Sekapuita.		Aitauspuita.		Vitsoja, kappaletta.	Tervaa, tynnyriä.	Lehtiä.		Kunshavuja, kuormaa.	Palkkia, leiviskää.	Tuohta.		Jäkälää, kuormaa.	Heiniä, leiviskää.	Kaskea, tynnyrialaa.	
											Kuutiosyitä.	Kuormaa.	Kuutiosyitä.	Kappaleita puita.	Kuormaa.	Kappaletta puita.	Kuormaa.	Kappaletta.			Kuormaa.	Kerpoa.			Kuormaa.	Kuormaa.				Leiviskää.
Kemin	48	—	811	114	—	—	—	—	—	—	11 1/4	—	5	—	—	—	—	—	1,500	—	130	—	—	—	—	—	—	13	64	—
Iin	101	57	4,235	314	—	10	10	12	—	—	—	—	2 kuormaa.	—	—	70	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oulujärven	40	—	236	441	—	10	—	—	—	—	34 1/6	1	—	2,180	45	—	10	—	—	20	2,500	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waasan läänin	25	2	103	20	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	294	—	—	—	10	—	—	—	4	—	—	—
Kuopion läänin	12	—	41	46	12	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 1/2
Wiipurin läänin kruununmaat	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 1/2
Lintulan	5	—	—	?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mikkelin	6	—	11	43	—	—	—	—	—	—	3 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Evon ja Wesijaon	ei mitään.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Turun-Hämeen läänien tarkastuspiiri ja Yläneen y. m. pitäjien kruununmaat	95	—	224	49	—	—	21	—	97	1	—	—	—	—	48	—	15	64	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	334	59	5,661	1,027	14	10	20	32	12	97	50 11/12	1	5 2 kuormaa.	2,180	45	48	70	25	1,858	20	3,630	1	18	23	1	5	5	43	64	2

Yhteenveto niiden manttaalien luvusta, jotka ovat Suomen kruununpuistoille määrättyt katsoen osallisuuden yleisten teiden ja siltojen rakentamiseen ja ylläpitämiseen.

Tarkastuspiirin tai muu hoidanto-alue.	Piirin kruununpuistojen y. m. koko maanala.	Maanala kutakin manttalia kohti.	Manttaalien luku.
	T y n n y r i n a l a .		
Kemin	584,63	9,743,83	0,06
Iin	149,548,38	14,719,33	10,16
Oulujärven	320,680,05	13,628,56	23,53
Waasan läänin	38,422,69	13,068,94	2,94
Kuopion läänin	536,438,52	12,745,03	42,09
Wiipurin läänin kruununmaat	442,818,87	9,510,71	46,56
Lintulan	1,758,29	7,033,16	0,25
Mikkelin hoito-alueen	11,932,14	Ainoastaan osaksi maanttaa- liin pantuja. 9,134,01	0,28
Evon ja Vesijaon	18,724,74		2,05
Turun-Hämeenlinnan läänien ynnä Yläneen y. m. pitäjien kruununmetsät	378,358,35	Ainoastaan osaksi maanttaa- liin pantuja.	16,46
Yhteensä	1,899,266,66		—

Muist. Ylläolevat maanalat sisältävät sekaisin verollista ja hylkymaata.